Latvijas Republikas

Tieslietu ministrijas

2016. gada publiskais pārskats

RĪGA

-2017-

Tieslietu ministrijas priekšvārds

Godātais lasītāj!

Tieslietu ministrija Jūsu vērtējumam ir sagatavojusi ikgadējo publisko pārskatu, lai ļautu novērtēt pagājušā gada laikā paveikto. 2016. gadā ir ieguldīts pamatīgs darbs tieslietu jomas pilnveidošanā un sakārtošanā, turpinātas vairākas nozīmīgas reformas, kas saistītas ar tiesu darba uzlabošanu, maksātnespējas tiesiskā regulējuma pilnveidošanu, uzturlīdzekļu piedziņas mehānismu efektivizāciju un alternatīvo strīdu risināšanas veidu attīstību.

Ministrijas dienaskārtībā arvien ir jautājums par tiesu sistēmas sakārtošanu un pilnveidošanu. Šajā pārskata periodā ir izdevies sasniegt gan Baltijā, gan Eiropas Savienības dalībvalstu līmenī atzinīgus vērtējumus noteiktās tieslietu jomās: administratīvo lietu izskatīšanā Latvijai ir augstākais lietu pabeigšanas koeficients Baltijas valstīs, Latvijai ir augsti sasniegumi tiesu modernizācijas jomā – iespēja elektroniski iesniegt dokumentus un sekot līdzi lietas virzībai, kopumā ir uzlaboti lietu izskatīšanas ilguma rādītāji un ieviesta tiesnešu profesionālās darbības novērtēšana. Savukārt kā turpmākā perioda prioritāte ir izvirzīta tiesu teritoriālā reforma, kura uzsākta jau 2015. gadā - Rīgas tiesu apgabalā, 2016. gadā reforma tika ieviesta arī Latgales tiesu apgabalā. Pārējos Latvijas reģionos tiesu reforma tiks pabeigta 2018. gada 1. martā. Tiesu teritoriālo reformu Tieslietu ministrija virzījusi ar mērķi risināt tādus ar tiesu efektivitātes paaugstināšanu saistītus problēmjautājumus kā, piemēram, mazā tiesnešu skaita dēļ apgrūtinātā vai neiespējamā tiesnešu specializācija un lietu sadales nejaušības nodrošināšana. Pēc reformas pabeigšanas līdzšinējo 34 Latvijas tiesu vietā turpmāk tiesas darbību visās vietās nodrošinās 9 tiesas. Turpmāk Kurzemes rajona tiesā darbosies 36 tiesneši, Vidzemes rajona tiesā - 32 tiesneši, Zemgales rajona tiesā – 50 tiesneši. Tas vēl straujāk samazinās tiesvedības ilgumu viena veida lietās un nevienmērīgo tiesu un tiesnešu noslodzi. Tieslietu ministrijas īstenotie pasākumi tiesu darba efektivizācijai, lietu izskatīšanas termiņu saīsināšanai un noslodzes mazināšanai tiesās turpinās, tiek meklēti atbilstošākie risinājumi praksē konstatēto nepilnību novēršanai, lai padarītu tiesu sistēmu caurredzamāku un sabiedrībai pieejamāku.

Ievērojams darbs ieguldīts alternatīvo strīdu risināšanas veidu attīstībā. Šogad Tieslietu ministrija sadarbībā ar tiesām un Sertificētu mediatoru padomi īsteno mediācijas pilotprojektu, kurš tika uzsākts 2016. gada 15. septembrī, un jau šobrīd ir secināms, ka tas sekmējis mediācijas izmantošanu tiesvedībā esošajās civillietās. Pilotprojekta ietvaros ikvienam, kas bija nonācis līdz civiltiesiska strīda risināšanai tiesā, bija iespēja saņemt sertificēta mediatora bezmaksas konsultāciju, kuras laikā personas tika iepazīstinātas ar mediācijas procesa būtību, norisi un noteikumiem, kā arī tika izvērtēta iespēja konkrēto strīdu risināt mediācijas ceļā. Tāpat Tieslietu ministrija, pateicoties Demogrāfijas lietu centra atbalstam, ir radusi iespēju paplašināt mediācijas pieejamību, uzsākot vēl vienu jaunu pilotprojektu "Bezmaksas mediācija ģimenes strīdos", tādējādi liekot īpašu uzsvaru uz ģimenes strīdu risināšanu, uzsverot ģimenes stiprināšanas nepieciešamību un nozīmību, kā arī bērna labklājības nodrošināšanu.

Bērnu tiesību un interešu aizsardzība ir viena no Tieslietu ministrijas prioritātēm, tāpēc būtiski strādāts arī pie jaunu mehānismu izveides saistībā ar uzturlīdzekļu nodrošināšanu bērniem - atvieglota valsts garantēto uzturlīdzekļu saņemšanas procedūra, noteikti vairāki būtiski tiesību ierobežojumi uzturlīdzekļu parādniekiem un ieviests jauns uzturlīdzekļu saņemšanas mehānisms.

Visbeidzot jāuzsver, ka paveikts ievērojams darbs, īstenojot maksātnespējas administratoru profesijas reformu - ar likuma grozījumiem tiek ieviesta administratoru disciplināratbildība un regulāra viņu eksaminācija atbilstoši jaunām prasībām. Vienlaikus ir palielināta valsts loma administratora amata pretendentu atlasē un viņu darbības uzraudzībā – administratoru kvalifikācijai ir noteiktas stingrākas prasības, viņu eksaminācijas un profesionālās darbības kvalitātes kontroles funkcija ir nodota Maksātnespējas administrācijai.

Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas valsts sekretārs
Raivis Kronbergs

Satura rādītājs

1. Priekšvārds 5
1.1. Pārskata gada galvenie uzdevumi un prioritātes 5
2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti 7
2.1. Informācija par pārskata gadā īstenotajām jaunajām politikas iniciatīvām 7
2.2. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 9
2.3. Darbības stratēģijās plānotās budžeta programmu un apakšprogrammu ietvaros 18
2.4. Pētījumi un to rezultāti 19
2.5. Sadarbības partneru finansēto programmu un ārvalstu ieguldījumu programmu ietvaros īstenoto projektu sasniegtie rezultāti un līdzekļu izlietojums 20
2.6. Valsts aizdevumu izlietojums projektu īstenošanai 35
2.7. Pārskats par iestādes un vadības darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai 35
2.8. Okupācijas radīto zaudējumu aprēķināšana 35
3. Tieslietu ministrijas darbības rezultāti 36
3.1. Civiltiesību politika 36
3.1.1. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana 36
3.2. Nozaru politika 38
3.2.1. Datu aizsardzības politika 38
3.2.2. Maksātnespējas politika 38
3.3. Valsts valodas politika 39
3.4. Civilstāvokļa aktu politika 40
3.5. Administratīvo tiesību politika 41
3.6. Tiesu sistēmas politika 43
3.6.1. Tieslietu ministrijas īstenotās aktivitātes 43
3.6.2. Padotības iestāžu īstenotās aktivitātes 51
3.7. Uzturlīdzekļu saņemšanas procedūras pilnveidošana 52
3.8. Krimināltiesību un krimināls odu politika 53
4. Tieslietu ministrijas padotībā esošās iestādes 54
5. Personāls 57
6. Komunikācija ar sabiedrību 57
7. Sniegtie pakalpojumi 58
8. Plānotie pasākumi 2017. gadā 58

Tekstā izmantotie saīsinājumi

DVI – Datu valsts inspekcija
ES – Eiropas Savienība
IeVP – Ieslodzījuma vietu pārvalde
JPA – Juridiskās palīdzības administrācija
LV – VSIA "Latvijas Vēstnesis"
MNA – Maksātnespējas administrācija
MK – Ministru kabinets
PV – Patentu valde
SAB – Satversmes aizsardzības birojs
TA – Tiesu administrācija
TNA – VAS "Tiesu namu aģentūra"
UR – Uzņēmumu reģistrs
UGFA – Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija
VPD – Valsts probācijas dienests
VTEB – Valsts tiesu ekspertīžu birojs
VVC – Valsts valodas centrs
VZD – Valsts zemes dienests
OECD – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija

1. Priekšvārds

Latvijas Republikas Tieslietu ministrija ir dibināta 1918. gada 19. novembrī. Par pirmo neatkarīgās Latvijas Republikas tieslietu ministru tika iecelts Pēteris Juraševskis.

Ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde tieslietu nozarē un augstākā iestāde tās padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

Ministrijas statusu un darbību nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likums un Tieslietu ministrijas nolikums (Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumi Nr. 243).

Ar plašāku informāciju par ministrijas vēsturi var iepazīties interneta vietnē: *www.tm.gov.lv* sadaļā "Vēsture".

Tieslietu ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde tieslietu (tiesību politikas un tiesu administrēšanas) nozarēs. Ministrija ir tieši pakļauta tieslietu ministram. Tieslietu ministrija ir augstākā iestāde ministrijas padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

Tieslietu ministrijas funkcijas.

1. Izstrādāt, organizēt un koordinēt valsts politikas īstenošanu šādās jomās:
   - personas datu aizsardzība;
   - informācijas atklātība un elektronisko dokumentu uzraudzība;
   - publiskie reģistri;
   - reliģiskās lietas;
   - nekustamā īpašuma valsts kadastra uzturēšana;
   - komercsabiedrību maksātnespēja;
   - tiesu ekspertīze;
   - rūpnieciskais īpašums, īpaši patenti, preču zīmes, dizainparaugi un pusvadītāju izstrādājumu topogrāfijas;
   - brīvās juridiskās profesijas;
   - valsts kompensācija cietušajiem;
   - valsts garantēto uzturlīdzekļu nodrošināšana;
   - tiesību politiku, apgabala un rajonu tiesu administrēšanas politikas izstrāde.
2. Nodrošināt Latvijas Republikas pārstāvību Eiropas Savienības (turpmāk – ES) Tiesā.
3. Nodrošināt Latvijas Republikas pārstāvību Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklā civillietās, komerclietās un krimināllietās.
4. Nodrošināt valsts oficiālo publikāciju un tās informācijas sistematizēšanu (tai skaitā tiesību aktu konsolidāciju).
5. Nodrošināt sabiedrības informēšanu un dialogu ar sabiedrību par tiesību politiku, kā arī veicināt sabiedrības tiesiskās domas un apziņas attīstību atbilstoši demokrātiskas valsts principiem.
6. Veikt citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

1.1. Pārskata gada galvenie uzdevumi un prioritātes

Ministrijas izvirzītās prioritātes 2016. gadā bija:

tiesu darba efektivizācija, lietu izskatīšanas termiņu saīsināšana un noslodzes mazināšana tiesās:

- turpināt iesāktās tiesu teritoriju reformas, izlīdzinot tiesu noslodzi un efektivizēt tiesu darba organizāciju;
- turpināt darbu, lai veicinātu tiesnešu neatkarības stiprināšanu tiesnešu karjeras jautājumu noteikšanā;
- paplašināt elektroniskās saziņas civilprocesā iespējas;
- uzsākt Tiesu varas un tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanas un kompetenču attīstīšanas plānā 2015.-2020. gadam noteikto rīcības virzienu īstenošanu;
- sadarbībā ar Tiesu administrāciju izstrādāt risinājumu tiesu darbinieku un tiesnešu algu pārskatīšanai, nodrošinot konkurētspējīgu, amatam izvirzītajām prasībām un atbildības standartam atbilstošu atlīdzības apmēru.

Uzņēmējdarbības vides uzlabošana:

- izvērtēt ieguvumus un riskus iespējai ieviest obligāto notariālo formu darījumos ar nekustamo īpašumu, lai pilnveidotu nekustamā īpašuma darījumu procesu, kā arī īstenot citus pasākumus amatpersonu korupcijas risku novēršanai;
- turpināt darbu pie reģistru attīstības, lai veicinātu e-pakalpojumu un citu cilvēkiem ērtu pakalpojumu attīstību;
- izstrādāt Intelektuālā īpašuma stratēģiju, kuras mērķis ir definēt turpmāk veicamos pasākumus intelektuālā īpašuma komercializācijas nodrošināšanai;
- turpināt pilnveidot dalītā īpašuma tiesisko regulējumu, lai novērstu zemes reformas un privatizācijas procesā radīto kļūdu un piedāvātu iespēju dzīvokļu īpašniekiem izbeigt dalītā īpašuma attiecības;
- modernizēt akciju reģistrācijas procesu un akcionāru uzskaiti, atvieglot un samazināt prasības, kas saistītas ar sabiedrības pamatkapitālu un vērtspapīru emisiju;
- pabeigt iestāšanās sarunu procedūru Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD) korporatīvās pārvaldības jomā.

Definēt maksātnespējas politikā sagaidāmos rezultātus vidējā termiņā un valsts lomu maksātnespējas uzraudzības nodrošināšanā, identificējot problēmas un nepieciešamos pasākumus un precizējumus normatīvajā regulējumā, realizēt nepieciešamos pasākumus.

Cietumu infrastruktūras attīstība un kriminālsodu izpildes efektivizācija:

- organizēt darbus jaunā cietuma būvniecības uzsākšanas nodrošināšanai;
- turpināt darbu pie elektroniskās uzraudzības paplašināšana iespēju izvērtēšanas;
- īstenot uz resocializāciju vērstus pasākumus ieslodzītajiem to integrācijai sabiedrībā un darba tirgū, t.sk. pilnveidojot brīvprātīgo iesaisti;
- nodrošināt Olaines atkarīgo centra darbību, t.sk. sagatavot ziņojumu par Olaines atkarīgo centra ieviešanas praksi un ar priekšlikumiem tās turpmākai nodrošināšanai, t.sk. nepieciešamajiem finanšu līdzekļiem pēc projekta noslēguma.

Turpināt darbu pie Administratīvo pārkāpumu procesa likumprojekta precizēšanas un virzības Saeimā un turpināt nozaru kodifikācijas ieviešanu administratīvo pārkāpumu jomā.

Atvieglot un efektivizēt uzturlīdzekļu valsts noteiktajā minimālajā apmērā saņemšanas procedūru.

Atbilstoši ES standartiem izveidot jaunu personas datu aizsardzības sistēmu un normatīvo regulējumu Latvijā.

Turpināt okupācijas radīto zaudējumu aprēķināšanu, kas balstītos uz vienotu Baltijas valstu metodoloģiju, un izvērtēt iespējamo juridisko pamatojumu starptautiskas prasības celšanai.

Veids, kā celt darbinieku profesionālo kompetenci, ir pieredzes apmaiņas vizītes, kas dod iespēju dalīties ar valstu labāko pieredzi dažādās probācijas darba jomās.

Darbs pie iepirkuma procedūru īstenošanas – "Pētījumu veikšana Valsts probācijas dienesta un tā īstenoto projektu vajadzībām", "PLUS pilnveidošana dienesta un tā īstenoto projektu vajadzībām" un "Publicitātes kampaņas nodrošināšana", kā arī plānots uzsākt pētījumu par Krimināllikuma regulējumu attiecībā uz preventīvo aizturēšanu un preventīvo uzraudzību sabiedrībā citās valstīs un Latvijas likumdošanas izpēti šajā kontekstā. Jāturpina priekšdarbi pie Eiropas Elektroniskās uzraudzības konferences un projekta noslēguma konferences organizēšanas.

Izstrādāt grozījumus Advokatūras likumā, pilnveidojot advokatūras institūtu.

Pārskatīt šķīrējtiesu likuma regulējumu, pilnveidojot šķīrējtiesu darbības uzraudzības mehānismus.

Pilnveidot zvērinātu tiesu izpildītājam noteikto amata darbību īstenošanu, administrējot bezmantinieka mantas pārņemšanas un pārdošanas procesu.

Pilnveidot kārtību, kādā zvērināts tiesu izpildītājs piegādā dokumentus.

Turpināt darbu pie vārda, uzvārda un tautības ieraksta maiņas regulējuma pilnveidošanas, virzot likumprojektu „Personvārda un tautības ieraksta maiņas likums".

Veikt izvērtējumu, kā īstenot praksē pirmslaulību apmācības programmu personām, kuras vēlas reģistrēt laulību dzimtsarakstu nodaļā.

Sagatavot un Ministru kabinetam iesniegt ziņojumu, kurā izvērtēta iespēja iesniegt iesniegumu par laulības noslēgšanu dzimtsarakstu nodaļā elektroniski.

Strādāt pie normatīvā regulējuma pilnveidošanas, nosakot vienotu laulības noslēgšanas procedūru.

Pārskatīt Tieslietu ministrijas maksas pakalpojumu cenrādi (Ministru kabineta 2013. gada 3. septembra noteikumi Nr. 738 "Tieslietu ministrijas maksas pakalpojumu cenrādis").

2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

2.1. Informācija par pārskata gadā īstenotajām jaunajām politikas iniciatīvām

2016. gadā netika piešķirts finansējums jaunajām politikas iniciatīvām.
Saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 27. augusta protokolu Nr. 42 3. § 6.9.2. apakšpunktu finansējums "Jaunajām politikas iniciatīvām" tika piešķirts elektroniskās uzraudzības nodrošināšanai nosacīti pirms termiņa atbrīvotajām personām (5 jaunu amata vietu nodrošināšanai). Finansējums piešķirts apakšprogrammas 04.03.00 „Probācijas īstenošana" ietvaros 2016. gadā 87 304 EUR, 2017. gadā 127 304 EUR, 2018. gadā 127 304 EUR apmērā.

2016. gada budžetā neatliekamiem pasākumiem papildus piešķirtais finansējums 6 178 214 *euro* apmērā, tai skaitā:

Nr. p.k.	Ministru kabineta lēmums	Pasākums un tā īss apraksts	Programmas/apakšprogrammas (kuras ietvaros pasākums īstenots) kods un nosaukums	Izdevumu palielinājums, *euro*		
				2016. gadā	2017. gadā	2018. gadā
1.	MK 27.08.2015. prot. Nr. 42 3. § 6.11. apakšpunkts	Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrēto datu	07.00.00 "Nekustamā īpašuma tiesību	11 700	11 700	11 700

Nr. p.k.	Ministru kabineta lēmums	Pasākums un tā īss apraksts	Programmas/apakš programmas (kuras ietvaros pasākums īstenots) kods un nosaukums	Izdevumu palielinājums, *euro*		
				2016. gadā	2017. gadā	2018. gadā
		nodošanas valsts akciju sabiedrībai "Valsts nekustamie īpašumi" un datu nodošanas programnodrošinājuma uzturēšanas nodrošināšana	politikas īstenošana"			
2.	MK 27.08.2015. prot. Nr. 42 3. § 6.8. apakšpunkts	Satversmes aizsardzības biroja darbības nodrošināšana (klasificēta informācija)	43.00.00 "Satversmes aizsardzība"	1 163 955	1 526 955	437 955
3.	MK 27.08.2015. prot. Nr. 42 3. § 6.9.1. apakšpunkts	Drošības sistēmas ieviešana tiesās	03.02.00 "Apgabaltiesas un rajona (pilsētas) tiesas"	180 000	140 000	140 000
4.	MK 27.08.2015. prot. Nr. 42 3. § 6.9.2. apakšpunkts	Elektroniskās uzraudzības nodrošināšana nosacīti pirms termiņa atbrīvotajām personām (5 jaunas amata vietas)	04.03.00 „Probācijas īstenošana"	87 304	127 304	127 304
5.	MK 27.08.2015. prot. Nr. 42 3. § 6.9.3. apakšpunkts	Pakāpeniska probācijas programmu īstenošanas atjaunošana ieslodzījuma vietās (3 jaunas amata vietas)	04.03.00 „Probācijas īstenošana"	83 512	83 512	83 512
6.	MK 27.08.2015. prot. Nr. 42 3. § 6.10. apakšpunkts	Papildu atlīdzības nodrošināšana Ieslodzījumu vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm	04.01.00 „Ieslodzījuma vietas"	3 673 981	4 279 096	4 279 096
7.	MK 31.08.2015. prot. Nr. 43 4. § 8. punkts	Minimālās mēneša darba algas paaugstināšanai līdz 370 *euro* ar 2016. gada 1. janvāri	Izdevumi kopā, tai skaitā:	957 012	957 012	957 012
			04.01.00 „Ieslodzījuma vietas"	19 265	19 265	19 265
			07.00.00 "Nekustamā īpašuma tiesību politikas īstenošana"	89	89	89
			03.08.00 "Uzturlīdzekļu garantiju fonds"	930 600	930 600	930 600
			03.02.00 "Apgabaltiesas un rajona (pilsētas) tiesas"	7058	7058	7058
8.	MK 03.11.2015. prot. Nr. 57 58. §; MK 16.11.2015. prot. Nr. 59 23. §	Atbilstoši rīcības plānā par personām, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, pārvietošanai un uzņemšanai Latvijā paredzētajam	03.02.00 "Apgabaltiesas un rajona (pilsētas) tiesas"	20 750	26 773	0

Nr. p.k.	Ministru kabineta lēmums	Pasākums un tā īss apraksts	Programmas/apakš programmas (kuras ietvaros pasākums īstenots) kods un nosaukums	Izdevumu palielinājums, *euro*		
				2016. gadā	2017. gadā	2018. gadā
	Kopā	-	-	**6 178 214**	**7 152 352**	**6 036 579**

2.2. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Pārskats par Tieslietu ministrijas centrālā aparāta budžeta programmu izpildi 2016. gadā:

budžeta apakšprogramma 03.05.00 "**Atlīdzība tiesu izpildītājiem par izpildu darbībām**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**145 231**	**145 553**	**145 528**
1.1.	dotācijas	145 231	145 553	145 528
2.	**Izdevumi kopā:**	**145 231**	**145 553**	**145 528**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	145 231	145 553	145 528
2.1.1.	kārtējie izdevumi	145 231	145 553	145 528

budžeta apakšprogramma 03.06.00 "**Zaudējumu atlīdzība nepamatoti aizturētajām, arestētajām un notiesātajām personām**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**64 820**	**84 820**	**68 912**
1.1.	dotācijas	64 820	84 820	68 912
2.	**Izdevumi kopā:**	**64 820**	**84 820**	**68 912**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	64 820	84 820	68 912
2.1.1.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	64 820	84 820	68 912

budžeta apakšprogramma 04.02.00 "**Ieslodzījumu vietu būvniecība**" (*euro*):

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā*	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**1 100 716**	**710 614**	**628 846**
1.1.	dotācijas	1 100 716	710 614	628 846
2.	**Izdevumi kopā:**	**1 100 716**	**710 614**	**628 846**

2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	212 592	479 530	458 125
2.1.1.	kārtējie izdevumi	212 592	479 530	458 125
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	888 124	231 084	170 721

* - budžeta apakšprogrammai 04.02.00 "Ieslodzījuma vietu būvniecība" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 17. augusta rīkojumu Nr. 395 samazināti izdevumi, lai nodrošinātu finansējumu Ieslodzījumu vietu pārvaldei un Valsts probācijas dienestam *Microsoft* licenču uzturēšanai 59 262 *euro* apmērā.

*- no budžeta apakšprogrammas 04.02.00 "Ieslodzījuma vietu būvniecība" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 8. decembra rīkojumu Nr. 599 veikta līdzekļu pārdale uz resora "74. gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesa pārdalāmais finansējums" budžeta programmu 02.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem", lai nepieciešamības gadījumā varētu piešķirt līdzekļus pasākumiem Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumos Nr. I644 "Kārtība, kādā pieprasa un izlieto budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" līdzekļus" noteiktajā kartībā 400 000 *euro* apmērā.

budžeta apakšprogramma 09.03.00 "**Dotācija Latvijas Politiski represēto biedrībai**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**31 343**	**32 843**	**32 843**
1.1.	dotācijas	31 343	32 843	32 843
2.	**Izdevumi kopā:**	**31 343**	**32 843**	**32 843**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	31 343	32 843	32 843
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	31 343	32 843	32 843

budžeta apakšprogramma 09.04.00 "**Valsts nozīmes pasākumu norises nodrošināšana starptautiskas nozīmes svētvietā Aglonā**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**55 160**	**55 505**	**54 833**
1.1.	dotācijas	55 160	55 505	54 833
2.	**Izdevumi kopā:**	**55 160**	**55 505**	**54 833**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	55 160	55 505	54 833
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	52 820	53 165	52 883
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	2340	2340	1950

budžeta apakšprogramma 09.05.00 "**Dotācija reliģiskajām organizācijām, biedrībām un nodibinājumiem**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji		Pārskata gadā

		Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**33 000**	**565 857**	**564 620**
1.1.	dotācijas	33 000	565 857	564 620
2.	**Izdevumi kopā:**	**33 000**	**565 857**	**564 620**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	33 000	565 857	564 620
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	33 000	565 857	564 620

budžeta programma 48.00.00 "**Tiesiskās un starpvalstu sadarbības pasākumu īstenošana**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā*	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**233 278**	**570 103**	**283 409**
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	233 278	570 103	283 409
2.	**Izdevumi kopā:**	**246 816**	**583 116**	**296 421**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	246 816	583 116	296 421
2.1.1.	kārtējie izdevumi	60 320	526 238	296 421
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	186 496	56 878	-
	Finansiālā bilance	-26 550	-13 013	-13 012
	Finansēšana	26 550	13 013	13 012
	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	26 550	13 013	13 012

* - palielināta apropriācija budžeta programmai 48.00.00 "Tiesiskās un starpvalstu sadarbības pasākumu īstenošana" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 27. aprīļa rīkojumu Nr. 201 projekta Nr. HR/2010/IB/JH/02 "Horvātijas Republikas tiesu varas efektivitātes stiprināšana" īstenošanai no citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumiem 2016. gada 1. janvārī komandējumu izmaksu segšanai 510 *euro* apmērā.

*- palielināta apropriācija budžeta programmai 48.00.00 "Tiesiskās un starpvalstu sadarbības pasākumu īstenošana" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 11. oktobra rīkojumu Nr. 496 projekta MK11IBJH03 "Tiesiskuma stiprināšana" īstenošanai no citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumiem 2016. gada 1. janvārī ekspertu atlīdzības izmaksai un aviobiļešu un transporta pakalpojumiem 12 503 *euro* apmērā.

budžeta programma 97.00.00 "**Nozaru vadība un politikas veidošana**" (*euro*):

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā*	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**5 836 305**	**6 161 200**	**6 092 178**
1.1.	dotācijas	5 833 918	6 140 499	6 075 690
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2387	7201	5238
1.5.	valsts budžeta transferts	-	13 500	11 250
2.	**Izdevumi kopā:**	**5 836 305**	**6 161 200**	**6 092 178**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 705 954	5 995 106	5 926 085

2.1.1.	kārtējie izdevumi	5 581 053	5 875 880	5 807 044
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1456	285	100
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	123 445	118 941	118 941
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	130 351	166 094	166 093

* palielināta apropriācija budžeta programmai 97.00.00 "Nozares vadība un politikas plānošana" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 27. maija rīkojumu Nr. 244, lai nodrošinātu:

- veselības apdrošināšanas polišu iegādi 51 120 *euro* apmērā;
- dalības maksu par pilntiesīgā dalībnieka statusu Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupā 16 200 *euro* apmērā;
- jauna servera ministrijas Datu centrā iegādi 88 000 *euro* apmērā;
- atlīdzības izmaksu Tieslietu ministrijas darbiniekiem par papildu pienākumu veikšanu, nodrošinot Datu valsts inspekcijas darbību, laika periodā līdz Datu valsts inspekcijas vadītāja iecelšanai 7198 *euro* apmērā;
- centralizētu tieslietu resora korporatīvā datu tīkla un balss pārraides tīkla uzturēšanu atbilstoši noslēgtajam līgumam 168 180 *euro* apmērā.

* -palielināta apropriācija budžeta programmai 97.00.00 "Nozaru vadība un politikas plānošana" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 31. maija rīkojumu Nr. 250, lai nodrošinātu tieslietu resora korporatīvā datu tīkla un balss pārraides tīkla uzturēšanu 13 500 *euro* apmērā.

* - palielināta apropriācija budžeta programmai 97.00.00 "Nozaru vadība un politikas plānošana" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 11. oktobra rīkojumu Nr. 496 īstenošanai ieņēmumu par sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citu pašu ieņēmumu izmantošanai, konferences par pārrobežu sadarbības jautājumiem nodrošināšanai 3644 *euro* apmērā.

budžeta programma 99.00.00 "Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā*	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**441 116**	**355 522**	**355 522**
1.1.	dotācijas	441 116	355 522	355 522
2.	**Izdevumi kopā:**	**441 116**	**355 522**	**355 522**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	441 116	355 522	355 522
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	441 116	250 667	250 667
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	104 855	104 855

* - palielināta apropriācija budžeta programmai 99.00.00 "Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 10. maija rīkojumu Nr. 221 Rīgas apgabaltiesas 2013. gada 10. aprīļa sprieduma lietā Nr. C27208511 izpildei 2846 *euro* apmērā.

* -palielināta apropriācija budžeta programmai 99.00.00 "Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 12. jūlija rīkojumu Nr. 309, lai nodrošinātu Latvijas maksājumu par Starptautiskās krimināltiesas biroja ēkas celtniecību un ikgadējo maksu par dalību Starptautiskajā krimināltiesā 104 855 *euro* apmērā.

* - palielināta apropriācija budžeta programmai 99.00.00 "Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 22. novembra rīkojumu Nr. 565 pārskaitīšanai reliģiskajai organizācijai "Romas katoļu baznīcas Rēzeknes-Aglonas diecēze", lai renovētu internātu – svētceļnieku māju Broka iela 8, Aglonā, 247 821 *euro* apmērā.

budžeta programma 62.20.00 "**Tehniskā palīdzība Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) apgūšanai (2014-2020)**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā*	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**		**148 579**	**98 742**
1.1.	dotācijas		148 579	98 742
2.	**Izdevumi kopā:**	**-**	**148 579**	**98 742**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	146 916	97 287
2.1.1.	kārtējie izdevumi		146 916	97 287
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	-	1663	1455

* - pārdalīti budžeta resora "74. gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" programmas 80.00.00 "Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai" līdzekļi (saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 22. februāra rīkojumu Nr. 97) 148 579 *euro* apmērā.

budžeta programma 63.20.00 "**Tehniskā palīdzība Eiropas Sociālā fonda (ESF) apgūšanai (2014-2020)**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā*	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**		**65 688**	**19 535**
1.1.	dotācijas		65 688	19 535
2.	**Izdevumi kopā:**	**-**	**65 688**	**19 535**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	64 478	18 341
2.1.1.	kārtējie izdevumi		64 478	18 341
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	-	1210	1194

* - pārdalīti budžeta resora "74. gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" programmas 80.00.00 "Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai" līdzekļi (saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 22. februāra rīkojumu Nr. 97) 65 688 *euro* apmērā.

budžeta programma 70.00.00 "**Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**240 954**	**109 350**	**33 183**
1.1.	dotācijas	83 565	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	87 272	46 307	12 079
1.5.	transferti	70 116	63 043	21 104

2.	**Izdevumi kopā:**	**218 228**	**160 044**	**83 876**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	218 228	160 044	83 876
2.1.1.	kārtējie izdevumi	218 227	63 043	21 104
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1	24 251	24 250
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība		26 443	26 443
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti		46 307	12 079
	Finansiālā bilance	22 726	-50 694	-50 692
	Finansēšana	1	50 694	50 692
	Ārvalstu finanšu palīdzības naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	1	50 694	50 692

tajā skaitā apakšprogramma 70.02.00 "**Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā*	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**-**	**46 307**	**12 079**
1.3.	ārvalstu finašu palīdzība		46 307	12 079
2.	**Izdevumi kopā:**	**1**	**70 558**	**36 329**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	1	70 558	36 329
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1	24 251	24 250
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	46 307	12 079
	Finansiālā bilance	-1	-24 251	-24 250
	Finansēšana	1	24 251	24 250
	Ārvalstu finanšu palīdzības naudas līdzekļu atliku mu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	1	24 251	24 250

* - palielināta apropriācija budžeta apakšprogrammai 70.02.00 “Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansējumu (2007-2013)” saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 21. septembra rīkojumu Nr. 464 projektam "Eiropas Savienības līmeņa procedūras civillietās un iespējas, kuras sniedz pierādījumu iegūšanas regula un dokumentu izsniegšanas regula",24 251 *euro* apmērā.

tajā skaitā apakšprogramma 70.06.00 "**Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā*	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**17 08 38**	**-**	**-**
1.1.	dotācijas	8 35 65	-	-
1.3.	ārvalstu finašu palīdzība	8 72 73	-	-
2.	**Izdevumi kopā:**	**14 81 11**	**26 443**	**26 443**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	14 81 11	26 443	26 443
2.1.1.	kārtējie izdevumi	14 81 11	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	26 443	26 443

	Finansiālā bilance	2 27 27	-2 6 4 43	-2 6 4 42
	Finansēšana	-	2 6 4 33	2 6 4 42
	Ārvalstu finanšu palīdzības naudas līdzekļu atliku mu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	-	2 6 4 43	2 6 4 42

* - samazināta apropriācija budžeta apakšprogrammai 70.06.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 21. septembra rīkojumu Nr. 464 projektam "Eiropas Savienības Tiesa un tās judikatūra pārrobežu tiesiskās sadarbības jomās civillietās" izdevumus kārtējiem maksājumiem Eiropas savienības budžetā 24 251 *euro* apmērā.

tai skaitā apakšprogramma 70.09.00 "**Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija, dodoties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sanāksmēm**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**70 116**	**63 043**	**21 104**
1.5.	transferti	70 116	63 043	21 104
2.	**Izdevumi kopā:**	**70 116**	**63 043**	**21 104**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	70 116	63 043	21 104
2.1.1.	kārtējie izdevumi	70 116	63 043	21 104

budžeta apakšprogramma 71.06.00 "**Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētie projekti**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**203 331**	**299 940**	**299 940**
1.1.	dotācijas	203 331	299 940	299 940
2.	**Izdevumi kopā:**	**203 331**	**299 940**	**202 119**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	203 331	299 940	202 119
2.1.1.	kārtējie izdevumi	203 331	299 940	202 119

budžeta apakšprogramma 73.07.00 "**Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti (2014-2020)**" (*euro*)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā*	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):**	**-**	**286 694**	**155 664**
1.1.	dotācijas	-	286 694	155 664
2.	**Izdevumi kopā:**	**-**	**286 694**	**155 664**
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	286 694	155 664
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	299 816	98 786

2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	56 878	56 878

* - palielināta apropriācija budžeta apakšprogrammai 73.07.00 "Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti (2014-2020)" " saskaņā ar Finanšu ministrijas 2016. gada 18. oktobra rīkojumu Nr. 514 projekta "Tiesiskuma stiprināšana" 286 694 *euro* apmērā aktivitāšu īstenošanai.

Budžeta apakšprogrammas ietvaros 03.06.00 „Zaudējumu atlīdzība nepamatoti aizturētajām, arestētajām un notiesātajām personām" izmaksāta zaudējumu atlīdzība nepamatoti aizturētājām, arestētajām un notiesātajām personām saskaņā ar likumu "Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu" un atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 27. aprīļa noteikumu Nr. 433 „Iesniegumu iesniegšanas un izskatīšanas, darba garantiju un sociālo garantiju atjaunošanas un zaudējumu atlīdzības izmaksas kārtība" 5. punktam EUR 68 912 apmērā.

Budžeta apakšprogrammas 04.02.00 "Ieslodzījuma vietu būvniecība" ietvaros apgūti līdzekļi EUR 628 846 apmērā. 2016. gadā tika veikta ārējo inženiertīklu projektēšana, būvju, loģistikas, ceļu, laukumu un telpu plānu skiču izstrāde un būvprojekta vispārīgās un arhitektūras daļas izstrāde. 2016. gadā nodrošināta atlīdzības izmaksa projekta vadības grupai EUR 15 866 apmērā, tajā skaitā atalgojumam EUR 12 837 apmērā, kā arī nodrošināta nekustamā īpašuma Liepājā, Alsungas ielā 29, apsaimniekošana EUR 4319 apmērā, sniegtas konsultācijas cietuma būvprojekta izstrādes līguma ietvaros EUR 25 319 apmērā, nodrošināta samaksa par saņemtajiem būvprojekta iepirkuma organizēšanas un būvprojekta darbu vadības pakalpojumiem EUR 36 300 apmērā, kā arī saskaņā ar 2016. gada 14. jūnija Ministru kabineta protokola "Informatīvais ziņojums "Par Ministru kabineta 2013. gada 12. februāra rīkojuma Nr. 50 8.2. apakšpunktā Tieslietu ministrijai noteiktā uzdevuma izpildes gaitu un rezultātiem"" 4. punktu un Tieslietu ministrijas 2016. gada 29. jūnijā noslēgto līgumu Nr. 04-13/229 VAS "Tiesu namu aģentūrai" pārskaitīts avanss par projekta vadības pakalpojumiem EUR 376 321 apmērā un veikta samaksa par būvprojekta izstrādi EUR 170 721 apmērā.

Budžeta apakšprogrammas 09.03.00 "Dotācija Latvijas Politiski represēto biedrībai" ietvaros sniegts valsts atbalsts Latvijas politiski represēto apvienībai, lai nodrošinātu politiski represēto personu sociālās un mantiskās tiesības saskaņā ar likumā "Par politiski represētās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem" noteikto EUR 32 843 apmērā.

Budžeta apakšprogrammas 09.04.00 "Valsts nozīmes pasākumu norises nodrošināšana starptautiskas nozīmes svētvietā Aglonā" ietvaros sniegts valsts atbalsts valsts nozīmes pasākumu norises nodrošināšanai starptautiskas nozīmes svētvietā Aglonā EUR 54 833 apmērā.

Budžeta apakšprogrammas 09.05.00 "Dotācija reliģiskajām organizācijām, biedrībām un nodibinājumiem" ietvaros apgūti EUR 564 620, tai skaitā sniegts valsts atbalsts EUR 1500 apmērā Rīgas politiski represēto biedrībai, EUR 215 000 apmērā Aglonas bazilikas neatliekamo restaurācijas un remontdarbu veikšanai, EUR 17 867 apmērā Balvu Vissvētās Dievmātes Aizmigšanas pareizticīgo baznīcai – apkures sistēmas ierīkošanai, EUR 20 000 apmērā Rīgas Metropolijas Romas katoļu kūrijai Rīgas Sv. Jēkaba katedrāles avārijas darbiem, ārsienu, jumta un torņa konstrukciju bojājumu novēršanai, EUR 25 000 apmērā biedrībai "Mariāņu palīgu apvienībai" Rikavas Dieva apredzības Romas katoļu baznīcas jumta nomaiņai, EUR 21 570 apmērā Rīgas Sv. Terēzes Romas katoļu draudzes baznīcas neatliekamo avārijas darbu veikšanai, jumta remonts, aiļu apdare un logu nomaiņai, EUR 20 000 apmērā Rīgas Metropolijas Romas katoļu kūrijai Rīgas Augstāko reliģijas zinātņu institūta telpu remontu veikšanai, EUR 4882 apmērā biedrībai "Jaunie spārni" Rušonas Svētā Ercenģeļa Miķeļa Romas katoļu baznīcas torņa rekonstrukcijai, EUR 25 000 apmērā

Rīgas Sv. Marijas Magdalēnas baznīcai – baznīcas ēkas griestu remonta un restaurācijas veikšanai, EUR 10 000 apmērā Rēzeknes vecticībnieku kapu draudzes baznīcai – teritorijas labiekārtošanai, fasādes restaurācijai, logu un durvju nomaiņai, lai veicinātu kultūras mantojuma saglabāšanu, EUR 2000 apmērā Biķeru evaņģēliski luteriskajai draudzei jubilejas izdevuma "Biķeru baznīcai 250" izdošanai, EUR 25 000 apmērā Balvu evaņģēliski luteriskajai draudzei – Balvu evaņģēliski luteriskās baznīcas jumta rekonstrukcijai, EUR 80 000 apmērā Lestenes baznīcas atjaunošanas biedrībai – Lestenes evaņģēliski luteriskās baznīcas kanceles un altāra restaurācijas darbu līdzfinansējumam, EUR 5000 apmērā Lestenes baznīcas atjaunošanas biedrībai – Lestenes baznīcas atjaunošanas turpināšanai – baroka interjera elementu atjaunošanai un uzstādīšanai, EUR 8500 apmērā Viesītes evaņģēliski luteriskajai draudzei – Viesītes evaņģēliski luteriskās Brīvības baznīcas jumta seguma renovācijai, EUR 3000 apmērā Zaubes evaņģēliski luteriskajai draudzei – Zaubes evaņģēliski luteriskās baznīcas torņa rekonstrukcijai, EUR 10 000 apmērā Krustpils evaņģēliski luteriskās baznīcas apgaismojumam, EUR 12 375 apmērā Liepājas Sv. Trīsvienības katedrāles nacionālās nozīmes mākslas pieminekļa – ērģeļu restaurācijas sadaļai "Hauptwerk" pulpešu atjaunošanai, EUR 11 030 apmērā Latgales Rēzeknes katoļu vidusskolas fizikas kabineta aprīkojuma iegādei, EUR 6000 apmērā Balvu Romas katoļu baznīcas elektronisko ērģeļu iegādei, EUR 3000 apmērā Bauskas Svētā Gara evaņģēliski luteriskās baznīcas renovācijai, EUR 1000 apmērā Bērzes Luterāņu baznīcas renovācijai, EUR 15 000 apmērā draudzes sociālās mājas renovācijai (Līvāni), EUR 2000 apmērā Lestenes baznīcas zvana torņa atjaunošanai, EUR 14 895 apmērā Lestenes evaņģēliski luteriskās baznīcas atjaunošanai, EUR 5000 apmērā Vecumnieku evaņģēliski luteriskajai draudzei – Vecumnieku evaņģēliski luteriskās baznīcas torņa renovācijai.

Budžeta programmas 48.00.00 "Tiesiskās un starpvalstu sadarbības pasākumu īstenošana" ietvaros īstenoti divi projekti:

- Latvijas Tieslietu ministrijas un Lielbritānijas Tieslietu ministrijas sadarbības projekts „Horvātijas Republikas tiesu varas efektivitātes stiprināšana", kura ietvaros apgūti EUR 1 089;
- Latvijas Tieslietu ministrijas un Horvātijas Tieslietu ministrijas *Twinning* projekts „Tiesiskuma stiprināšana" Maķedonijā, kura ietvaros apgūti EUR 295 332.

Budžeta programmas 97.00.00 "Nozares vadība un politikas plānošana" ietvaros 2016. gadā kopā apgūti EUR 6 092 179, tajā skaitā:

- EUR 4 391 424 apmērā nodrošināta atlīdzības izmaksa, tajā skaitā atalgojums EUR 3 308 821;
- EUR 1 415 621 apmērā nodrošināti pārējie izdevumi – komandējumu, telpu nomas, informatīvo sistēmu, automašīnu uzturēšanas, kā arī biroja preču un citu administratīvās darbības nodrošināšanas izdevumi;
- EUR 100 apmērā izmaksātas kompensācijas personām, pamatojoties uz Latvijas tiesu lēmumiem;
- EUR 166 093 apmērā veiktas kapitālo preču iegādes – iegādāta jauna datortehnika (ar licencēm un operētājsistēmu), serveris ar programmatūru un divi multifunkcionālie kopētāji;
- EUR 118 941 apmērā veiktas dalības iemaksas starptautiskajās organizācijās (EUR 1071 Pastāvīgajā arbitrāžas tiesā, EUR 89 020 Starptautiskajā krimināltiesā; EUR 12 650 Starptautiskajā privāttiesību unifikācijas institūtā un EUR 16 200 apmērā nodrošināta dalība pilntiesīgā dalībnieka statusa Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD) Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupā).

Budžeta programmas 99.00.00 "Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums" ietvaros:

- EUR 2846 apmērā nodrošināta Rīgas apgabaltiesas 2013. gada 10. aprīļa sprieduma lietā Nr. C27208511 izpilde (2016. gada 10. maija Finanšu ministrijas rīkojums Nr. 221);
- EUR 104 855 apmērā nodrošināts Latvijas maksājums par Starptautiskās krimināltiesas biroja ēkas celtniecību un ikgadējā maksa par dalību Starptautiskajā krimināltiesā (2016. gada 12. jūlija Finanšu ministrijas rīkojums Nr. 309);

- EUR 247 821 apmērā veikts pārskaitījums reliģiskajai organizācijai "Romas katoļu baznīcas Rēzeknes-Aglonas diecēze" logu un ārdurvju nomaiņai svētceļnieku mājas – Aglonas katoļu ģimnāzijas ēkā (2016. gada 22. novembra Finanšu ministrijas rīkojums Nr. 565).

Ministrija 2016. gadā nav saņēmusi ne dāvinājumus, ne ziedojumus.

2.3. Darbības stratēģijās plānotās budžeta programmu un apakšprogrammu ietvaros

Tieslietu ministrijas darbības stratēģija 2015.-2016. gadam (turpmāk – darbības stratēģija) tika īstenota 11 darbības virzienos. Prioritārie bija krimināltiesību un tiesu sistēmas politikas darbības virzieni, to īstenošanai tika koncentrēti lielākie resursi.

Politikas joma (budžeta programmas/ apakšprogrammas Nr.)	2015. gads	2016. gads
Krimināltiesību politika (04.01.00., 04.02.00., 04.03.00., 64.07.00., 65.07.00., 70.02.00., 70.06.00., 71.06.00., 73.07.00.)	52 240 277 EUR/ 28,97 % no kopējā TM resora budžeta	66 773 457 EUR/ 33,75% no kopējā TM resora budžeta
Tiesu sistēmas politika (03.01.00., 03.02.00., 03.03.00., 03.04.00., 03.05.00., 03.06.00., 03.07.00., 03.08.00., 63.07.00, 70.10.00, 73.07.00 99.00.00	88 636 677 EUR/ 49,16% no kopējā TM resora budžeta	94 402 225 EUR/ 47,71% no kopējā TM resora budžeta

Minēto politiku mērķu tvērums darbības stratēģijā ir samērā plašs, bet to īstenošana pamatā tika virzīta uz noziedzīgas uzvedības risku mazināšanu (krimināltiesību politikas darbības virziens) un uzticamu tiesas procesu (tiesu sistēmas politikas darbības virziens). Raksturojošākie politikas rezultatīvie rādītāji:

Tiesu sistēmas politika:

Lietu izskatīšanas ilgums (mēn.)				
	2013. gads	2014. gads	2015. gads	2016. gads
Civillietas				
Zemesgrāmatu nodaļas	1.5	1.5	1.5	1.5
Rajonu (pilsētas) tiesas	9.3	8.3	8.7	7.8
Apgabaltiesas	6.3	6.0	5.5	5.3
Krimināllietas				
Rajonu (pilsētas) tiesas	4.4	3.8	5.0	4.4
Apgabaltiesas	3.8	3.4	3.7	3.8
Administratīvās lietas				
Administratīvā rajona tiesa	13.9	10.5	7.8	7.2
Administratīvā apgabaltiesa	11.3	13.0	12.8	12.3

Kopumā pirmās instances un apelācijas instances tiesās (kopā) vidējais lietas izskatīšanas ilgums 2016. gadā ir samazinājies līdz 5,3 mēnešiem (salīdzinot ar 2015. gadu – 5,5 mēneši).

Krimināltiesību politika (krimināLsodu izpildes jomā):

Rādītājs	2015. gads	2016. gads

Notiesāto personu īpatsvars, kuri saņem pilnu individuālajā resocializācijas plānā paredzēto resocializācijas vajadzību risināšanu (%)	70	77
Vietas, kur ieslodzītie tiek izvietoti drošos, resocializācijas īstenošanai piemērotos un starptautiskajām prasībām atbilstošos apstākļos (vietu skaits / % no kopējā ieslodzījuma vietās esošo vietu skaita)	160/2,73	360/6

Tieslietu ministrija ir budžeta programmas "97.00.00 Nozaru vadība un politikas plānošana" izpildītājs. Minētās programmas mērķis ir nodrošināt tiesību, tiesu sistēmas un sodu politikas efektīvu izstrādi un uzraudzību un pamatā tas tiek īstenots, izstrādājot tiesību aktus un attīstības plānošanas dokumentus tiesību sistēmas un tiesu sistēmas jomās, sniedzot atzinumus par visiem citu institūciju izstrādātajiem tiesību aktu un attīstības plānošanas dokumentu projektiem, rīkojot izglītojošu un informatīvu pasākumus par tieslietu jomas aktuālajiem jautājumiem, koordinējot un kontrolējot ES tiesību pārņemšanu.

2016. gadā:

- izstrādāti 256 tiesību aktu projekti un 5 attīstības plānošanas dokumentu projekti, par tiem ir veikts 231 sabiedrības informēšanas pasākums;

- sagatavoti 1785 atzinumi citām ministrijām par to izstrādātajiem tiesību aktu, attīstības plānošanas dokumentu un nacionālo pozīciju projektiem;

- lai nodrošinātu atbalstu ministrijām kvalitatīvu tiesību aktu projektu izstrādē, Tieslietu ministrija ir organizējusi 10 seminārus par tiesību aktu izstrādes metodoloģiju un Valsts kancelejas vadībā tika pabeigta Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmatas aktualizācija, kura ir pieejama arī jaunajā interaktīvajā rīkā - Tiesību aktu izstrādes ceļveža vietnē: *https://tai.mk.gov.lv/book/1/chapter/23*.

2.4. Pētījumi un to rezultāti

Turpināta okupācijas radīto zaudējumu aprēķināšana, kas balstītos uz vienotu Baltijas valstu metodoloģiju, un tiek izvērtēta iespējamo juridisko pamatojumu starptautiskas prasības celšanai.

1) 2016. gadā izstrādāti pieci pētījumi, veiktas divas ekspertīzes par 2015. gada pētījumu, papildināta PSRS režīma represēto personu datu bāze, veikti tulkošanas un rediģēšanas darbi, papildināta Komisijas mājaslapa: *www.okupacijaszaudejumi.lv*, noorganizētas trīs intervijas, noorganizētas sešas darba tikšanās Lietuvā un Igaunijā, kā arī veikti 2015. gadā izdoto trīs grāmatu prezentācijas un izplatīšanas darbi. Izstrādāts informatīvais ziņojums par komisijas darba rezultātiem 2016. gadā, kas 2017. gada janvārī iesniegts MK.

2) Ir uzsākta tiesisko problēmjautājumu izpēte juridiskās argumentācijas izstrādei starptautiskas prasības celšanai – 2016. gadā veikta analīze par Latvijas prasījuma tiesību īstenošanas iespējām starptautiskajās tiesību institūcijās, savukārt 2017. gadā plānots veikt izpēti par citu valstu pieredzi prasījumu tiesību īstenošanā starptautisko tiesību institūcijās.

2.5. Sadarbības partneru finansēto programmu un ārvalstu ieguldījumu programmu ietvaros īstenoto projektu sasniegtie rezultāti un līdzekļu izlietojums

Eiropas Savienības projektu īstenošana 2016. gadā

Budžeta apakšprogramma 62.20.00 "Tehniskā palīdzība Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) apgūšanai (2014-2020)"

Projekts: "Tehniskā palīdzība Tieslietu ministrijas kā atbildīgās iestādes darbības nodrošināšanai" (Nr. 11.1.1.0/15/TP/013)

Finansējuma avots: 85% Eiropas Reģionālās attīstības fonds un 15% valsts budžeta finansējums. Kopējās plānotās projekta izmaksas ir EUR 490 000,00, no kā Eiropas Reģionālā attīstības fonda līdzfinansējums ir EUR 416 500,00 un nacionālais līdzfinansējums ir EUR 73 500,00.

2015. gada 28. decembrī Tieslietu ministrija un Centrālā finanšu un līgumu aģentūra noslēdza vienošanos par projekta īstenošanu. Projekta mērķis ir Tieslietu ministrijas kapacitātes palielināšana, lai īstenotu atbildīgās iestādes pienākumu veikšanu Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. -2020. gada plānošanas perioda ietvaros – Eiropas Savienības fondu plānošanu, ieviešanu, uzraudzību. Projekta rezultātā plānots, ka Tieslietu ministrijai kā atbildīgajai iestādei būs nodrošināts tehniskais atbalsts projekta īstenošanas personāla atalgošanai kopumā septiņu slodžu apmērā, būs nodrošināta Eiropas Savienības fondu plānošana un uzraudzība un Eiropas Savienības fondu īstenošanā iesaistītais ministrijas personāls būs piedalījies kapacitātes paaugstināšanas pasākumos. Tieslietu ministrijas kā atbildīgās iestādes pārraudzībā ir trīs projekti: Tiesu administrācijas īstenotais projekts "Justīcija attīstībai" un Ieslodzījuma vietu pārvaldes īstenotie projekti "Bijušo ieslodzīto integrācija sabiedrībā un darba tirgū" un "Resocializācijas sistēmas efektivitātes paaugstināšana".

Projekta finansējums 2016. gadā: 148 579 EUR

Izlietotais finansējums: 98 742 EUR

2016. gadā sasniegtais:

- Tieslietu ministrija kā atbildīgā iestāde sagatavoja un izskatīšanai Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.- 2020. gada plānošanas perioda "Nodarbinātības, darbaspēka mobilitātes, sociālās iekļaušanas un nabadzības apkarošanas prioritārā virziena" apakškomitejas (turpmāk – apakškomiteja) sēdēs iesniedza izstrādātos darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.1.2. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt bijušo ieslodzīto integrāciju sabiedrībā un darba tirgū" (turpmāk – 9.1.2. SAM) un 9.1.3. specifiskā atbalsta mērķa "Paaugstināt resocializācijas sistēmas efektivitāti" (turpmāk – 9.1.3. SAM) projektu iesnieguma vērtēšanas kritērijus un projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju piemērošanas metodikas 9.1.2. SAM un 9.1.3. SAM īstenošanai, sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumus (anotācijas), kā arī informatīvos materiālus abu specifiskā atbalsta mērķu Ministru kabineta noteikumu projektiem.
- Pēc saskaņošanas apakškomitejā 2016. gada 2. jūnijā Eiropas Savienības fondu uzraudzības komitejā apstiprināti Tieslietu ministrijas kā atbildīgās iestādes izstrādātie darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9. prioritārā virziena "Nodarbinātība, darbaspēka mobilitāte, sociālās iekļaušana un nabadzības apkarošana" 9.1.2. SAM un 9.1.3. SAM projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji.
- Nodrošināta Tieslietu ministrijas pārstāvju dalība Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas perioda Pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju prioritārā virziena apakškomitejā, Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pieejamības, e-pārvaldes un pakalpojumu prioritārā virziena apakškomitejā, Mazo un vidējo komersantu konkurētspējas prioritārā virziena apakškomitejā, Pārejas uz ekonomiku, kura rada mazas oglekļa emisijas visās nozarēs, prioritārā virziena apakškomitejā, Vides aizsardzības un resursu izmantošanas efektivitātes prioritārā virziena apakškomitejā, Ilgtspējīgas transporta sistēmas prioritārā virziena apakškomitejā, Nodarbinātības, darbaspēka mobilitātes, sociālās iekļaušanas un

nabadzības apkarošanas prioritārā virziena apakškomitejā, Izglītības, prasmju un mūžizglītības prioritārā virziena apakškomitejā (turpmāk – apakškomitejas).

- Nodrošināta Tieslietu ministrijas pārstāvju dalība Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas perioda Uzraudzības komitejā (turpmāk – Uzraudzības komiteja).
- Nodrošināta Tieslietu ministrijas pārstāvju dalība 3.4.1. specifiskā atbalsta mērķa "Paaugstināt tiesu un tiesībsargājošo institūciju personāla kompetenci komercdarbības vides uzlabošanas sekmēšanai" (turpmāk – 3.4.1. SAM), 9.1.2. SAM un 9.1.3. SAM projektu vērtēšanas komisijās.
- Nodrošināta 3.4.1. SAM projekta "Justīcija attīstībai", ko īsteno Tiesu administrācija, uzraudzība. Tai skaitā tika sagatavoti grozījumi 2015. gada 8. decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 704 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.4.1. specifiskā atbalsta mērķa "Paaugstināt tiesu un tiesībsargājošo institūciju personāla kompetenci komercdarbības vides uzlabošanas sekmēšanai" īstenošanas noteikumi", kas tika saskaņoti ar Finanšu ministriju, Iekšlietu ministriju, Pārresoru koordinācijas centru, Valsts kanceleju, Latvijas Pašvaldību savienību, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju un Latvijas Darba devēju konfederāciju. Šie grozījumi tika iesniegti izskatīšanai Ministru kabineta 2017. gada 3. janvāra sēdē.
- Kopumā 14 ministrijas Eiropas Savienības fondu īstenošanā iesaistītie nodarbinātie piedalījušies 12 dažādos kapacitātes celšanas pasākumos (mācības/semināri/konferences).

2017. gadā plānots:

- Izstrādāt un saskaņošanai iesniegt grozījumus Tiesu varas un tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanas un kompetenču attīstīšanas plānā 2015.–2020. gadam.
- Izstrādāt un saskaņošanai iesniegt grozījumus 2016. gada 17. maija Ministru kabineta noteikumos Nr. 299 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.1.2. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt bijušo ieslodzīto integrāciju sabiedrībā un darba tirgū" īstenošanas noteikumi".
- Turpināt nodrošināt Tieslietu ministrijas pārstāvju dalību Uzraudzības komitejā un apakškomitejās.
- Nodrošināt 3.4.1. SAM, 9.1.2. SAM un 9.1.3. SAM īstenošanas uzraudzību.
- Nodrošināt Eiropas Savienības fondu īstenošanā iesaistīto ministrijas nodarbināto dalību kapacitātes celšanas pasākumos.

Projekts: "Justīcija attīstībai" (Nr. 3.4.1.0/16/I/001)

Finansējuma avots: 85% Eiropas Sociālais fonds un 15% valsts budžeta finansējums. Kopējās plānotās projekta izmaksas ir EUR 10 474 822.00, no kā Eiropas Sociālā fonda līdzfinansējums ir EUR 8 903 599.00 un nacionālais līdzfinansējums ir EUR 1 571 223.00.

2016. gada 7. jūnijā Tiesu administrācija un Centrālā finanšu un līgumu aģentūra noslēdza vienošanos par projekta īstenošanu. Projekta mērķis ir paaugstināt tiesu un tiesībsargājošo institūciju personāla kompetenci komercdarbības vides uzlabošanas sekmēšanai.

Projekta darbības tiks īstenotas līdz 2022. gada 31. decembrim.

Projekta finansējums 2016. gadā: 228 184 EUR

Izlietotais finansējums: 226 661 EUR

2016. gadā sasniegtais:

- Tiesu administrācija ir uzsākusi projekta darbības pirms vienošanās noslēgšanas – ar 2016. gada janvāri.
- Projekta ietvaros tika izsludinātas divas iepirkuma procedūras: atklāts konkurss "Projekta atbalsta un konsultāciju pakalpojumi" (Nr. TA2016/11/K) un slēgts konkurss "Videokonferenču un ierakstu risinājuma papildināšana ar videokonferenču iekārtām, to integrācija un apkalpošana", 1. kārta (Nr. TA 2016/1/SK/ESF).
- Atklāta konkursa "Projekta atbalsta un konsultāciju pakalpojumi" rezultātā 2016. gada 23. decembrī tika noslēgts līgums ar līguma izpildītāju "Ernst & Young Baltic", kura rezultātā tiks saņemts atbalsts projektam nepieciešamo dokumentu izstrādē.
- Tiesu administrācija organizēja projekta mērķa grupu deleģēto pārstāvju vizīti uz Otavu, Kanādu, lai apmeklētu vairākas tiesu sistēmas institūcijas no 2016. gada 22. oktobra līdz 30. oktobrim.

- Tiesu administrācijas darba vizīte Hāgā, Nīderlandē, norisinājās no 2016. gada 13. decembra līdz 14. decembrim, kuras laikā tika iegūtas zināšanas par Nīderlandes tieslietu sistēmu un tiesu sistēmas institūciju labo praksi.
- 2016. gada 20. decembrī Trīrē, Vācijā, Tiesu administrācijas direktors Edvīns Balševics parakstīja līgumu par Latvijas iestāšanos Eiropas Tiesību akadēmijas (*Europäische Rechtsakademie* – ERA) fondā, kas ir nozīmīgi projektam ''Justīcija attīstībai'', jo tiek plānotas vērienīgas apmācības tiesu un tiesībaizsardzības sektorā nodarbinātajiem.
- 2016. gadā ir izsniegts 1 sertifikāts un apmācības apmeklētas 315 reizes.

2017. gadā plānots:

- Veikt iepirkumus, lai nodrošinātu projekta darbībās noteikto.
- Uzsākt Latvijas tieslietu sistēmas novērtējumu, sadalot to trīs daļās (tiesu sistēmas novērtējums, maksātnespējas regulējuma ieviešanas novērtējums un komerctiesību regulējuma novērtējums) un par katru daļu, noslēdzot līgumu ar novērtējuma veicēju: attiecībā uz tiesu sistēmas darbību: Eiropas Padomes komisija tiesu efektivitātei (CEPEJ), maksātnespējas sadaļā – Starptautiskais Valūtas fonds, komerctiesību sadaļā – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Korporatīvās pārvaldības komiteja. Novērtējuma izstrādes termiņš ir 2018. gada decembris.
- Uzsākt tiesnešu un tiesu darbinieku mācības.
- Organizēt septiņas konferences: "Krāpšanas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošana'', "Mediācijas un šķīrējtiesas jautājumi'', "Tiesas spriešanas kvalitātes un efektivitātes uzlabošana'', ''Baltijas valstu seminārs – aktuālie jautājumi tiesu administrēšanas iestāžu darbā'', "Tiesu ekspertīžu aktuālie jautājumi izmeklēšanā un tiesu praksē'', "Inovatīva pieeja tiesu darba pārvaldībā'' un ''Civilprocesa aktuālie jautājumi''.
- Uzaicināt pretendentus uz slēgta konkursa "Videokonferenču un ierakstu risinājuma papildināšana ar videokonferenču iekārtām, to integrācija un apkalpošana" 2. kārtu (Nr. TA 2016/1/SK/ESF).
- Nodrošināt Projekta vadības grupas un Projekta uzraudzības komitejas sēdes, izskatot ar projektu saistītos jautājumus.

Projekts: "Bijušo ieslodzīto integrācija sabiedrībā un darba tirgū" (Nr. 9.1.2.0/16/I/001)

Finansējuma avots: 85% Eiropas Sociālais fonds un 15% valsts budžeta finansējums. Kopējās plānotās projekta izmaksas ir EUR 4 853 192,00, no kā Eiropas Sociālā fonda līdzfinansējums ir EUR 4 125 213,00 un nacionālais līdzfinansējums ir EUR 727 979,00.

2016. gada 9. decembrī Ieslodzījuma vietu pārvalde (IeVP) noslēdza vienošanos ar Centrālo finanšu un līgumu aģentūru par projekta "Resocializācijas sistēmas efektivitātes paaugstināšana" īstenošanu. Projektā ir paredzētas 9 darbības un to apakšdarbības. Projekta mērķis ir sniegt atbalstu ieslodzītajiem un bijušajiem ieslodzītajiem, piedāvājot specifiskus atbalsta pasākumus, kā arī izstrādājot un īstenojot jaunas atbalsta metodes mērķa grupai, tai skaitā attīstīt brīvprātīgo darbu un aktīvu ģimenes locekļu iesaistīšanu, sekmējot mērķa grupas integrāciju sabiedrībā un veicinot bijušo ieslodzīto iesaistīšanos darba tirgū. Projekta darbības tiks īstenotas līdz 2022. gada 31. decembrim.

2017. gadā plānots:

- Uzsākt projekta īstenošanu, veikt personāla atlasi un pieņemšanu darbā, lai izveidotu projekta komandu.
- Izsludināt iepirkumus, lai sasniegtu projekta darbībās noteiktos rezultātus.
- Sniegt ieslodzītajiem, kas vecāki par 29 gadiem, karjeras konsultācijas.
- Profesionālās izglītības programmu klāsta izvērtēšana atbilstoši valsts pieprasījumam.
- Veikt ikgadējas Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) darbinieku (karjeras konsultantu) apmācības par ieslodzījuma vietu darba specifiku.
- Atkarību novēršanas iespēju nodrošināšana bijušajiem ieslodzītajiem, kas nav NVA klienti, tos iesaistot Minesotas programmā.
- Speciālistu, t.sk. psihologa, psihoterapeita konsultācijas bijušajiem ieslodzītajiem, lai novērstu problēmas, kuras traucē klienta nodarbinātībai.
- Darba prasmju attīstības programmu ieviešana visās ieslodzījuma vietās.

- Starpinstitucionālās sadarbības modeļa (MAPPA) pasākumu sabiedrībā bijušajiem ieslodzītajiem ieviešana.
- Konference par starpinstitucionālās sadarbības modeļa (MAPPA) īstenošanu.
- Atbalsta/kontroles pasākumu sabiedrībā bijušajiem ieslodzītajiem, kuri tiesāti par noziegumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību īstenošana.
- Pētījums par brīvprātīgo darba iespējām kriminālsodu izpildē.
- Brīvprātīgo atlases sistēmas izveide, tai skaitā brīvprātīgo apmācības un brīvprātīgo darba koordinēšana.
- Pētījums par līdzgaitniecības modeļa ieviešanu.
- Līdzgaitnieku atlases sistēmas izveide, tai skaitā līdzgaitnieku apmācības un līdzgaitnieku darba koordinēšana.
- Pasākumi bijušo ieslodzīto pozitīvu sociālo saišu uzturēšanai (plānoti 2-4 pasākumi katrā Latvijas ieslodzījuma vietā katru gadu).
- Veikt citas projektā paredzētās darbības.
- Nodrošināt Projekta vadības grupas un Projekts uzraudzības komitejas sēdes, izskatot ar projektu saistītos jautājumus.

Projekts: "Resocializācijas sistēmas efektivitātes paaugstināšana" (Nr.9.1.3.0/16/I/001)

Finansējuma avots: 85% Eiropas Sociālais fonds un 15% valsts budžeta finansējums. Kopējās plānotās projekta izmaksas ir EUR 3 969 482,00, no kā Eiropas Sociālā fonda līdzfinansējums ir EUR 3 374 060,00 un nacionālais līdzfinansējums ir EUR 595 422,00.

2016. gada 9. decembrī Ieslodzījuma vietu pārvalde noslēdza vienošanos ar Centrālo finanšu un līgumu aģentūru par projekta "Resocializācijas sistēmas efektivitātes paaugstināšana" īstenošanu. Projektā ir paredzētas 8 darbības un to apakšdarbības. Projekta mērķis ir paaugstināt administratīvo un cilvēkresursu kapacitāti iestādēs, kas īsteno vai ir iesaistītas ieslodzīto un bijušo ieslodzīto resocializācijas pasākumu īstenošanā, kā arī izvērtēt esošo resocializācijas sistēmu, apzināt un praksē ieviest jaunus instrumentus, kas nodrošinās esošās sistēmas efektivitātes paaugstināšanu un kam būs tieša ietekme uz ieslodzīto un bijušo ieslodzīto integrāciju sabiedrībā un darba tirgū. Projekta darbības tiks īstenotas līdz 2022. gada 31. decembrim.

2017. gadā plānots:

- Uzsākt projekta īstenošanu, veikt personāla atlasi un pieņemšanu darbā, lai izveidotu projekta komandu.
- Izsludināt iepirkumus, lai sasniegtu projekta darbībās noteiktos rezultātus.
- Resocializācijas programmu standarta (tai skaitā rokasgrāmatas) izstrāde.
- Ārvalstu resocializācijas programmu standarta izpēte, tai skaitā ārvalstu pieredzes apmaiņas organizēšana.
- Ārvalstu resocializācijas programmu akreditācijas sistēmu izpēte, tai skaitā ārvalstu pieredzes apmaiņas organizēšana.
- Esošo resocializācijas programmu akreditācijas sistēmas efektivitātes izvērtēšana un priekšlikumu izstrāde pilnveidošanai.
- IeVP esošo resocializācijas programmu validitātes izpēte un programmu pilnveidošana.
- Pētījums par papildus nepieciešamajām resocializācijas programmām, tai skaitā ārvalstu pieredzes apmaiņas organizēšana.
- Specializētu resocializācijas programmu atsevišķām mērķa grupām (piemēram, seniori, nepilngadīgie, atkarības, sieviete-māte u.c.) izstrāde un ieviešana.
- Saskaņā ar pētījumā noteiktajām mācību vajadzībām, piesaistot gan ārvalstu, gan vietējos lektorus specializētu apmācību kursu vadīšanai, treneru sagatavošanai IeVP.
- Specializētas apmācības IeVP Mācību centra darbinieku/lektoru un prakšu vadītāju profesionālo zināšanu un prasmju pilnveidei.
- IeVP esošās personāla izglītības programmas „Ieslodzījuma vietu apsardze" satura pilnveide.

- Valsts probācijas dienesta (VPD) darbinieku mācību programmas "Probācijas darbinieka profesionālās pilnveides programma" satura aktualizācija.
- Pētījums par IeVP un VPD darbinieku profesionālajām kompetencēm.
- Grupu supervīzijas IeVP darbiniekiem.
- Veikt citas projektā paredzētās darbības.
- Nodrošināt Projekta vadības grupas un Projekts uzraudzības komitejas sēdes, izskatot ar projektu saistītos jautājumus.

Budžeta apakšprogramma 63.20.00 "Tehniskā palīdzība Eiropas Sociālā fonda (ESF) apgūšanai (2014-2020)"

Projekts: "Tehniskā palīdzība Tieslietu ministrijai kā atbildīgajai iestādei informācijas un publicitātes pasākumu īstenošanā" (Nr. 10.1.2.0/15/TP/008)

Finansējuma avots: 85% Eiropas Sociālais fonds un 15% valsts budžeta finansējums. Kopējās plānotās projekta izmaksas ir EUR 185 834,00 no kā Eiropas Sociālā fonda līdzfinansējums ir EUR 157 958,90 un nacionālais līdzfinansējums ir EUR 27 875,10.

2015. gada 28. decembrī Tieslietu ministrija un Centrālā finanšu un līgumu aģentūra noslēdza vienošanos par projekta īstenošanu. Projekta mērķis ir Tieslietu ministrijas kapacitātes palielināšana, lai īstenotu atbildīgās iestādes pienākumu veikšanu – Eiropas Savienības fondu publicitātes nodrošināšanu. Saskaņā ar Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas perioda komunikācijas stratēģiju 2015.-2023. gadam Tieslietu ministrijas kā atbildīgās iestādes galvenās darbības projekta ietvaros būs komunikācijas stratēģijas izstrāde, komunikācijas plānu sagatavošana, tīmekļa vietnes sadaļas par Eiropas Savienības fondiem izstrāde un aktualizēšana, informatīvie pasākumi medijiem, videomateriālu sagatavošana, informatīvo bukletu izstrāde un izplatīšana, informatīvo biļetenu sagatavošana un izplatīšana.

Projekta darbības tiek īstenotas saskaņā ar Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas perioda komunikācijas stratēģiju 2015.-2023. gadam, ievērojot minētajā stratēģijā noteiktos komunikācijas principus. Visas projektā plānotās darbības tiks iekļautas vadošās iestādes apstiprinātajā Eiropas Savienības fondu darbības programmas ikgadējā komunikācijas plānā.

Projekta rezultātā plānots, ka Tieslietu ministrijai kā atbildīgajai iestādei būs nodrošināts tehniskais atbalsts projekta īstenošanas personāla atalgošanai kopumā vienas slodzes apmērā, kā arī tiks nodrošināta Eiropas Savienības fondu publicitāte.

Projekta finansējums 2016. gadā: 65 688 EUR

Izlietotais finansējums: 19 535 EUR

2016. gadā sasniegtais:

- 8. jūnijā notika informatīvs pasākums medijiem par plānoto Eiropas Sociālā fonda ieguldījumu 3.4.1. SAM projekta īstenošanā. Pasākumā tika sniegta informācija par tieslietu sistēmas attīstības vīziju, tieslietu sistēmas un sabiedrības ieguvumiem projekta īstenošanas rezultātā un par projektā plānotajiem pasākumiem sasniedzamajiem rezultātiem.
- 21. oktobrī notika divi pasākumi par plānoto Eiropas Sociālā fonda ieguldījumu 9.1.2. SAM un 9.1.3. SAM projektu īstenošanā: notika informatīvs pasākums medijiem un informatīvs pasākums iekšējai auditorijai – Ieslodzījumu vietu pārvaldes un Valsts probācijas dienesta centrālo aparātu pārstāvjiem un teritoriālo struktūrvienību vadītājiem. Abos pasākumos tika sniegta informācija par projektos plānotajām darbībām un sagaidāmajiem rezultātiem.
- Tieslietu ministrijas mājaslapā nodrošināta aktuālā informācija par Tieslietu ministrijas atbildībā esošo SAM aktualitātēm un Tieslietu ministrijas īstenotajiem tehniskās palīdzības projektiem.
- Sagatavoti trīs informatīvie biļeteni iekšējām mērķgrupām – Tieslietu ministrijas un projektos iesaistīto padotības iestāžu nodarbinātajiem – ar aktuālāko informāciju par projektos sasniegto.

- Sagatavots un Finanšu ministrijā kā vadošajā iestādē iesniegts komunikācijas plāns par Tieslietu ministrijas plānotajiem Eiropas Savienības fondu komunikācijas pasākumiem 2017. gadā.

2017. gadā plānotais:

- Tiks izsludināts iepirkums komunikācijas stratēģijas izstrādei.
- Paredzēts sarīkot vismaz divus informatīvos publicitātes pasākumus.
- Tieslietu ministrijas mājaslapā tiks nodrošināta aktuālā informācija par Eiropas Savienības fondu ieguldījumu tieslietu sistēmā.
- Tiks sagatavoti informatīvie biļeteni iekšējām mērķgrupām – Tieslietu ministrijas un projektos iesaistīto padotības iestāžu nodarbinātajiem – ar aktuālāko informāciju par projektos sasniegto.
- Paredzēts uzsākt darbu pie projektā plānoto informatīvo bukletu un videomateriālu izstrādes.
- Tiks sagatavots un Finanšu ministrijā kā vadošajā iestādē iesniegts komunikācijas plāns par Tieslietu ministrijas plānotajiem Eiropas Savienības fondu komunikācijas pasākumiem 2018. gadā.

Norvēģijas finanšu instrumenta projektu īstenošana 2016. gadā

Budžeta apakšprogrammas 71.06.00. "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansētie projekti"
Programma: LV08 "Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma".
Finansējuma avots: Norvēģijas finanšu instruments un valsts budžets.
Programmas mērķis: uzlabot korekcijas dienestu sistēmu saskaņā ar starptautiskām cilvēktiesību prasībām, sadarbojoties ar attiecīgā sektora un nozares institūcijām Norvēģijā un citās valstīs.

Pārskata periodā programmā paveiktais:
Organizētas Sadarbības komitejas sanāksmes, kurās piedalās Tieslietu, Finanšu, Iekšlietu ministriju pārstāvji, kā arī pārstāvji no projektu īstenotājiem – Ieslodzījuma vietu pārvaldes, Valsts probācijas dienesta un Valsts policijas. Norvēģijas pusi pārstāv Norvēģijas Korekcijas dienestu direktorāta amatpersonas. Tāpat Sadarbības komitejas apmeklē arī Eiropas Padomes pārstāvis. Sanāksmēs tiek risināti projektu īstenošanas laikā radušies problēmjautājumi, vienojoties par konstruktīvu turpmāko rīcību to risināšanā. Tāpat tiek apspriesta turpmākā projektu un programmas gaita, plānotie darbi, bilaterālā sadarbība. Pārskata periodā notikušas divas Sadarbības komitejas sanāksmes: laikā no 2016. gada 30. marta līdz 1. aprīlim Stavangerā, Norvēģijā, un no 28. līdz 29. septembrim Valmierā, Latvijā. Kopumā 2016. gads Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014. gada plānošanas perioda īstenošanā bija projektu īstenošanas kulminācijas gads, kad vairums darbu tika pabeigti, tika veiktas nozīmīgas izmaiņas krimināltiesību politikā Latvijā. Varējām secināt, ka elektroniskās uzraudzības sistēmas ieviešana Latvijā bijis pareizs lēmums, un šis process būs ilgtspējīgs ar tendenci ieviest to jaunām mērķgrupām, tādā veidā atslogojot ieslodzījuma vietas un ļaujot vieglāk notiesātajam integrēties sabiedrībā. Savukārt jaunatklātā Atkarīgo centra darbība Olaines cietuma teritorijā sniegusi apstiprinājumu tam, ka ieslodzījuma vietas var strādāt citādi kā līdz šim. Ieslodzījuma vietā ir iespējams nodrošināt cilvēktiesības, pozitīvu komunikāciju ieslodzīto vidū un starp darbiniekiem, tādejādi veidojot drošu vidi, dinamisku un sakārtotu ieslodzītā ikdienas ritmu, ar mērķi atbrīvoties no atkarības un iekļauties sabiedrībā pēc iznākšanas no ieslodzījuma vietas.

Programmas finansējums 2016. gadā: 299 940 EUR (85% Norvēģu finanšu instrumenta finansējums, 15% budžeta līdzfinansējums).

Izlietotais finansējums: 202 118,62 EUR
Programmas bilaterālais fonds: 204 251 EUR, no kuriem līdz 2016. gada beigām apgūti bija 111 324,65 EUR.
Sasniegtie rezultāti:

Tieslietu ministrija kā programmas apsaimniekotājs (turpmāk – programmas apsaimniekotājs) pārskata periodā veikusi regulāros ar programmas īstenošanu saistītos darbus, kā arī īstenojusi jaunas aktivitātes: izskatīti projektu īstenošanas un starpposma pārskati, Finanšu ministrijai kā vadošajai iestādei iesniegtas programmas atskaites par finanšu izlietojumu, ieviesti auditu ieteikumi, organizēti bilaterālie pasākumi (nevalstisko organizāciju vizīte Norvēģijā, tieslietu ministra vizīte Norvēģijā, programmas apsaimniekotāju konference Rumānijā), veiktas pārbaudes projektu īstenošanas vietās – projektā LV08/1 pārbaudīts tehniskais nodrošinājums Rīgas, Ventspils, Daugavpils, Bauskas teritoriālajās struktūrvienībās, projektā LV08/3 kopā ar būvniecības ekspertu veiktas pārbaudes Rīgas, Olaines, Baložu, Saulkrastu, Siguldas, Bauskas, Aizkraukles, Jelgavas, Jēkabpils, Liepājas, Saldus, Rēzeknes, Gulbenes un Cēsu īslaicīgās aizturēšanas un pagaidu turēšanas vietās, projektā LV08/2 kopā ar būvniecības ekspertu veiktas pārbaudes Olaines atkarīgo centrā un projekta īstenotāja telpās. Tāpat programmas apsaimniekotājs organizējis un piedalījies šādos bilaterālās sadarbības pasākumos: Olaines atkarīgo centra atklāšana, Oslo cietuma *Pathfinder* nodaļas ekspertu apmācību vizītes Olaines atkarīgo centrā, starptautiska konference "Korekcijas dienestu darbības efektivitātes priekšnosacījumi – dinamiskā drošība?", seminārs Polijā par korekcijas pasākumiem un readaptācijas programmu ieviešanu ieslodzījuma vietās.

No 2016. gada 23.–27. maijam tika organizēta piecu **nevalstisko organizāciju** (turpmāk – NVO) **pārstāvju vizīte Norvēģijā** ar mērķi izzināt NVO darbību un iesaisti resocializācijas jautājumu risināšanā Norvēģijas ieslodzījuma vietās un īsi pēc ieslodzīto atgriešanās brīvībā. Pieredzes apmaiņā kopā devās pieci pārstāvji – no biedrības "Dialogs", biedrības "Papardes zieds", biedrības "Latvijas Sarkanais Krusts", biedrības "Resocializācijas un Integrācijas Asociācija" un biedrības "Streetbasket" jeb "Ghetto games".

2016. gada 11. un 12. maijā programmas ietvaros notika **Latvijas Republikas un Norvēģijas Karalistes tieslietu ministru tikšanās Norvēģijā**. Vizīte tika organizēta ciešā sadarbībā ar Norvēģijas Korekcijas dienestu direktorātu. No Latvijas vizītē devās un ar Norvēģijas Karalistes tieslietu un sabiedriskās drošības ministru Andersu Anundsenu *(Anders Anundsen)* tikās tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs, 2 programmas apsaimniekotāja pārstāvji un Latvijas vēstnieks Norvēģijā Indulis Ābelis. Vizītes mērķis bija stiprināt abu valstu sadarbību un bilateriālās attiecības gan Norvēģu finanšu instrumenta, gan politiskajā līmenī, veidojot labu pamatu turpmākai Latvijas un Norvēģijas tieslietu sektora sadarbībai, veicinot to ilgtermiņā un paplašinot vienotu izpratni par kopīgiem saskares punktiem korekcijas dienestu sistēmās.

No 2016. gada 30. marta līdz 1. aprīlim notika **Sadarbības komitejas** (turpmāk – SK) **sanāksme** Norvēģijā (Stavangerā). 2016. gada 30. martā projektu īstenotāji iepazīstināja SK locekļus un klātesošos ar progresu projektos. Projekta LV08/1 īstenotājs Valsts probācijas dienests informēja, ka projekta realizācija notiek aktīvi. Šobrīd projekta komanda velta pūles tam, lai tiktu sasniegts iespējami lielāks personu skaits, kam piemērota elektroniskā uzraudzība. Donorvalsts programmas partneri akcentēja, ka nepieciešams aktīvi izplatīt informāciju par elektronisko uzraudzību ieslodzījuma vietās un uzsvēra, ka nozīmīgs faktors ir ieslodzītā atbilstības izvērtēšana jaunajai alternatīvai. Nav pieļaujams, ka sabiedrībā nonāktu elektroniskai uzraudzībai nepiemērotas un bīstamas personas, tādēļ kvalitāte šajā gadījumā ir svarīgāka par kvantitāti.

Projekta LV08/3 „Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu standartu uzlabošana, t.sk., aktivitātes infrastruktūras uzlabošanai; līdzšinējās prakses administratīvajai aizturēšanai samazināšana/likvidēšana; prakses maiņa, atgriežot apcietinājumā esošos ieslodzītos turpmākai izmeklēšanai; atbilstošu apmācību nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā īslaicīgās aizturēšanas vietās" (turpmāk – projekts LV08/3) īstenotājs Valsts policija informēja par projekta virzību, norādot, ka renovācijas un rekonstrukcijas darbi īslaicīgās aizturēšanas un pagaidu turēšanas vietās tuvojas noslēgumam. Projekta īstenotājs demonstrēja klātesošajiem objektu fotogrāfijas, kurās redzamas telpas pirms un pēc renovācijas. Programmas donorvalsts partneris atzinīgi novērtēja projektā sasniegto progresu.

Pārskata periodā laikā no 2016. gada 14.–17. martam programmas apsaimniekotāja 4 pārstāvji devās uz programmas apsaimniekotāju **sadarbības konferenci Rumānijā (Bukareste)**. Konferencē piedalījās programmas apsaimniekotāja pārstāvji no Čehijas, Maltas, Lietuvas, Polijas, Itālijas u.c. valstīm. Konferencē tika diskutēts par individuāliem katras programmas problēmjautājumiem, to risinājumiem, tika meklēti kopsaucēji dažādu valstu pieredzē. Norvēģijas donorvalsts partneri informēja par nākamo Norvēģijas finanšu instrumenta plānošanas periodu, analizēja šajā periodā pieļautās nepilnības.

2016. gada 5. oktobrī notika **Olaines atkarīgo centra atklāšanas pasākums**, kuru kopumā organizēja Ieslodzījuma vietu pārvalde kā projekta īstenotājs, bet programmas apsaimniekotājs apmaksāja ceļa un uzturēšanās izdevumus 11 (vienpadsmit) korekcijas dienestu pārstāvjiem no Norvēģijas. Pasākumā piedalījās tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs, Norvēģijas vēstnieks Latvijā Steinars Egils Hagens *(Steinar Egil Hagen)*, Norvēģijas Korekcijas dienestu direktorāta Starptautiskās sadarbības nodaļas vadītājs Kims Ekhaugens *(Kim Ekhaugen)*, kolēģi no Lietuvas, Polijas un citi centra būvniecībā un izveidē iesaistītie.

Laikā no 2016. gada 14.–17. novembrim un no 28. novembra–2. decembrim notika **Norvēģijas Oslo cietuma, *Pathfinder* nodaļas pārstāvju** Roja Jensena *(Roy Jensen)*, Artūra Olsena *(Arthur Olsen)* un Pēra Stageberga *(Per Stageberg)* **vizītes Olaines atkarīgo centrā** pirms darbinieku II mācību grupas apmācību noslēguma, kas īstenotas projekta LV08/2 "Jaunas nodaļas izveide Olaines cietumā, ieskaitot būvniecību un personāla apmācību" ietvaros. Vizīšu mērķis bija diskutēt par nozīmīgiem jautājumiem, saistībā ar darbu, kas veicams ar atkarīgiem ieslodzītajiem. Kas ieslodzītais ir projektā? Kā uzturēt cietuma darbinieku motivāciju? Kā cietuma darbiniekam strādājot neizdegt? Kādai ir jābūt sadarbībai darbinieku vidū? Šie ir būtiski priekšnosacījumi saskaņā ar donorvalsts programmas partnera, Norvēģijas Korekcijas dienestu direktorāta, norādīto.

Laikā no 2016. gada 29. novembra līdz 2. decembrim Projektu departamenta pārstāvji piedalījās Polijas Centrālās ieslodzījuma vietu pārvaldes *(Central Board of Prison Service)* rīkotajā **starptautiskajā seminārā par korekcijas pasākumiem un readaptācijas programmu ieviešanu ieslodzījuma vietās**. Vizītes laikā TM pārstāvjiem bija iespēja diskutēt par aktuāliem ar Norvēģijas finanšu instrumenta īstenošanu saistītiem jautājumiem ar dažādiem, ne tikai Polijas programmu, apsaimniekotājiem, tādā veidā krietni pārsniedzot sākotnēji plānoto pieredzes apmaiņas ieguvumu. Pasākumā piedalījās arī pārstāvji no Lietuvas, Rumānijas, Čehijas, tāpat bija ieradušies pārstāvji no dažādām Norvēģijas penitenciārās sistēmas iestādēm: Norvēģijas Korekcijas dienestu direktorāta, Haldenas cietuma u.c. TM pārstāvji apmeklēja Gdaņskas cietumu, kā arī piedalījās seminārā 2016. gada 30. novembrī un 1. decembrī. Tostarp TM pārstāvji ar Norvēģijas Korekcijas dienesta direktorāta pārstāvjiem pārrunāja turpmāko sadarbību nākamā perioda Norvēģijas finanšu instrumenta plānošanā.

Laikā no 2016. gada 28.–29. septembrim Valmieras cietumā notika **Sadarbības komitejas** (turpmāk – SK) **sanāksme**. Projektu īstenotāji iepazīstināja SK locekļus un klātesošos ar progresu projektos. Projekta LV08/1 īstenotājs Valsts probācijas dienests informēja, ka projekta īstenošana lielā mērā ir ievirzījusies noslēguma fāzē. Projekta komanda velta pūles tam, lai tiktu sasniegts iespējami lielāks personu skaits, kam piemērota elektroniskā uzraudzība. Tāpat aktīvi notiek probācijas lietu un uzskaites sistēmas izstrāde, ko plānots pabeigt 2017. gada pirmajā ceturksnī. Projekta LV08/2 īstenotājs Ieslodzījuma vietu pārvalde informēja, ka Olaines atkarīgo centrs drīzumā tiks atklāts, tas tiek pakāpeniski aprīkots ar nepieciešamajām mēbelēm, un novembrī tiks uzņemti pirmie klienti. Papildus tam notiek pārējo aktivitāšu īstenošana. Savukārt projekta LV08/3 īstenotājs Valsts policija informēja, ka projekts ir noslēdzies 2016. gada 31. augustā un šobrīd tiek gatavota noslēguma dokumentācija. Donorvalsts programmas partneri atzinīgi novērtēja projektos sasniegto un atzīmēja, ka kopš pagājušās sanāksmes pavasarī projektos LV08/1 un LV08/2 sasniegts ievērojams progress, savukārt projekts LV08/3 veiksmīgi noslēdzies.

2017. gadā plānots organizēt vai apmeklēt:

1. Programmas noslēguma Sadarbības komitejas sanāksmi Bergenā Norvēģijā.
2. Olaines Atkarīgo centra darbinieku II un III grupas apmācību vizīti Norvēģijā, Oslo.
3. Programmas un projektu pārstāvju bilaterālās pieredzes apmaiņas vizīti Norvēģijā, Lillestromā.
4. Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014. gada programmu, kas īstenotas citās valstīs, noslēguma pasākumus, tai skaitā Polijas Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014. gada programmas PL17 "Korekcijas dienestu, tostarp ar brīvības atņemšanu nesaistītu sankciju, uzlabošana" apsaimniekotāja organizēto konferenci Bukovinā, Tatržanskā (*Bukowina, Tatrzanska*), Polijā, par dinamisko drošību ieslodzījuma vietās un nevalstisko organizāciju līdzdalību korekcijas dienestu darbā.
5. Sarunu festivāla "Lampa" ietvaros organizēto NFI 2009.-2014. gada plānošanas perioda noslēguma pasākumu, kur atraktīvā veidā informēs par programmā paveikto.
6. Programmas noslēguma konferences, uz kurām tiks aicināti piedalīties programmā un projektos iesaistītie pārstāvji gan no ārvalstīm, gan Latvijas.

Programmas apsaimniekotājs 2017. gadā veiks Programmas LV08 izvērtējuma iepirkumu, kura rezultātā pakalpojuma sniedzējs izvērtēs programmas un projektu ieviešanas gaitu, analizēs rezultātus un apkopos interesantākos projektu stāstus. Ar izvērtējuma rezultātiem tiks iepazīstināti noslēguma konferences dalībnieki, tas būs publiski pieejams TM mājaslapā, kā arī tiks nosūtīts donorvalsts programmas partnerim.

Projekts LV08/1 **"Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskajai uzraudzībai"** (turpmāk – projekts LV08/1) un tā ietvaros sasniegtais 2016. gadā: Valsts probācijas dienesta projekts LV08/1 uzsākts 2013. gada 3. jūnijā.

Projekta LV08/1 mērķis ir nodrošināt iespēju piemērot alternatīvus sodus brīvības atņemšanas sodam un samazināt brīvības atņemšanas soda termiņus. Projektā LV08/1 ietvertās galvenās aktivitātes ir jaunas alternatīvas brīvības atņemšanas sodam pilnveidošana jeb elektroniskā uzraudzība (turpmāk – EU), tehniskie risinājumi EU ieviešanai, resocializācijas sistēmas pilnveidošana un probācijas un ieslodzījuma vietu darbinieku profesionālās kapacitātes stiprināšana.

Projekta LV08/1 finansējums: 2 733 519 EUR, no kuriem Norvēģijas grants ir 85% un nacionālais līdzfinansējums ir 15%. Apgūtais finansējums 2016. gadā ir 952 926 EUR. Līdz 2016. gadam kopumā apgūts 2 389 814 EUR.

Pārskata periodā projektā LV08/1 paveiktais:

1. 2016. gada ietvaros turpinājās aktīvs darbs pie elektroniskās uzraudzības sistēmas ieviešanas Latvijā, tajā skaitā Elektroniskās uzraudzības centra izveides.
2. Sagatavoti projekta LV08/1 starpposma finanšu pārskati un citas atskaites.
3. Nodrošināta nodarbināto dalība starptautiskajās konferencēs, semināros un sanāksmēs.
4. Nodrošināta projekta Nr. LV08/1 administratīvā vadība: grāmatvedība, pamatlīdzekļi, inventarizācija, publicitātes aktivitātes, projekta Nr. LV08/1 grozījumu priekšlikumu izstrāde, atskaites par projekta Nr. LV08/1 īstenošanu, personālvadība, nodarbināto darba izpildes novērtēšanas, telpu īre, komunālie pakalpojumi, komunikāciju pakalpojumi, mobilie sakari, darba stacijas, drukas iekārtas, kancelejas preces, saimniecības preces u.tml.
5. Īstenoti iepirkumi un iepirkumu procedūras: Apmācību vadīšanas pakalpojumu iepirkums (lektoru iepirkums); Pasākumu norises un viesnīcu nodrošināšanas pakalpojumi; Pētījuma "Elektroniskās uzraudzības pielietojuma izvērtējums" veikšana; MOODLE platformas pilnveide, Ceļojumu aģentūru pakalpojumi; Psihiskās veselības speciālistu konsultāciju pakalpojumi; kancelejas, saimniecības u.c. preču iegāde EIS; veiktas cenu aptaujas.
6. Īstenota probācijas lietu uzskaites sistēmas (PLUS) pilnveide un nodrošināta līguma izpildes kontrole.
7. Turpināta Elektroniskās uzraudzības centra aprīkošana un elektroniskās uzraudzības īstenošana;
8. Turpināta kolēģu savstarpējo konsultāciju īstenošana, lai uzlabotu probācijas darba kvalitāti darbā ar klientu un sniegtu atbalstu kolēģiem probācijas aktuālos jautājumos. Kolēģu konsultācijas tika organizētas gan uzraudzības, gan izvērtēšanas ziņojumu veicējiem.
9. Turpināts darbs pie pētījumu par probācijas programmu efektivitāti un probācijas klientu recidīva riska un kriminogēno vajadzību novērtēšanas instrumenta efektivitāti nodevumu, tai skaitā pētījumu atskaišu, sagatavošanas.
10. Turpināta atbalsta sniegšana probācijas klientu resocializācijas veicināšanai: ceļa izdevumu apmaksas nodrošināšana probācijas klientiem un darbiniekiem.
11. Turpināta brīvprātīgo no sabiedrības līdzgaitniecības organizēšana dienesta klientiem, pārskata periodā nodrošinot aktīvu līdzgaitniecību 8 dienesta klientiem. Organizēti kopīgi pasākumi brīvprātīgajiem. Nodrošināti divi apmācību semināri, kuros kopumā apmācīti 12 brīvprātīgie līdzgaitnieki. Izvērtēti un intervēti 12 brīvprātīgie pretendenti. Turpināta Valsts probācijas dienesta (turpmāk – VPD) klientu apzināšana, motivēšana iesaistīties, intervēšana.
12. Organizēti semināri Valsts probācijas dienesta personāla kapacitātes celšanai "Motivējošā intervēšana", "Sarunas prasmju attīstības treniņš", "Elektroniskās uzraudzības īstenošana", par esošo RVN (risku vadības novērtējuma) instrumenta pilnveidi, rīkotas apmācības 40 Ieslodzījuma vietu pārvaldes darbiniekiem par VRAG-R instrumentu.

13. Organizēta projektu Nr. LV08/1 un LV08/2 noslēguma konference sadarbībā ar Ieslodzījuma vietu pārvaldi.

Projekts LV08/2 „Jaunas nodaļas izveide Olainē, ieskaitot būvniecību un personāla apmācību" (turpmāk – projekts **LV08/2**) un tā ietvaros sasniegtais 2016. gadā: Ieslodzījuma vietu pārvaldes projekts LV08/2 uzsākts 2013. gada 18. septembrī.

Projekta LV08/2 mērķis ir aizstāt līdzšinējās standartiem neatbilstošās vietas Latvijas cietumos, tādā veidā mazinot pārapdzīvotību cietumos. Izveidot Olaines cietumā Atkarīgo centru, kas paredzēts cilvēku ar atkarības problēmām resocializācijai, kā arī apmācīt ieslodzījumu vietu personālu darbam ar ieslodzītajiem ar atkarības problēmām.

Projekta **LV08/2** finansējums: 8 664 418 EUR, no kuriem Norvēģijas grants ir 85% un nacionālais līdzfinansējums ir 15%. Apgūtais finansējums 2016. gadā ir 4 261 842 EUR. Līdz 2016. gadam kopumā apgūts 7 988 851 EUR.

Pārskata periodā projektā LV08/2 paveiktais:

1. Sagatavoti projekta LV08/2 starpposma finanšu pārskati un citas atskaites.
2. Organizēti dažādi pieredzes apmaiņas braucieni ieslodzījuma vietu personālam ar mērķi celt institucionālo kapacitāti, piemēram, apmācību semināri pielāgotās sociālo prasmju attīstīšanas programmas "Dzīves skola 3" īstenošanai ieslodzījuma vietās.
3. Objekts "Jauna korpusa projektēšanas un būvniecības darbi Olaines cietumā" nodots ekspluatācijā 2016. gada 8. septembrī. 2016. gada 24. martā būvdarbi tika pabeigti, objektīvu iemeslu dēļ atliekot labiekārtošanas darbus, kas saistīti ar nožogojuma izbūvi, jo nebija noslēdzies pasūtītāja izsludinātais atklātais konkurss par nožogojuma izbūvi. Nožogojuma izbūvi veica SIA "Re&Re" saskaņā ar 2016. gada 27. maijā noslēgto līgumu Nr. 1/20/2016/101/NFI. Papildus noslēgti līgumi par transformatoru apakšstacijas renovāciju un ugunsdzēsības ūdenstilpnes ierīkošanu.
4. Ar inženiertehniskiem apsardzes līdzekļiem aprīkotais Olaines Atkarīgo centra nožogojums nodots ekspluatācijā 2016. gada 25. augustā.
5. Apakšstacijas ēkas rekonstrukcijas darbi Olaines Atkarīgo centra teritorijā pabeigti 2016. gada 27. oktobrī.
6. Paveikti atliktie labiekārtošanas darbi – automašīnu stāvlaukuma iekārtošana, pievadceļu asfaltēšana, teritorijas labiekārtošana.
7. Sporta un brīvā laika aktivitātes ietvaros 23 notiesātie piedalījās novusa un šaha turnīrā, kā arī sporta spēlēs.
8. HIV/AIDS profilakses ietvaros Atkarīgo centrā piegādāti HIV testi.
9. Organizēts Olaines cietuma Atkarīgo centra atklāšanas pasākums 2016. gada 5. Oktobrī.
10. Sadarbībā ar Valsts probācijas dienestu 2016. gada 14.–16. decembrī organizēta Valsts probācijas dienesta projekta Nr. LV08/1 "Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskajai uzraudzībai)" un Ieslodzījuma vietu pārvaldes projekta Nr. LV08/2 noslēguma konference "Četras rehabilitācijas: virzoties uz starpdisciplināra darba modeli".

Projekts LV08/3 "Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu standartu uzlabošana, t.sk., aktivitātes infrastruktūras uzlabošanai; līdzšinējās prakses administratīvajai aizturēšanai samazināšana/likvidēšana; prakses maiņa, atgriežot apcietinājumā esošos ieslodzītos turpmākai izmeklēšanai; atbilstošu apmācību nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā īslaicīgās aizturēšanas vietās" (turpmāk – projekts **LV08/3**) un tā ietvaros sasniegtais 2016. gadā: Valsts policijas projekts LV08/3 uzsākts 2014. gada 6. maijā.

Projekta LV08/3 mērķis ir pielāgot īslaicīgās aizturēšanas vietu (turpmāk – ĪAV) un pagaidu turēšanas vietu (turpmāk – PTV) tehnisko stāvokli starptautiskajiem standartiem un atbilstoši starptautiskajām cilvēktiesību normām, tādā veidā uzlabojot kopējo situāciju korekcijas iestādēs – rekonstruēt īslaicīgās aizturēšanas vietas, mazināt pārapdzīvotību īslaicīgajās aizturēšanas vietās, uzlabot īslaicīgo aizturēšanas vietu darbinieku zināšanas un kapacitāti un veikt grozījumus normatīvajos aktos.

Projekta LV08/3 finansējums: 2 828 886 EUR, no kuriem Norvēģijas grants ir 85% un nacionālais līdzfinansējums ir 15%. Apgūtais finansējums 2016. gadā ir 1 352 750 EUR. Projekts noslēdzies 2016. gada 31. augustā un kopā apgūti 2 828 324 EUR.

Pārskata periodā projektā LV08/3 paveiktais:

1. 2016.gada 16.-18. martā norisinājās starptautiskā zinātniski-praktiskā konference Jūrmalā "Personas tiesību un brīvību ievērošanas pamatprincipi un ierobežošanas samērīgums policijas darbā". Konference tika veltīta īslaicīgās aizturēšanas vietu uzlabošanas un darba pilnveidošanas jautājumiem Latvijā.

   Konferencē piedalījās ārvalstu viesi: projekta LV08/3 partneri – Eiropas Padome, Igaunijas Policijas un robežsardzes pārvalde un Igaunijas Drošības zinātņu akadēmija, Somijas, Zviedrijas un Lietuvas policijas dienestu vadība, Lietuvas Mīkola Romera (*Mykolas Romeris*) Universitāte, Norvēģijas Tieslietu un sabiedriskās drošības ministrija. Kā arī konferencē tika plaši pārstāvēti Latvijas vadošie eksperti cilvēktiesību jomā, juridisko augstskolu un tiesībsargājošo iestāžu pārstāvji.
2. 2016. gada 22. aprīlī norisinājās Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014. gada perioda projekta LV08/3 noslēguma konference, kuras ietvaros tika prezentēti projekta LV08/3 rezultāti projekta LV08/3 partneriem un sadarbības institūcijām.
3. 2016. gada 29. aprīlī tika parakstīta vienošanās par grozījumiem projekta LV08/3 līgumā par projekta LV08/3 pagarinājumu un finansējuma pārdali no 2016. gada 30. aprīļa līdz 2016. gada 31. augustam.
4. Kopā ar Eiropas Padomes ekspertiem tika izstrādāta rokasgrāmata īslaicīgās aizturēšanas vietu un pagaidu turēšanas telpu personālam, kas ir visaptverošs praktiskais materiāls, izdots gan poligrāfiskā formātā, gan arī izvietots digitālajā formātā VP iekšējā mājaslapā, paredzot rokasgrāmatas papildināšanu un aktualizēšanu.
5. 2016. gada maijā visi renovācijas/rekonstrukcijas darbi ir pabeigti un Valsts policija pieņēmusi ekspluatācijā visas projekta LV08/3 ietvaros renovētās/ rekonstruētās pagaidu turēšanas telpas un īslaicīgās aizturēšanas vietas, kopā 21 objekts.
6. 2016. gada augustā ir veikta visa aprīkojuma/inventāra iegāde Elektronisko iepirkumu sistēmā un ar nepieciešamo tehnisko aprīkojumu apgādātas 12 īslaicīgās aizturēšanas vietas un 14 pagaidu turēšanas telpas.

Citi ārvalstu finanšu instrumentu projekti

Budžeta apakšprogramma 70.10.00 "Citu ES politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)

Projekts: "Sadarbība starp ES dalībvalstīm, lai risinātu civillietas par bērnu prettiesisku aizvešanu vai aizturēšanu".

Projekta mērķis: uzlabot Eiropas Savienības dalībvalstu tiesību ekspertu zināšanas par ģimenes tiesībām attiecībā uz efektīvu un saskaņotu Padomes 2003. gada 27. novembra Regulu (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu, it īpaši attiecībā uz bērnu prettiesisku aizvešanu vai aizturēšanu, izmantojot sadarbības tīklus, lai apmainītos ar labo praksi, kas veicinātu savstarpēju uzticību un izpratni.

Projekta iesniedzējs (vadošais partneris) ir Rumānijas Tieslietu ministrija. Latvijas Republikas Tieslietu ministrija projektā piedalās kā partneris. Kā partneri projektā vēl piedalās Vācijas Starptautiskais juridiskās palīdzības fonds (*German Foundation for international legal cooperatio*n), Horvātijas Tieslietu akadēmija un Ungārijas Tieslietu ministrija.

Projektu plānots īstenot 24 mēnešus, periodā līdz 2018. gada septembrim.

Finansējuma avots: Tieslietu ministrijas kā projekta partnera kopējie plānotie attiecināmie izdevumi ir 11 944 EUR – programmas "Tiesiskums" finansējums 80% apmērā jeb 9555 EUR, savukārt nacionālais līdzfinansējums 20% apmērā jeb 2389 EUR.

Sasniegtie rezultāti: Projekta iesniedzējs (vadošais partneris) ir Rumānijas Tieslietu ministrija. Latvijas Republikas Tieslietu ministrija projektā piedalās kā partneris. Kā partneri projektā vēl piedalās Vācijas Starptautiskais juridiskās palīdzības fonds (*German Foundation for international legal cooperatio*n), Horvātijas Tieslietu akadēmija un Ungārijas Tieslietu ministrija.

Projekta ietvaros Rumānijas Tieslietu ministrija un tās partneri piedalīsies apmācībās par ES ģimenes tiesībām, organizējot semināru "Sadarbība starp ES dalībvalstīm, lai risinātu civillietas par bērnu prettiesisku aizvešanu vai aizturēšanu" apmēram 150 cilvēkiem no visām ES dalībvalstīm. Semināra laikā tiks apmācīti juristi, tiesneši, centrālo iestāžu pārstāvji, tiesu izpildītāji un mediatori, kuri dalīsies zināšanās un labajā praksē attiecībā uz Regulas Nr. 2201/2003 piemērošanu par bērnu nolaupīšanu, vecāku atbildības jautājumiem, spriedumu stāšanos spēkā par bērna atdošanu. Projekta ietvaros tiks izstrādāta rokasgrāmata, kas tiks izplatīta semināra dalībniekiem un citiem tiesību jomas ekspertiem ES. Tāpat rokasgrāmata būs pieejama Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komerclietās vietnē *(European Judicial Network)*, Eiropas E-tiesiskuma portālā *(the European e-Justice portal)*, dalībvalstu nacionālajās tiešsaistes platformās un partneru mājaslapās.

2017. gadā plānots: Latvijas pārstāvji piedalīsies projekta organizatoriskajā sanāksmē, kā arī seminārā "Sadarbība starp ES dalībvalstīm, lai risinātu civillietas par bērnu prettiesisku aizvešanu vai aizturēšanu", kas plānoti Rumānijā. Paredzēts, ka 2017. gadā Tieslietu ministrija noslēgs sadarbības līgumu ar Rumānijas Tieslietu ministriju.

Budžeta apakšprogramma 73.07.00 Maķedonijas *Twinning* projekts "Tiesiskuma stiprināšana"

Programma: Pirmspievienošanās palīdzības instruments (IPA) pārejas posma palīdzības un iestāžu veidošanas komponents.
Projekts: "Tiesiskuma stiprināšana" Nr. MK 11 IB JH 03 15 (turpmāk – Maķedonijas Projekts).
Maķedonijas Projekta īstenošanas laiks: 2015. gada decembris – 2017. gada septembris.
Maķedonijas Projekta finansējums: EUR 1 000 000,00 (100% apmērā finansē Eiropas Komisija).
Sektors: Tieslietas un iekšlietas.
Maķedonijas Projekta partneri:
Projekta vadošais partneris – Latvijas Tieslietu ministrija;
Projekta jaunākais partneris – Horvātijas Tieslietu ministrija;
Saņēmējvalsts – Maķedonija – Maķedonijas Tieslietu ministrija, Eiropas Cilvēktiesību tiesas pārstāvniecības birojs Maķedonijā, Tiesnešu un prokuroru mācību centrs un Advokātu asociācija.
Projekta mērķis: atbalstīt Maķedonijas tieslietu nozares institūciju tiesiskuma konsolidāciju, stiprinot institūciju kapacitāti un saskaņojot nacionālos tiesību aktus ar ES *acquis* un galvenajiem Eiropas Padomes cilvēktiesību instrumentiem.
Sasniegtie rezultāti un notikušie pasākumi 2015. gadā:

1. 2015. gada 16. jūlijā Tieslietu ministrija saņēma informāciju no Eiropas Savienības delegācijas Maķedonijā, ka Maķedonijas Tieslietu ministrija ir izvēlējusies sadarboties ar Latvijas Republikas Tieslietu ministriju un Horvātijas Tieslietu ministriju Maķedonijas Projekta īstenošanā.
2. Maķedonijas Projekta līguma sagatavošanai un noslēgšanai tika organizētas trīs darba vizītes uz Skopji (Maķedonija). 2015. gada 10. septembrī Latvijas Republikas Tieslietu ministrija un Horvātijas Republikas Tieslietu ministrija noslēdza sadarbības līgumu par Maķedonijas Projekta kopīgu īstenošanu.
3. 15.–16. oktobrī Briselē norisinājās Maķedonijas Projekta ilgtermiņa ekspertu apmācības, kurās piedalījās Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietniece tiesu jautājumos Irēna Kucina un Maķedonijas Projekta ilgtermiņa eksperte – Tiesiskās sadarbības departamenta direktore Vineta Krutko, kā arī Maķedonijas Tieslietu ministrijas Eiropas Savienības departamenta pārstāves Bojana Bosilkova un Maķedonijas Tieslietu ministrijas Eiropas Savienības departamenta vadītāja Frosina Tasevska.
4. 2015. gada 13. novembrī Latvijas Republikas Tieslietu ministrija, Maķedonijas Finanšu ministrijas Centrālais finanšu un līgumu departaments un Eiropas Savienības delegācija

Maķedonijā parakstīja līgumu par Maķedonijas Projekta īstenošanu. Maķedonijas Projektu divu gadu laikā īstenos Latvijas Republikas Tieslietu ministrija un Horvātijas Republikas Tieslietu ministrija, sadarbojoties ar Maķedonijas Tieslietu ministriju, Eiropas Cilvēktiesību tiesas pārstāvniecības biroju Maķedonijā, Tiesnešu un prokuroru mācību centru un Advokātu asociāciju.

Maķedonijas Projekta īstenošana tika uzsākta 2015. gada 20. decembrī, līdz ar Maķedonijas Projekta ilgtermiņa padomnieces Vinetas Krutko ierašanos Maķedonijas Projekta īstenošanas vietā Skopjē (Maķedonija). Līdz ar Maķedonijas Projekta ilgtermiņa padomnieces ierašanos tika uzsākta administratīvo pasākumu veikšana Maķedonijas Projekta aktivitāšu īstenošanas nodrošināšanai.

Projekta finansējums 2015. gadā: 176 014 EUR

Izlietotais finansējums: 163 512 EUR

Sasniegtie rezultāti un notikušie pasākumi 2016. gadā:

1. 2016. gada 15. aprīlī norisinājās Maķedonijas Projekta atklāšanas pasākums (*Kick-off meeting*), kurā piedalījās dalībnieki no Latvijas, Horvātijas un Maķedonijas, tostarp šo valstu tieslietu ministri un pārstāvji no citām projektā iesaistītajām iestādēm. Pasākuma mērķis – nodrošināt plašāku sabiedrības informētību par Maķedonijas Projektu un galvenajiem Maķedonijas Projektā sasniedzamajiem rezultātiem. Maķedonijas Projekta atklāšanas pasākumu apmeklēja pārstāvji no vietējiem plašsaziņas līdzekļiem, kā arī pārstāvji no Eiropas Savienības delegācijas Maķedonijā, tādā veidā sekmējot Latvijas, Horvātijas un Maķedonijas valsts ciešāku sadarbību.
2. 2016. gada 7.-9. jūnijā Maķedonijas Projekta ietvaros norisinājās Maķedonijas delegācijas pieredzes apmaiņas vizīte Latvijā, ar mērķi stiprināt Maķedonijas kapacitāti tiesu jomā. Vizītes laikā pārstāvji no Maķedonijas tikās ar nozares speciālistiem no Augstākās tiesas, Rīgas apgabaltiesas, Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas, Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu nama, Tieslietu ministrijas, Latvijas Tiesnešu mācību centra, Tiesu administrācijas, VSIA "Latvijas Vēstnesis" un VAS "Tiesu namu aģentūra". Tikšanās laikā pārstāvji no Maķedonijas ieguva vērtīgas zināšanas un pieredzi par katras institūcijas darbu un darba organizāciju.
3. 2016. gada 5.-7. septembrī Maķedonijas Projekta ietvaros norisinājās Maķedonijas pārstāvja biroja Eiropas Cilvēktiesību tiesā pieredzes apmaiņas vizīte Latvijā, kuras laikā ar pārstāvjiem no Tieslietu ministrijas, Latvijas pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās biroja (Ārlietu ministrijas), Satversmes tiesas, Augstākās tiesas, Tiesībsarga biroja, Latvijas Universitātes un Latvijas Tiesnešu mācību centra tikās Kostadins Bogdanovs *(Kostadin Bogdanov)* – Maķedonijas pārstāvis Eiropas Cilvēktiesību tiesā un divi Maķedonijas pārstāvja biroja darbinieki – Danica Djonova *(Danica Djonova)* un Velimirs Delovskis *(Velimir Delovski)*. Maķedonijas pārstāvji katrai Latvijas institūcijai iepriekš sagatavoja un iesūtīja interesējošos jautājumus, līdz ar to Latvijas institūcijas sanāksmes laikā varēja nodrošināt efektīvu atgriezenisko saiti.
4. Pārskata periodā tika sagatavoti trīs Maķedonijas Projekta starpposmu pārskati, kas tika iesniegti Maķedonijas Finanšu ministrijas Centrālajam finanšu un līgumu departamentam. Papildus tam, lai nodrošinātu Maķedonijas Projektā plānoto mērķu sasniegšanu un kvalitatīvu Maķedonijas Projekta aktivitāšu koordinēšanu un uzraudzību, tika sagatavoti un iesniegti 11 Maķedonijas Projekta grozījumi, noorganizētas trīs vadības komitejas sanāksmes, trīs īstermiņa ekspertu sanāksmes.
5. Notikušas trīs Maķedonijas Projekta uzraudzības sanāksmes *(Steering Committee meetings*), kuru laikā izskatīti aktuālie jautājumi par Maķedonijas Projekta īstenošanas progresu un aktualizēts aktivitāšu darba plāns nākamajiem Maķedonijas Projekta mēnešiem. Šajās sanāksmēs Latvijas Republikas Tieslietu ministriju pārstāvēja Maķedonijas Projekta vadītāja, valsts sekretāra vietniece tiesu jautājumos Irēna Kucina, Maķedonijas Projekta īstermiņa eksperts, Projektu departamenta direktors Agris Batalauskis un Maķedonijas Projekta ilgtermiņa padomniece, Tieslietu ministrijas padomniece tiesiskās sadarbības jautājumos Vineta Krutko.

Sasniegtie rezultāti aktivitāšu īstenošanas laikā:

Kopumā pārskata periodā Maķedonijas Projektā iesaistītie īstermiņa eksperti iesaistījušies 39 aktivitāšu īstenošanā, no kurām 35 aktivitātes nodrošinātas pilnībā, savukārt 4 aktivitātes turpinās

īstenot arī 2017. gadā. Horvātijas Tieslietu ministrija kā Maķedonijas Projekta jaunākais partneris pilnībā nodrošinājusi 4 aktivitātes, savukārt kopā ar Latvijas ekspertiem līdzdarbojusies 16 aktivitāšu īstenošanā. Lai gan sākotnēji pārskata periodā tika plānotas 46 aktivitātes, 7 aktivitāšu ieviešanu un īstenošanu bija nepieciešams pārcelt uz 2017. gadu, sarežģītās politiskās situācijas dēļ Maķedonijas valstī. Pārskata periodā nodrošināto aktivitāšu laikā sasniegti šādi nozīmīgi rezultāti:

- aktivitātē 2.3.1. – izstrādātas vadlīnijas par Saņēmējvalsts institucionālo kompetenci dalībai Eiropas Savienības Tiesā;
- aktivitātē 3.3.3. – izstrādāta "Rokasgrāmata tiesnešiem, tiesu darbiniekiem, prokuroriem un advokātiem par aktuālo Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru saistībā ar Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 5. pantu";
- aktivitātē 3.3.5. – izstrādāta "Rokasgrāmata "Tiesnešiem, tiesu darbiniekiem, prokuroriem un advokātiem par esošo Eiropas Cilvēktiesību tiesas jurisprudenci attiecībā uz Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 10. pantu";
- aktivitātēs 3.3.1., 3.3.2., 3.3.4., 3.3.6. un 3.3.7. – nodrošinātas apmācības Maķedonijas projekta mērķa grupai – juristiem, tiesnešiem, tiesnešu palīgiem, tiesu darbiniekiem, prokuroriem un advokātiem. Apmācībās piedalījušies un apmācību sertifikātus saņēmuši 173 dalībnieki.

Projekta finansējums 2016. gadā: 286 694 EUR
Izlietotais finansējums 2016. gadā:155 664,04 EUR
Plānotais 2017. gadā:

- sagatavot četrus Maķedonijas Projekta starpposma pārskatus, kā arī Maķedonijas Projektam noslēdzoties – noslēguma pārskatu;
- nodrošināt četras Maķedonijas Projekta uzraudzības sanāksmes *(Steering Committee meetings*);
- Iesniegt Maķedonijas Projekta grozījumus par Maķedonijas Projekta īstenošanas termiņa pagarinājumu līdz 2017. gada 31. oktobrim;
- noorganizēt trīs vadības komitejas sanāksmes;
- nodrošināt atlikušo aktivitāšu īstenošanu Maķedonijas Projektā, lai sasniegtu plānotos mērķus un nodrošinātu kvalitatīvu noteikto rezultātu izpildi;
- noorganizēt Saņēmējvalsts pārstāvjiem vienu pieredzes apmaiņas braucienu uz Eiropas Savienības tiesu Luksemburgā;
- noorganizēt Saņēmējvalsts pārstāvjiem vienu pieredzes apmaiņas-stažēšanās braucienu uz Latviju;
- izsludināt iepirkumu par nepieciešamā audita nodrošināšanu Maķedonijas projektā, izvērtēt potenciālo pakalpojuma sniedzēju iesniegtos piedāvājumus, slēgt līgumu;
- turpināt sagatavot visu nepieciešamo dokumentāciju, lai Maķedonijas Projekta īstermiņa ekspertus varētu nosūtīt uz aktivitāšu īstenošanas vietu Skopji;
- noorganizēt Maķedonijas projekta noslēguma pasākumu (*wrap-up meeting*).

Maķedonijas Projektam noslēdzoties, paredzams, ka tiks sekmēta trīs svarīgu komponenšu nodrošināšana:

1) stiprināta Maķedonijas Tieslietu ministrijas kapacitāte, lai nodrošinātu pirms/pēc ES pievienošanās procesa funkciju izpildi, kā arī izstrādāt tiesību aktu piekļuves informācijas tehnoloģiju risinājumus;
2) uzlabotas Maķedonijas tieslietu sektora darbinieku zināšanas par ES *acquis* un citiem starptautiskajiem standartiem, lai sekmētu to ieviešanu nacionālajos tiesību aktos;
3) uzlabotas Maķedonijas tieslietu sektora darbinieku zināšanas par Eiropas Cilvēktiesību tiesu un stiprināta sistēma Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu izpildei.

Budžeta apakšprogramma 48.00.00 projekts "Ukrainas Augstākās tiesas institucionālās kapacitātes stiprināšana cilvēktiesību aizsardzības jomā nacionālā līmenī"
Projekts: "Ukrainas Augstākās tiesas institucionālās kapacitātes stiprināšana cilvēktiesību aizsardzības jomā nacionālā līmenī" Nr. UA 12 ENPI JH 02 16 (turpmāk – Ukrainas Projekts).

Programma: Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta (*ENPI*)
Ukrainas Projekta īstenošanas laiks: 2017. gada 5. Marts – 2019. gada 4. marts.
Ukrainas Projekta finansējums: EUR 216 726 EUR (100% apmērā finansē Eiropas Komisija).
Sektors: Tieslietas un iekšlietas.
Ukrainas Projekta partneri:
Projekta vadošais partneris – Vācijas Starptautiskās tiesiskās palīdzības organizācija;
Projekta jaunākais partneris – Latvijas Tieslietu ministrija sadarbībā ar Augstāko tiesu, Tiesu administrāciju un Latvijas Tiesnešu mācību centru;
Saņēmējvalsts – Ukraina – Ukrainas Augstākā tiesa.
Projekta mērķis: stiprināt Ukrainas Augstākās tiesas institucionālo kapacitāti, veidojot vienotu tiesu praksi tieslietu administrēšanā, pareizi piemērojot spēkā esošo likumdošanu un izvairoties no tiesu kļūdām, kā arī nodrošinot iespēju vērsties tiesā un tiesiskuma principu īstenošanu.
Ukrainas Projektā tiks strādāts pie šādām trīs svarīgām komponentēm:

1) "Juridiskā ietvara Augstākās tiesas darbības nodrošināšanai uzlabošana atbilstoši Eiropas Savienības standartiem";
2) "Tiesnešu un tiesu darbinieku zināšanu paaugstināšana visos vispārējās jurisdikcijas līmeņos";
30 "Ukrainas Augstākās tiesas institucionālās kapacitātes stiprināšana, uzlabojot publisku pieeju informācijai par Augstākās tiesas lomu, statusu un aktivitātēm un uzlabojot Augstākās tiesas darbplūsmu un videokonferenču sistēmas".

2017. gadā Ukrainas projektā plānots:

- noslēgt Sadarbības līgumu starp Vācijas Starptautiskās tiesiskās palīdzības organizāciju un Latvijas Tieslietu ministriju;
- piedalīties Ukrainas Projekta atklāšanas pasākumā *Kick-off meeting*;
- organizēt Ukrainas projekta īstermiņa ekspertu komandējumus uz īstenošanas vietu Kijevu;
- piedalīties Ukrainas Projekta uzraudzības sanāksmēs (*Steering Committee meetings*);
- uzskaitīt Ukrainas Projekta līdzekļu izlietojumu, reizi ceturksnī sagatavot un iesniegt komandējumu un administratīvo izmaksu pamatojošos dokumentus Vācijas Starptautiskās tiesiskās palīdzības organizācijai.

Budžeta apakšprogramma 48.00.00 projekts "Moldovas Republikas Nacionālā personas datu aizsardzības centra kapacitātes celšana"
Projekts: "Moldovas Republikas Nacionālā personas datu aizsardzības centra kapacitātes celšana" Nr. MD 13 ENPI JH 03 17 (MD/29) (turpmāk – Moldovas Projekts).
Programma: Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta (*ENPI*)
Moldovas Projekta īstenošanas laiks: 2017. gada beigas-2019. gada vidus
Sektors: Tieslietas un iekšlietas.
Moldovas Projekta partneri:
Projekta vadošais partneris – Vācijas Starptautiskās tiesiskās palīdzības organizācija;
Projekta jaunākais partneris – Latvijas Tieslietu ministrija,
Saņēmējvalsts – Moldovas Republika
Projekta mērķis:

- saskaņot Moldovas Republikas nacionālo likumdošanu datu aizsardzības jomā ar ES juridisko ietvaru un standartiem (piemēram, Vispārīgo datu aizsardzības regulu un Direktīvu Nr. 2016/680);
- stiprināt Nacionālā personas datu aizsardzības centra kapacitāti;
- sekmēt datu subjektu, datu kontrolieru (*controllers)* un datu apstrādātāju (*procesors)* izpratni par datu aizsardzības likumdošanu.

Moldovas Projektā tiks strādāts pie šādām trim galvenajām aktivitātēm:

1) nacionālās likumdošanas par personas datu aizsardzību saskaņošana ar ES tiesību aktiem, tai skaitā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu un Direktīvu Nr. 2016/680;

2) nacionālā personas datu aizsardzības centra un citu iesaistīto pušu kapacitātes stiprināšana personas datu aizsardzības likumdošanas izpildē;
3) paaugstināta vispārējās sabiedrības (datu subjektu), datu kontrolieru (*controllers)* un datu apstrādātāju (*procesors)* (privātie uzņēmumi, centrālās un vietējās autoritātes) izpratne par Vispārīgās datu aizsardzības regulas principiem, tiesību normām un ietekmi.

2017. gadā Moldovas projektā plānots:

- noslēgt Sadarbības līgumu starp Vācijas Starptautiskās tiesiskās palīdzības organizāciju un Latvijas Tieslietu ministriju;
- citi darbi, kas saistīti ar Moldovas Projekta aktivitāšu uzsākšanu un plānošanu.

2.6. Valsts aizdevumu izlietojums projektu īstenošanai

Tieslietu ministrijai nav aizdevumu.

2.7. Pārskats par iestādes un vadības darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai

2016. gadā TM kā apsaimniekotājs nodrošināja Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014. gada perioda programmas LV08 „Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma" vadības un kontroles sistēmas darbību, risku pārvaldības kārtības ietvaros tika uzraudzīti augstas un vidējas prioritātes riski, noteikti to mazināšanas pasākumi un atbildīgie par šo pasākumu īstenošanu.

2.8. Okupācijas radīto zaudējumu aprēķināšana

Turpināta okupācijas radīto zaudējumu aprēķināšana, kas balstīta uz vienotu Baltijas valstu metodoloģiju, lai izvērtētu iespējamo juridisko pamatojumu starptautiskas prasības celšanai.

Informācija par paveikto:

1) 2016. gadā izstrādāti pieci pētījumi, veiktas divas ekspertīzes par 2015. gada pētījumu, papildināta PSRS režīma represēto personu datu bāze, veikti tulkošanas un rediģēšanas darbi, papildināta Komisijas mājaslapa: *www.okupacijaszaudejumi.lv,* noorganizētas trīs intervijas, noorganizētas sešas darba tikšanās Lietuvā un Igaunijā, kā arī veikti 2015. gadā izdoto trīs grāmatu prezentācijas un izplatīšanas darbi. Izstrādāts informatīvais ziņojums par komisijas darba rezultātiem 2016. gadā, kas 2017. gada janvārī iesniegts MK;

2) ir uzsākta tiesisko problēmjautājumu izpēte juridiskās argumentācijas izstrādei starptautiskas prasības celšanai – 2016. gadā veikta analīze par Latvijas prasījuma tiesību īstenošanas iespējām starptautiskajās tiesību institūcijās, savukārt 2017. gadā plānots veikt izpēti par citu valstu pieredzi prasījumu tiesību īstenošanā starptautisko tiesību institūcijās.

3. Tieslietu ministrijas darbības rezultāti

3.1. Civiltiesību politika

3.1.1. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana

Stiprināta uzraudzība pār pastāvīgo šķīrējtiesu darbu. 2016. gada 3. novembrī stājās spēkā grozījumi Šķīrējtiesu likumā ar mērķi veicināt pastāvīgo šķīrējtiesu darbības kvalitāti, stiprinot uzraudzības mehānismus, tajā skaitā izslēdzot no pastāvīgo šķīrējtiesu vidus tās šķīrējtiesas, kuru darbība neatbilst likuma prasībām un atstāj negatīvu iespaidu uz šķīrējtiesu institūtu kopumā.

Ar grozījumiem Šķīrējtiesu likumā paredzēts noteikt pienākumu pastāvīgajai šķīrējtiesai būt sasniedzamai tās atrašanās vietas adresē. Šī adrese arī izmantojama saziņai ar pastāvīgo šķīrējtiesu, tādējādi novēršot tos gadījumus, kad šķīrējtiesa nav sasniedzama un atrodama. Grozījumi papildus noteic, ka pastāvīgās šķīrējtiesas dibinātājam jāiesniedz Uzņēmumu reģistrā arī nekustamā īpašuma īpašnieka piekrišana šķīrējtiesas atrašanās vietas adreses reģistrācijai, izņemot gadījumu, ja telpas pieder šķīrējtiesas dibinātājam. Gadījumā, ja pārreģistrācijas periodā netiks izpildītas likuma prasības vai šķīrējtiesa nebūs sasniedzama tās norādītajā atrašanās vietas adresē, tas būs pamats, lai Uzņēmumu reģistrs uzsāktu šķīrējtiesas izslēgšanas procedūru no šķīrējtiesu reģistra.

Vienlaikus ar grozījumiem tiek noteikts, ka turpmāk pastāvīgās šķīrējtiesas mājaslapas adrese būs norādāma reglamentā. Mājaslapā saskaņā ar šobrīd spēkā esošo likumu ir norādāma, piemēram, apmeklētāju pieņemšanas kārtība, informācija par šķīrējtiesas procesa izmaksām un šķīrējtiesas reglamentu, kā arī šķīrējtiesas tiesnešiem. Minētā informācija ir būtiska, lai personas varētu izdarīt pārdomātu un izsvērtu izvēli par strīda nodošanu kādai no pastāvīgajām šķīrējtiesām. Tomēr liela daļa no šķīrējtiesām, neraugoties uz likuma prasību, mājaslapu nav izveidojušas vai tās adrese nav zināma. Ievērojot minēto, ar grozījumiem paredzēts, ka informācija par mājaslapu (interneta vietnes adrese) turpmāk būs norādāma reglamentā un uzraudzību pār šīs likuma prasības īstenošanu veiks Uzņēmumu reģistrs. Šīs prasības neievērošana būs pamats, lai Uzņēmumu reģistrs uzsāktu šķīrējtiesas izslēgšanas procedūru no šķīrējtiesu reģistra.

Likums paredz arī izmaiņas attiecībā uz šķīrējtiesnešiem, ietverot likumā mehānismu, kas ļaus efektīvāk kontrolēt šķīrējtiesnešu piederību ne vairāk kā trim šķīrējtiesām. Proti, ir paredzēts, ka šķīrējtiesneša personas kods būs viena no obligāti norādāmajām un Uzņēmumu reģistrā iesniedzamajām ziņām. Šādā veidā būs iespējams nepārprotami identificēt, vai kāda no šķīrējtiesnešu sarakstā iekļautajām personām likumā noteikto ierobežojumu – neatrasties vairāk kā triju šķīrējtiesu tiesnešu sarakstos – nav pārkāpusi. Plānots, ka pēc nepieciešamo Uzņēmuma reģistra sistēmu pielāgojumu veikšanas šāda kontrole tiks veikta automatizēti. Ja tiks konstatēts pārkāpums un šķīrējtiesas dibinātājs konstatēto trūkumu nebūs novērsis, tas saskaņā ar grozījumiem būs pamats Uzņēmumu reģistram lemt par pastāvīgās šķīrējtiesas izslēgšanu no šķīrējtiesu reģistra.

Likums paredz pienākumu šķīrējtiesu reģistrā esošajām šķīrējtiesām veikt pārreģistrāciju līdz 2017. gada 1. martam, pierādot atbilstību likumā noteiktajām papildu prasībām. Šķīrējtiesas, kas nebūs veikušas pārreģistrāciju, tiks izslēgtas no pastāvīgo šķīrējtiesu reģistra.

Modernizēta akciju reģistrācijas procesu un akcionāru uzskaite, ar mērķi atvieglot un samazināt prasības, kas saistītas ar sabiedrības pamatkapitālu un vērtspapīru emisiju.

2016. gadā tika izstrādāta virkne grozījumu Komerclikumā, kas atvieglo kapitāla piesaisti kapitālsabiedrībai, kā arī stiprina kapitāla devēju (obligacionāru) tiesību aizsardzību. Grozījumi Komerclikumā saīsina pirmtiesību izmantošanas termiņu un paredz iespēju arī atteikties no pirmtiesībām, uzlabo savu akciju iegūšanas un turēšanas noteikumus, kā arī ļauj akciju sabiedrībām palielināt pamatkapitālu uz peļņas rēķina. Grozījumi paredz ieviest jaunu pamatkapitāla veidu (nosacītais pamatkapitāls), kas izmantojams akciju piešķiršanai darbiniekiem vai obligacionāriem. Grozījumi iesniegti izskatīšanai Saeimā 2016. gada beigās (pieņemti 2017. gada 15. jūnijā).

2016. gadā tika izvērtēti potenciālie modeļi akciju reģistrēšanai un akcionāru reģistra vešanai un ar iesaistītajām pusēm panākta konceptuāla vienošanās ieviest tā saukto Igaunijas modeli (akciju sākotnējo reģistrāciju veic Centrālais depozitārijs, tālāk tās tiek pārvestas uz akcionāra finanšu instrumentu kontu). Grozījumu izstrāde tiks turpināta 2017. gadā.

Pabeigta iestāšanās sarunu procedūra Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD) korporatīvās pārvaldības jomā.

2016. gadā tika pabeigtas iestāšanās sarunas Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD), un 2016. gada 1. jūlijā Latvija kļuva par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijās (OECD) dalībvalsti.

Turpināta dalītā īpašuma tiesiskā regulējuma pilnveidošana, lai novērstu zemes reformas un privatizācijas procesā radīto kļūdu un piedāvātu iespēju dzīvokļu īpašniekiem izbeigt dalītā īpašuma attiecības.

Ministru kabinets 2015. gada 29. septembrī atbalstīja Tieslietu ministrijas izstrādāto likumprojektu "Piespiedu dalītā īpašuma tiesisko attiecību privatizētajās daudzdzīvokļu mājās izbeigšanas likums" un likumprojektu "Grozījumi likumā "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju". Minētie likumprojekti 2015. gada 1. oktobrī tika iesniegti Saeimā. Saeimā atbalstīja likumprojektu "Piespiedu dalītā īpašuma tiesisko attiecību privatizētajās daudzdzīvokļu mājās izbeigšanas likums" (Saeimas reģ. Nr. 395/Lp12) un likumprojektu "Grozījumi likumā 'Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" (Saeimas reģ. Nr. 394/Lp12) 1. lasījumā 2016. gada 17. martā. Šobrīd Saeimā notiek darbs pie minēto likumprojektu izskatīšanas pirms 2. lasījuma.

Izstrādāta intelektuālā īpašuma stratēģija, kuras mērķis ir definēt turpmāk veicamos pasākumus intelektuālā īpašuma komercializācijas nodrošināšanai.

Tieslietu ministrija 2016. gada nogalē ir izstrādājusi konceptuālā ziņojuma projektu "Par intelektuālā īpašuma aizsardzības un pārvaldības sistēmu Latvijas Republikā" (turpmāk – ziņojums), kura mērķis ir atspoguļot pastāvošās problēmas spēkā esošajā intelektuālā īpašuma aizsardzības un pārvaldības sistēmas regulējumā un piedāvāt konstruktīvus un efektīvus risinājuma variantus esošās situācijas uzlabošanai. Tāpat arī ziņojumā ir ietverti vairāki pasākumi turpmākajai rīcībai intelektuālā īpašuma komercializācijas un pārvaldības sistēmas darbības nodrošināšanai, tostarp platformas izveide, kurā būtu pieejama informācija

par izgudrotāju radītajiem inovāciju projektiem, kas ir pieejami komercializācijai, un komersantiem nepieciešamajiem tehnoloģiskajiem risinājumiem, kuru īstenošanā būtu nepieciešams izgudrotāju atbalsts, kā arī pētniecisko izstrādņu autoru un potenciālo pētniecisko izstrādņu komercializētāju (komersantu, privāto, tradicionālo un riska investoru) tīklošanās pasākumu nodrošināšana.

Ziņojums š.g. 9. janvārī konceptuāli tika atbalstīts Ministru kabineta komitejas sēdē, un š.g. 15. maijā tas tika izskatīts Latvijas Pētniecības un inovāciju stratēģiskajā padomes sēdē, kur tika nolemts, ka izgudrotājiem, sadarbības partneriem un iesaistītajām institūcijām ir iespēja līdz š.g. 30. jūnijam iesniegt papildu priekšlikumus, kas būtu ņemami vērā kontekstā ar izstrādāto ziņojumu.

3.2. Nozaru politika

3.2.1. Datu aizsardzības politika

Lai atbilstoši ES standartiem izveidotu jaunu personas datu aizsardzības sistēmu un normatīvo aktu regulējumu Latvijā, apzināts iesaistīto institūciju un nevalstisko organizāciju viedoklis par vispārējas datu aizsardzības regulas ieviešanu Latvijā.

3.2.2. Maksātnespējas politika

Tieslietu ministrija 2016. gadā pabeidza Maksātnespējas politikas attīstības pamatnostādņu 2016.–2020. gadam un to īstenošanas plāna izstrādi (turpmāk – Pamatnostādnes), ko 2016. gada 21. septembrī apstiprināja Ministru kabinets.

Pamatnostādnēs ietverti konkrēti rādītāji un uzdevumi, kas strukturēti četros savstarpēji saskaņotos un saistītos rīcības virzienos:

1) veicināt, ka uzņēmumi, izmantojot tiesiskās aizsardzības procesa mehānismus, atgūst maksātspēju;

2) veicināt maksimālu kreditoru saistību apmierināšanu, kā arī ekonomiski vērtīgo aktīvu atgriešanos ekonomiskajā apritē;

3) veicināt, ka fiziskās personas maksātnespējas process godprātīgam parādniekam nodrošina otro iespēju;

4) veicināt, ka maksātnespējas procesa administratori ir kvalificēti un profesionāli speciālisti, kas efektīvi pilda savus pienākumus un rūpējas par profesijas prestižu.

2016. gada nogalē tika pabeigts viens no būtiskākajiem pasākumiem – izstrādāt priekšlikumus likumprojektam "Grozījumi Maksātnespējas likumā". Tādējādi 2016. gada 22. decembrī, kad Saeima trešajā lasījumā atbalstīja likumprojektu, noslēdzās 2014. gadā uzsāktā maksātnespējas procesa administratoru reforma. Ar grozījumiem noteikta maksātnespējas procesa administratoru kvalifikācijas kontroles funkcijas nodošana valstij, tai skaitā izveidojot eksaminācijas komisiju, ieviests tiesiskās aizsardzības procesa uzraugošās personas institūts, normatīvi nostiprināts disciplināratbildības institūts un noteikta disciplinārlietu komisijas izveidošana, kā arī tiesiskās aizsardzības uzraugošajām personām un

maksātnespējas procesa administratoriem noteikts pienākums kārtot lietas un vest lietvedību, savukārt Maksātnespējas administrācijai piešķirtas tiesības ierasties un veikt pārbaudi tiesiskās aizsardzības procesa uzraugošās personas un maksātnespējas procesa administratora prakses vietā vai parādnieka atrašanās vietā. Tāpat ar grozījumiem noteikts, ka, sākot ar 2018. gada 1. jūliju, tiks publicēta informācija par tiesiskās aizsardzības procesa uzraugošo personu un maksātnespējas procesa administratoru, kā arī par tiesiskās aizsardzības procesu un maksātnespējas procesu, par ko informāciju maksātnespējas procesa administratori jau šobrīd sniedz Maksātnespējas administrācijas pārziņā esošajā Elektroniskās maksātnespējas uzraudzības sistēmā saskaņā ar Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīlī pieņemtajiem noteikumiem par maksātnespējas procesa administratora darbības pārskatu un tā aizpildīšanas kārtību.

3.3. Valsts valodas politika

2016. gadā stiprināta valsts valodas politikas uzraudzību valstī, lai sekmētu sabiedrības saliedētību un latviešu valodas lietojumu.

2016. gadā Valsts valodas centram (VVC) ir šādi darbības rezultāti:

- izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumos Nr. 733 "Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi"";
- sniegti atzinumi par citu institūciju izstrādātajiem normatīvajiem aktiem;
- veiktas 3372 valsts valodas lietojumu reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanas pārbaudes;
- uzsāktas 493 lietvedības administratīvā pārkāpuma lietās; • 418 personām piemēroti administratīvie sodi;
- izskatītas 1079 fizisku un juridisku personu sūdzības par iespējamiem Valsts valodas likuma pārkāpumiem;
- sniegtas 163 rakstiskas konsultācijas par valsts valodas lietošanas jautājumiem;
- nodrošināts Latviešu valodas ekspertu komisijas, tās Vietvārdu apakškomisijas un Latgaliešu rakstu valodas apakškomisijas darbs, noturot 22 sēdes;
- sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Eiropas Komisijas pastāvīgo pārstāvniecību Latvijā organizēta konference "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – tulkošanas nozares resursi ES iestādēs un Latvijā";
- latviešu valodā tulkoti/rediģēti starptautiskie tiesību akti 7100 standartlapu apjomā;
- ES dalībvalstu valodās tulkoti/rediģēti Latvijas Republikas tiesību akti 3200 standartlapu apjomā;
- pēc ES iestāžu tulkošanas dienestu pieprasījuma sniegtas 52 konsultācijas terminoloģijas jautājumos;

- izstrādāti un precizēti 3483 jauni termini;

- sniegtas 163 konsultācijas citām fiziskām un juridiskām personām par tulkošanas un terminoloģijas jautājumiem;

- pēc ministriju pieprasījuma izvērtēti 3 iesniegumi par būtisku kļūdu labojumiem (*corrigendum*) publicētajos ES tiesību aktos;

- VVC brīvpieejas interneta terminu datubāze papildināta ar 1600 jauniem terminiem. 2016. gada 6. oktobrī Valsts valodas centra telpās notikušā ugunsgrēka dēļ datubāze nav pieejama (informācija nav zudusi). Papildu uzkrāti vairāk nekā 2000 termini, kuri tiks ievietoti datubāzē, tiklīdz tā tiks padarīta pieejama sabiedrībai;

- sadarbībā ar Kultūras informācijas sistēmu centru uzsākts darbs pie jaunas brīvpieejas terminu datubāzes izstrādes;

- sadarbībā ar TM, KM un Latvijas Preses izdevēju asociāciju pirmo reizi rīkota akcija "Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē";

- sadarbībā ar TM un iesaistot sabiedrību un nevalstiskās organizācijas apkalpojošajā sfērā rīkota ikgadējā akcija "Latviešu valodai draudzīga vide";

- VVC darbinieki Briselē un Luksemburgā nolasījuši izglītojošas lekcijas par tulkošanas procesa organizāciju un terminoloģijas jautājumiem;

- VVC un Latviešu valodas ekspertu komisijas (LVEK) speciālisti publiskojuši Latviešu valodas pētījumu rezultātus zinātniskās konferencēs un kongresos, starptautiski recenzējamos žurnālos, rakstu krājumos, monogrāfijās un plašsaziņas līdzekļos;

- Latvijas un ārvalstu plašsaziņas līdzekļiem sniegtas vairāk nekā 80 intervijas par Latvijas valsts valodas politikas pamatprincipiem, valodas situāciju un VVC darbību valodas politikas īstenošanā;

- piesaistīti 18 jauni VVC sabiedriskie palīgi.

3.4. Civilstāvokļa aktu politika

Normatīvais regulējums. Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departaments 2016. gadā ir izstrādājis jaunu likumprojektu "Personvārda un tautības ieraksta maiņas likums". Tāpat 2016. gada 1. jūlijā stājās spēkā grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 3. septembra noteikumos Nr. 761 "Noteikumi par civilstāvokļa aktu reģistriem". Ar grozījumiem noteikumi ir precizēti, gan paredzot jaundzimušā bērna dzīvesvietas deklarēšanu, gan novēršot normatīvā regulējuma nepilnības un papildinot ar jaunu regulējumu. Kā būtiskāko var atzīmēt iespēju bērnam mainīt tautības ierakstu, ja bērna dzimšanas reģistrā tiek svītrotas ziņas par vienu no vecākiem vai ja reģistrs tiek papildināts ar ziņām par vienu no vecākiem.

Pamatojoties uz rīcības plāna "Ģimenes valsts politikas pamatnostādņu 2011.–2017. gadam īstenošanai 2016.–2017. gadā" (apstiprināts ar Ministru kabineta 2016. gada 3. februāra rīkojumu Nr. 115) 1.2.1. pasākumu "Vērtēt iespējas, kā īstenot praksē apmācību programmu personām, kuras gatavojas reģistrēt

laulību dzimtsarakstu nodaļā", nolemts izstrādāt Pirmslaulības apmācības programmas pilotprojektu. Programma paredz nodrošināt iespēju personām, kuras vēlas reģistrēt laulību dzimtsarakstu nodaļā, pirms laulības noslēgšanas gūt ieskatu laulības institūcijas civiltiesiskajos, psiholoģiskajos, sadzīves u.c. aspektos.

Tiesas spriedumu izpilde adopcijas lietās. Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departaments ir izpildījis 226 spriedumus adopcijas lietās.

Pārbaudes dzimtsarakstu nodaļās. Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departaments 2016. gadā veicis 18 pārbaudes dzimtsarakstu nodaļās, lai uzraudzītu normatīvo aktu ievērošanu civilstāvokļa aktu reģistrācijā. Pārbaužu laikā būtiski pārkāpumi nav konstatēti. Kopumā dzimtsarakstu nodaļu darbs novērtēts pozitīvi. Sastādītie civilstāvokļa aktu reģistri, tajos izdarītie labojumi un papildinājumi, civilstāvokļa aktu reģistru pamatojošie dokumenti tiek noformēti atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Lēmumi par vārda, uzvārda un tautības ieraksta maiņu. Ar Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departamenta direktores lēmumu 2016. gadā (līdz novembra beigām) atļauts mainīt uzvārdu 1068 personām. Galvenie uzvārda maiņas iemesli ir vēlme iegūt savu dzimtas uzvārdu tiešā augšupējā līnijā, iegūt vai pievienot savam uzvārdam laulātā uzvārdu. Savukārt vārdu minētajā laika periodā bija atļauts mainīt 190 personām. Vārda maiņas iemesls visbiežāk ir apgrūtināta iekļaušanās sabiedrībā. Tautības ieraksts 2016. gadā (līdz novembra beigām) mainīts 28 personām.

Šogad veikti grozījumi Vārda, uzvārda un tautības ieraksta maiņas likumā attiecībā uz personu loku, kas var mainīt tautības ierakstu, ļaujot veikt tautības ieraksta maiņu tām latviskas izcelsmes personām, kurām jau izveidojusies saikne ar Latviju (piešķirtas uzturēšanās atļaujas vai izsniegtas pastāvīgā iedzīvotāja reģistrācijas apliecības) un kuras dokumentāri apliecinājušas savu latvisko izcelsmi un valsts valodas zināšanas.

Kopumā pieņemti 1286 lēmumi par vārda, uzvārda vai tautības ieraksta maiņu.

3.5. Administratīvo tiesību politika

Turpināts darbs pie Administratīvo pārkāpumu procesa likumprojekta precizēšanas un virzības Saeimā un turpināta nozaru kodifikācijas ieviešanu administratīvo pārkāpumu jomā.

Jau pirms vairākiem gadiem Tieslietu ministrija ir uzsākusi darbu pie mūsdienu tiesiskajiem standartiem atbilstoša administratīvo pārkāpumu procesa likumprojekta, kas nodrošinātu vienkāršu un ātru administratīvo pārkāpumu procesu, cilvēktiesību ievērošanu, procesuālo taisnīgumu un soda neizbēgamību. 2016. gadā likumprojekts "Administratīvo pārkāpumu procesa likums" ir pieņemts Saeimā 2. lasījumā. Pirms likumprojekta pieņemšanas Saeimā 2. lasījumā 2016. gadā Tieslietu ministrija piedalījās divpadsmit Saeimas Juridiskās komisijas Krimināltiesību politikas apakškomisijas sēdēs un divās Saeimas Juridiskās komisijas sēdēs, paužot nostāju par diskutējamiem jautājumiem, atbildot uz deputātu jautājumiem un pamatojot tieslietu ministra priekšlikumus likumprojektam.

Tiek plānots, ka nākotnē administratīvo pārkāpumu sastāvi būs paredzēti nozaru likumos. Proti, tajā likumā, kur ir paredzēts, kas konkrētajā jomā ir atļauts un kas aizliegts, būs arī paredzēta administratīvā atbildība

par attiecīgo noteikumu pārkāpšanu. 2016. gadā Tieslietu ministrijas izveidotajā Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pastāvīgajā darba grupā ir izskatīti 56 nozaru kodifikācijas likumprojekti:

- Grozījumi Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā;
- Grozījumi Izglītības likumā;
- Grozījumi Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā;
- Grozījumi Ģerboņu likumā;
- Grozījumi Statistikas likumā;
- Grozījumi Militārā dienesta likumā;
- Grozījumi Nacionālo bruņoto spēku likumā;
- Grozījumi Latvijas Republikas Zemessardzes likumā;
- Grozījums Ciltsdarba un dzīvnieku audzēšanas likumā;
- Grozījumi likumā "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām";
- Grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā;
- Grozījumi Zvejniecības likumā;
- Grozījums Patērētāju tiesību aizsardzības likumā;
- Grozījumi Preču un pakalpojumu drošuma likumā;
- Grozījums Kredītinformācijas biroju likumā;
- Grozījumi likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem";
- Grozījums Tūrisma likumā;
- Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā;
- Grozījumi Jūras kodeksā;
- Grozījumi Stratēģiskās nozīmes preču aprites likumā;
- Publisko iepirkumu likums;
- Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums;
- Grozījumi likumā "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru";
- Grozījumi Dzīvnieku barības aprites likumā;
- Grozījumi likumā "Par mērījumu vienotību";
- Grozījumi likumā "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību";
- Grozījums likumā "Par akcīzes nodokli";
- Grozījums Alkoholisko dzērienu aprites likumā;
- Grozījums likumā "Par skaidras naudas deklarēšanu uz valsts robežas";
- Grozījumi Mēslošanas līdzekļu aprites likumā;
- Grozījumi Sēklu un šķirņu aprites likumā;
- Grozījumi Preču un pakalpojumu loteriju likumā";
- Grozījums Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likumā;
- Grozījumi likumā "Par atbilstības novērtēšanu";
- Grozījums Muitas likumā;
- Grozījumi Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likumā;
- Grozījumi Parādu ārpustiesas atgūšanas likumā;
- Grozījums Likumā par budžetu un finanšu vadību;
- Grozījumi Veterinārmedicīnas likumā;
- Grozījumi Ģenētiski modificēto organismu aprites likumā;
- Grozījumi likumā "Par grāmatvedību";
- Grozījumi likumā "Par ieguves rūpniecībā vai pirmatnējo mežu izstrādē iesaistītu komercsabiedrību paziņojumiem par maksājumiem pārvaldes iestādēm";
- Grozījumi Arhīvu likumā;
- Grozījumi Pārtikas aprites uzraudzības likumā;
- Grozījumi Dzīvnieku aizsardzības likumā;
- Grozījumi Meliorācijas likumā;
- Grozījumi likumā "Par Latvijas valsts ģerboni";

- Grozījums Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņu likumā;
- Grozījumi likumā "Par sapulcēm, gājieniem un piketiem";
- Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā;
- Grozījumi Elektronisko sakaru likumā;
- Grozījumi likumā "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem";
- Grozījumi likumā "Par hidroelektrostaciju būvju drošumu";
- Grozījumi Enerģētikas likumā;
- Grozījumi Maksātnespējas likumā;
- Grozījumi Publisku izklaides un svētku pasākumu drošības likumā.

Atsevišķi likumprojekti pēc to precizēšanas tika atkārtoti izskatīti darba grupā.

Jāatzīmē, ka administratīvo pārkāpumu sastāvi, kas šobrīd ir paredzēti Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, netiek automātiski pārcelti uz nozares likumiem. Katra likumprojekta kontekstā tiek vērtēta nodarījuma bīstamība, sabiedriskais kaitīgums, nodarījuma sekas, nodarījuma aktualitāte un nodarījuma attiecināmība uz publiski tiesiskajām attiecībām.

3.6. Tiesu sistēmas politika

3.6.1. Tieslietu ministrijas īstenotās aktivitātes

Īstenota tiesu darba efektivizācija. Tieslietu ministrijas iepriekšējos gados aizsāktie un šogad turpinātie pasākumi tiesu kapacitātes paaugstināšanā ir bijuši vērsti uz neizskatīto lietu samazināšanu, jo kopš 2012. gada izskatīto lietu skaits pārsniedz saņemto lietu skaitu. Tiesu darba izpildes rādītājs civillietās (bez maksātnespējas lietām) rajona (pilsētas) tiesās 2012. gadā bija 113,6%, 2013. gadā – 114,6%, 2014. gadā – 100,3% un 2015. gadā – 102,7%. Savukārt 2016. gada 1. pusgadā caurlaides spējas rādītājs ir sasniedzis 108,2%. Minētie rādītāji arī uzskatāmi liecina, ka ir izlīdzinājusies noslodze starp tiesām un saņemto un izskatīto lietu proporcija visās Latvijas tiesās ir līdzīga.

2016. gadā **turpināta tiesu teritoriju apvienošana** atbilstoši Tieslietu padomes, kā arī Ministru kabineta atbalstītajam risinājumam, proti, īstenojot pakāpenisku apgabaltiesu darbības teritorijā esošo rajonu (pilsētu) tiesu teritoriju apvienošanu.
Visbūtiskāk reformas skārušas Latgales tiesu apgabalu, kur kopš 2016. gada 1. februāra ir divas rajona (pilsētas) tiesas un zemesgrāmatu nodaļas – Daugavpils tiesa un Daugavpils tiesas zemesgrāmatu nodaļa, kā arī Rēzeknes tiesa un Rēzeknes tiesas zemesgrāmatu nodaļa.
2016. gada 28.novembra sēdē Tieslietu padome apstiprināja Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas un Kurzemes rajona tiesas reorganizāciju no 2017. gada 1. februāra.
Kopumā 2016. gada nogalē rajona (pilsētu) skaits Latvijā no 34 vispārējās jurisdikcijas tiesām pirms tiesu teritoriju reformas uzsākšanas ir samazinājies līdz 27 tiesām. Savukārt no 2017. gada 1. februāra Latvijā būs 26 vispārējās jurisdikcijas rajona (pilsētas) tiesas.
Norādāms, ka ir notikušas vairākas tiesu priekšsēdētāju un zemesgrāmatu nodaļu priekšnieku sanāksmes, kurās, piedaloties arī prokuratūras un policijas pārstāvjiem, analizētas veiktās reorganizācijas. Tāpat 2016. gada 6.–7. oktobrī notika Latvijas tiesu priekšsēdētāju un zemesgrāmatu nodaļu priekšnieku konference "Turpmākie soļi tiesu namu reformas ieviešanā", kurā, piedaloties ārvalstu ekspertiem, tajā skaitā pārstāvjiem no Eiropas Komisijas un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas, tika apzināti tiesu darbības teritoriju reformas īstenošanas organizatoriskie un praktiskie aspekti. Konferences dalībnieku paustie viedokļi apliecināja, ka tiesu darbības teritoriju reforma tiek atzīta par būtisku instrumentu tiesu efektivitātes paaugstināšanai un reformas īstenošana apstiprina kopējo tendenci ne tikai starp Baltijas valstīm, bet arī starp Eiropas Savienības dalībvalstīm. Akcentējot tiesu priekšsēdētāju un zemesgrāmatu nodaļu priekšnieku lomu pārmaiņu procesā, konferencē tika kopīgi pārrunāti turpmākie soļi

tiesu darbības teritorijas reformas īstenošanā, kā arī identificēti risināmie problēmjautājumi, panākta vienošanās par reģionālo vizīšu organizēšanu, un jau ir notikusi šāda tikšanās Kurzemes tiesu apgabalā, bet nākamā plānota Zemgales tiesu apgabalā.
Saskaņā ar Valdības rīcības plānā Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai doto uzdevumu tiesu teritoriju reformas pabeigšana tiek plānota līdz 2018. gada beigām.

Pabeigta pāreja uz "tīro instanču" tiesām. Pirms septiņiem gadiem tika uzsākta kompetenču pārdale starp tiesu instancēm krimināllietās jeb pāreja uz tā sauktajām "tīrajām tiesu instancēm" krimināllietu izskatīšanā, kas tika pabeigta 2014. gada 31. decembrī. Reforma tika turpināta ar civillietu nodošanu. Kopš 2014. gada 4. janvāra rajona (pilsētas) tiesas izskata lietas, kas izriet no saistību tiesībām, ja prasības summa pārsniedz 210 000 eiro. Savukārt pieņemtie grozījumi Civilprocesa likumā, kas stājās spēkā 2015. gada 1. janvārī, apturēja pārējo lietu plūsmu uz Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātu un noteica rīcību ar lietām, kas nebūs izskatītas līdz Civillietu tiesu palātas likvidācijas brīdim – 2016. gada 31. decembrim. Realizējot kompetenču pārdali starp tiesu instancēm, ir izveidota vienkāršāka un sabiedrībai saprotamāka tiesu instanču sistēma, tādējādi palielinot uzticamību tiesu sistēmai un veicinot pieejamība tiesām.

Uzsākta tiesu darbinieku un tiesnešu algu reforma, lai nodrošinātu atbilstošu atlīdzību. Lai nodrošinātu sekmīgu tiesu darbību, ir nepieciešami ne tikai augsti kvalificēti tiesneši, bet arī profesionāli tiesu darbinieki. Tāpēc reformas mērķis ir nodrošināt visu tiesu sistēmā strādājošo darbinieku darba samaksas samērīgumu ar viņu veicamajiem pienākumiem un atbildību. 2016. gadā ir rīkotas vairākas ekspertu tikšanās, kurās piedalījās pārstāvji no Finanšu ministrijas, Ģenerālprokuratūras, Latvijas Tiesnešu biedrības, Latvijas Administratīvo tiesnešu biedrības, Tieslietu padomes, Augstākās tiesas un Tiesu administrācijas. Izstrādāti priekšlikumi tiesnešu un prokuroru atalgojuma palielināšanai, kas prezentēti Tieslietu padomē.
Gan Ministru kabinets, gan Saeima, pieņemot valsts budžetu 2017. gadam, ir atbalstījuši Tieslietu ministrijas iniciatīvu paaugstināt tiesu sistēmas darbinieku mēnešalgu no 2017. gada un tiesnešu atalgojuma palielināšanu, atbalstot papildu finansējuma piešķiršanu no 2018. gada. Reforma paredz mēnešalgu pakāpenisku paaugstināšanu triju gadu periodā.

Vienkāršota saziņa ar procesa dalībniekiem un sekmēta elektroniskā saziņa. Ar 2016. gada 23. novembra likumu "Grozījumi Civilprocesa likumā", kas stājās spēkā 2017. gada 1. janvārī, ir vienkāršota saziņa ar procesa dalībniekiem, samazinot ierakstītu sūtījumu izmantošanas gadījumus civilprocesā un veicinot elektronisko saziņu starp tiesu un noteiktu personu grupām. Paredzēts, ka turpmāk zvērinātam notāram, zvērinātam tiesu izpildītājam, valsts un pašvaldību iestādei par tiesas sagatavotiem dokumentiem, kā arī par citiem elektroniski sagatavotiem dokumentiem tiks paziņots elektroniskā pasta sūtījumā. Savukārt zvērinātam advokātam šādus dokumentus tiesa paziņos, izmantojot Tiesu informatīvās sistēmas (TIS) datu izplatīšanas risinājumu. Saziņai ar citām personām, piemēram, fiziskajām personām vai privāto tiesību juridiskajām personām, tiesa izmantos elektroniskās komunikācijas risinājumu, ja minētās personas tai būs piekritušas.
Grozījumi virzīti kopā ar līdzīga rakstura grozījumiem Krimināprocesa likumā, paredzot atteikšanos no ierakstītiem pasta sūtījumiem ar paziņojumu par sūtījuma saņemšanu tiesas procesā,[1] kā arī paredzot, ka aizstāvim, valsts un pašvaldību iestādei tiesa pavēsti nosūta elektroniskā pasta sūtījumā.
Tāpat ar 2016. gada 23. novembra likumu "Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā" pārskatīts normatīvais regulējums gan attiecībā uz dokumentu nosūtīšanu ierakstītā pasta sūtījumā, gan paplašinot elektroniskās komunikācijas iespējas, tajā skaitā nosakot, ka tiesa saziņā ar iestādi izmanto elektroniskā pasta starpniecību vai paziņošanu tiešsaistes sistēmā, ja iestāde paziņojusi tiesai par tās dalības reģistrēšanu šajā sistēmā. Pārējiem lietas dalībniekiem tiesas sagatavotus vai tiesā elektroniski iesniegtus dokumentus nosūtīs uz lietas dalībnieka elektroniskā pasta adresi vai paziņojot tiešsaistes sistēmā, ja tiesā būs saņemts šāds lūgums. Tāpat grozījumi paredz, ka nolēmumi pēc to pasludināšanas būs pieejami tiesas kancelejā un netiks sūtīti lietas dalībniekiem, tādējādi ekonomējot finanšu līdzekļus.
Kopējais grozījumu mērķis ir ne tikai vienkāršot saziņu, bet arī samazināt saziņas ar procesa dalībniekiem nodrošināšanai nepieciešamos resursus, kas jo īpaši attiecināms uz grozījumiem Krimināprocesa likumā un

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā. Ietaupītie valsts budžeta līdzekļi tiks novirzīti tiesas darbinieku atlīdzībai, nodrošinot samērīgu un darba pienākumiem atbilstošu atalgojumu. Līdzīga rakstura grozījumi, paplašinot tiesas elektroniskās saziņas iespējas ar zvērinātiem advokātiem, izmantojot tiešsaistes sistēmu, paredzēti arī likumprojektā "Grozījumi Administratīvā procesa likumā".

Sekmēta mediācijas izmantošana civiltiesisku strīdu risināšanā. Pēc Tieslietu ministrijas iniciatīvas un ar Sertificētu mediatoru padomes atbalstu no 2016. gada septembra Rīgas rajona tiesā (tajā skaitā Siguldā un Jūrmalā) un Latgales priekšpilsētas tiesā, kā arī no oktobra Jelgavas tiesā un Valmieras rajona tiesā, no novembra beigām Vidzemes priekšpilsētas tiesā un no decembra arī Aizkraukles rajona tiesā ir uzsākts pilotprojekts, kura ietvaros tiesās procesa dalībniekiem noteiktos laikos tiek nodrošinātas sertificēta mediatora bezmaksas konsultācijas.

Proti, ikvienam, kurš nonācis līdz civiltiesiska strīda risināšanai tiesā, būs iespēja saņemt sertificēta mediatora bezmaksas konsultāciju (līdz vienai stundai), kuras laikā personas tiks iepazīstinātas ar mediācijas procesa būtību, norisi un noteikumiem, kā arī tiks izvērtēta iespēja konkrēto strīdu risināt mediācijas ceļā.

Mediācijas process ļauj strīda pusēm izprast savas patiesās vajadzības un intereses, kā rezultātā ir iespējams sasniegt rezultātu, kurā abas puses ir guvušas savu interešu un vajadzību apmierinājumu. Šāds rezultāts ne vienmēr ir panākams tiesājoties, kur strīda risinājuma iespējas ir atkarīgas no pušu pieteiktajām prasībām. Īpaši ģimenes strīdos, kuros ir iesaistīti bērni, svarīgi ir mediācijas ceļā ļaut konfliktējošajām pusēm atjaunot savstarpējo komunikāciju, tādējādi radot iespēju arī turpmāk kopīgi risināt jautājumus, kas saistīti ar bērnu aprūpi. Ģimenes konfliktos šāda iespēja ir īpaši būtiska, jo atstāj ietekmi ne tikai uz vecākiem, bet arī uz viņu bērniem.

Viens no būtiskākajiem šķēršļiem mediācijas pakalpojuma izmantošanā ir finanšu jautājums. Vienas mediācijas sesijas izmaksas ģimenes strīdos vidēji ir 30 eiro. Nepieciešamo sesiju skaits ir atkarīgs no strīda. Ņemot vērā, ka ģimenes strīdi ir saistīti ar lielu emocionālo fonu, šāda strīda risinājumam parasti ir nepieciešamas no 5 līdz 10 sesijām. Tātad viena mediācijas procesa izmaksas var veidoties diezgan ievērojamas. Ņemot vērā minēto, Tieslietu ministrija izstrādāja priekšlikumu pilotprojektam, kura ietvaros tiktu nodrošināts daļējs finansiāls atbalsts mediācijas izmaksu segšanai ģimenes strīdos, proti, apmaksājot pirmās piecas mediācijas procesa sesijas. Projektā plānots iesaistīt 300 pārus. Priekšlikums tika iekļauts konceptuālajā ziņojumā "Par sadarbības platformas "Demogrāfisko lietu centrs" priekšlikumiem ģimeņu ar bērniem atbalstam 2017.–2018. gadā"" un guvis gan Ministru kabineta, gan Saeimas atbalstu. Projektu plānots uzsākt ar 2017. gada janvāri, un tas tiks īstenots sadarbībā ar Sertificētu mediatoru padomi.

Paplašināta valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieejamība. Izstrādāti grozījumi Administratīvā procesa likumā un Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā, kas paredz valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanu sarežģītās administratīvās lietās, pamatojoties uz tiesneša (tiesas) lēmumu. Tāpat ar grozījumiem ieviests jauns palīdzības veids – finansiālais atbalsts Ministru kabineta noteiktā apmērā Latvijas Republikas pilsoņiem un nepilsoņiem ārvalstīs tiesisko problēmu risināšanai, kas saistītas ar bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atņemšanu.

Izvērtēta iespēja ieviest obligātu notariālā akta formu nekustamo īpašumu atsavināšanas darījumiem. Ar tieslietu ministra rīkojumu tika izveidota starpinstitūciju darba grupa, kuras ietvaros tika izvērtēta iespēja ieviest obligātu notariālā akta formu nekustamo īpašumu atsavināšanas darījumiem. Ņemot vērā izvērtējuma rezultātus, tajā skaitā darba grupas dalībnieku viedokļus, tika izvērtēts un Ministru kabinetam

apstiprināšanai tika piedāvāts alternatīvs risinājums. Konceptuālais ziņojums izskatīts Ministru kabineta 2016. gada 8. novembra sēdē, atbalstot risinājumu, kas paredz nostiprinājumam nepieciešamo dokumentu nosūtīšanu zemesgrāmatu nodaļai ar zvērinātu notāru un bāriņtiesu starpniecību, tādējādi īstenojot šo procesu pēc vienas pieturas aģentūras principa.
Atbalstītais risinājums paredz, ka pēc tam, kad personas būs iesniegušas zvērinātam notāram visus nostiprināšanai nepieciešamos dokumentus, zvērināts notārs sagatavos nostiprinājuma lūgumu, noskenēs visus nostiprinājumam nepieciešamos dokumentus un attiecīgi pēc nostiprinājuma lūguma parakstīšanas nodrošinās tā elektronisku nosūtīšanu zemesgrāmatu nodaļai. Zemesgrāmata nostiprinājuma lūguma saņemšanas brīdī to reģistrēs nostiprinājuma žurnālā, tādējādi izslēdzot risku šī līguma izpildei sakarā ar pirms tā iesniegtu citu nostiprinājuma lūgumu. Dokumentu aprite starp zvērinātu notāru un zemesgrāmatu nodaļu notiks tādējādi, ka zvērināts notārs ne vēlāk kā nākamās darba dienas laikā nodrošinās nostiprinājuma lūguma un tam pievienoto dokumentu oriģināla nosūtīšanu/nogādāšanu zemesgrāmatu nodaļā, nodrošinot, ka dokumentu glabāšanā joprojām tiks izmantots zemesgrāmatu nodaļas materiāltehniskais nodrošinājums. Atbalstītā risinājuma ieguvumi saistāmi ar nostiprinājuma lūgumu viltojumu riska izslēgšanu, nodrošinot savlaicīgu īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā. Izvēlētais risinājuma variants nav attiecināms uz tādiem nekustamā īpašuma atsavināšanas darījumiem, kuros iesaistītas publiskas personas.
Risinājuma ieviešanai nepieciešamo normatīvo aktu grozījumi tiks izstrādāti līdz 2017. gada 1. septembrim.

Uzlabota informācijas apmaiņa spriedumu izpildes procesā. 2016. gada 23. novembrī pieņemts likums "Grozījumi Civilprocesa likumā", kas paredz ieviest no šobrīd spēkā esošās kārtības funkcionāli atšķirīgu datu apmaiņas modeli starp zvērinātiem tiesu izpildītājiem un kredītiestādēm, kā arī citiem maksājumu pakalpojumu sniedzējiem. Piedāvātais risinājums, ko plānots ieviest pakāpeniski, paredz noteikt iespēju piedziņas un sprieduma izpildes nodrošināšanai nepieciešamo datu apmaiņu un parādnieka naudas līdzekļu apķīlāšanas un pārskaitīšanas rīkojumu došanu turpmāk organizēt elektroniski. Laika posmā no 2017. gada 1. jūlija līdz 2019. gada 30. jūnijam maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, plānojot savus izdevumus, būs tiesības pievienoties jaunajai datu apmaiņas sistēmai brīvprātīgi, bet pēc minētā datuma zvērinātu tiesu izpildītāju elektroniskā formā dotu rīkojumu apstrāde būs jānodrošina visām kredītiestādēm, kā arī citiem maksājumu pakalpojumu sniedzējiem. Šāds risinājums paaugstinās spriedumu izpildes efektivitāti un palielinās tās ietvaros piedzīto naudas līdzekļu apmēru.

Pilnveidota spriedumu izpildes procesā organizēto elektronisko izsoļu norises kārtība. No 2016. gada 1. janvāra elektronisko izsoļu vietne nodrošina iespēju maksātnespējas procesu administratoriem publicēt nekustamo īpašumu izsoļu sludinājumus vietnē, veikt personas atbilstības dalībai izsolē pārbaudi un to autorizāciju, noturēt izsoli, veikt paziņojumu nosūtīšanu tās dalībniekiem, kā arī citas ar izsoles organizēšanu un norisi saistītas darbības.
Ar 2016. gada 4. februāra likumu "Grozījumi Civilprocesa likumā" un 2016. gada 17. maija Ministru kabineta noteikumiem "Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 16. jūnija noteikumos Nr. 318 "Elektronisko izsoļu vietnes noteikumi"" veikti atsevišķi grozījumi attiecībā uz nekustamo īpašumu izsoļu organizēšanas un norises kārtību ar mērķi novērst atšķirīgas prakses veidošanos, kā arī pilnveidot izsoļu norises procesu. Civilprocesa likumā tika nostiprināts konkrēts brīdis, pēc kura izsoles norise izpildu lietas dalībnieku subjektīvas gribas dēļ nav pārtraucama, nodrošinot tiesisko noteiktību un stiprinot uzticību zvērinātu tiesu izpildītāju kā valsts amatpersonu veiktajām darbībām. Tāpat tika precizēta nekustamā īpašuma izsoles kārtība gadījumā, ja tās norises laikā konstatēti būtiski tehniski traucējumi, paredzot, ja pēdējās stundas laikā pirms izsoles noslēguma tiek konstatēti būtiski tehniski traucējumi, kas var ietekmēt izsoles rezultātu, un tie nav saistīti ar sistēmas drošības pārkāpumiem, izsoles laiks automātiski tiek pagarināts.
Ministru kabineta 2015. gada 16. jūnija noteikumos Nr. 318 "Elektronisko izsoļu vietnes noteikumi" pārskatīts noteikumos ietvertais elektronisko izsoļu vietnes sistēmas darbības būtisku tehnisku traucējumu gadījumu loks, kad ir pamats izsoles apturēšanai vai atzīšanai par nenotikušu. Regulējuma izmaiņas ļāvušas samazināt gadījumus, kad uzsāktas izsoles ir pārtraucamas un atzīstamas par nenotikušām, tādējādi maksimāli veicinot izsoles mērķa sasniegšanu, proti, pēc iespējas ātrāk un par lielāku cenu realizēt

parādnieka īpašumu, izsoles dalībniekiem savā starpā sacenšoties, lai no pārdošanā iegūtajiem līdzekļiem segtu piedzinēja prasījumus, un parādniekam lielākā apmērā dzēšot viņa parādu, kā arī tuvinot sekmīga piedziņas procesa noslēgumu un samazinot papildu sprieduma izpildes izdevumus izpildu lietu dalībniekiem saistībā ar atkārtotas izsoles organizēšanu.
Savukārt ar Ministru kabineta 2016. gada 11. oktobra noteikumiem "Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 30. jūnija noteikumos Nr. 346 "Tiesu administrācijas maksas pakalpojumu cenrādis"" tiesiskās noteiktības nodrošināšanai normatīvi uzskaitīti gadījumi, kad Tiesu administrācija personai atmaksā personas veikto maksu par dalību elektronisko izsoļu vietnē rīkotā izsolē, kā arī maksu par papildu pakalpojuma – elektronisko izsoļu vietnes automātiskais izsoles solis – izmantošanu šādā izsolē.

Pilnveidots tiesiskais regulējums zvērināta tiesu izpildītāja rīcībai ar bezmantinieka mantu. Ar 2016. gada 16. augusta Ministru kabineta noteikumiem "Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 2. jūlija noteikumos Nr. 364 "Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieka mantu"" veikti grozījumi, lai pilnveidotu zvērinātiem tiesu izpildītājiem noteikto amata darbību īstenošanu, administrējot bezmantinieka mantas pārņemšanas un pārdošanas procesu. Lai nodrošinātu kreditoru interesēm atbilstošu un efektīvu bezmantinieku mantas procesu, Ministru kabineta noteikumos ietvertais regulējums saskaņots ar Civillikuma normām. Tiesiskais regulējums paredz izmaiņas secībā, kādā sadalāmi gūtie ienākumi. Vienlaikus tika ietverts pārejas periods – līdz 2016. gada 31. decembrim, kura ietvaros kreditoram jāiesniedz zvērinātam tiesu izpildītājam informācija, kas apliecinātu faktu par tiesvedības uzsākšanu aktā ietverto pretenziju pamatojošo saistību atzīšanai (piemēram, tiesas lēmuma par pieteikuma pieņemšanu noraksts). Papildinātas normas, kas nosaka kustamas mantas izsoles norises kārtību un paredzēti citi uzlabojumi kustamās mantas apķīlāšanas kārtībā. Tāpat ar grozījumiem noteikta zvērināta tiesu izpildītāja rīcība ar bezmantinieku mantas sastāvā iekļautiem naudas līdzekļiem, kā arī risināti citi jautājumi, kas saistīti ar bezmantinieka mantas pārņemšanas un pārdošanas procesu.

Pieņemts Tiesu ekspertu likums un izstrādāti citi ar to saistītie normatīvie akti. Tiesu eksperta likums reglamentē sertificēto tiesu ekspertu profesionālo darbību, lai valstī nodrošinātu objektīvu, tiesisku un zinātniski pamatotu tiesu ekspertīzi, kas kalpo kā pierādījums gan pirmstiesas izmeklēšanā, gan tiesas procesā. Tāpat nodrošināta Ministru kabineta 2016. gada 30. augusta noteikumu Nr. 582 "Tiesu ekspertu padomes nolikums" izstrāde, stiprinot Tiesu ekspertu padomes lomu tiesību politikas jomas attīstībā tiesu ekspertīzes sistēmas ietvaros, un izstrādāti Ministru kabineta 2016. gada 13. septembra noteikumi Nr. 606 "Tiesu ekspertīžu organizēšanas kārtība", kas noteic vienotu kārtību, kādā tiesu ekspertīžu iestādes organizē tiesu ekspertīžu veikšanu vai kādā tās sadarbojas, ja ekspertīzes veikšanā nepieciešams iesaistīties vairākām tiesu ekspertīžu iestādēm vai ekspertīzes veikšanai nepieciešams pieaicināt tiesu ekspertus, kuri nestrādā minētajās iestādēs. Plānots, ka ar minētās kārtības noteikšanu saīsināsies ekspertīžu termiņš, jo koordinācijas trūkums starp tiesu ekspertīžu iestādēm bija iemesls, kura dēļ dažkārt tika pagarināti komisijas ekspertīžu termiņi.

Pilnveidota tiesību nostiprināšanas, kā arī zemesgrāmatas informācijas izsniegšanas kārtība. 2016. gada 10. novembrī Saeima pieņēma likumu "Grozījumi Zemesgrāmatu likumā", būtiski efektivizējot hipotēkas nostiprināšanas procesu, pārskatot ķīlas tiesības ieraksta saturu atbilstoši šī brīža izpratnei un faktiskajiem apstākļiem, kā arī paplašinot gadījumus, kad kredītiestādes var elektroniski iesniegt nostiprinājuma lūgumus.
Ķīlas tiesības nostiprināšanas un dzēšanas procesā būtiska nozīme ir tās ātrumam, jo hipotēkas nostiprināšana ir būtiska, lai saņemtu nepieciešamo aizdevumu, savukārt hipotēkas dzēšana – lai nekustamā īpašumu īpašnieks varētu brīvi rīkoties ar nekustamo īpašumu. Tādējādi minētie grozījumi nodrošina turpmāku tiesību nostiprināšanas procesa attīstību un pilnveidi atbilstoši sabiedrības vajadzībām. 2016. gada 1. martā stājās spēkā grozījumi Zemesgrāmatu likumā, paredzot, ka arī Tiesu administrācija kā Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas turētājs izsniedz apliecinātas datorizdrukas. Tā nodrošināts, ka gan zemesgrāmatu nodaļa, gan Tiesu administrācija izsniedz vienāda statusa informāciju, palielinot informācijas pieejamību. Ņemot vērā, ka maksa par informācijas izsniegšana no Tiesu administrācijas ir

zemāka nekā tad, ja informāciju pieprasa zemesgrāmatu nodaļā, veikto grozījumu rezultātā samazināts arī finansiālais slogs zemesgrāmatas informācijas saņemšanā.

Latvija būs pārstāvēta Eiropas Tiesību akadēmijas fonda Vadības padomē. Ministru kabinets ir atbalstījis informatīvo ziņojumu par pievienošanos Eiropas Tiesību akadēmijas fondam, kas noteic Tiesu administrācijai pienākumu nodrošināt Latvijas pārstāvību Eiropas Tiesību akadēmija fonda Vadības padomē. Eiropas Tiesību akadēmija ir vadošā mācību iestāde Eiropā, kas nodrošina apmācības Eiropas Savienības tiesību jautājumos juridisko profesiju pārstāvjiem. Pievienošanās Eiropas Tiesību akadēmijas fondam sniegs iespēju no 2017. gada saņemt priekšrocības, kas tiek garantētas tikai Eiropas Tiesību akadēmijas fonda dalībvalstij, tostarp iespējas par samazinātām dalības maksām (pat līdz 50 %) piedalīties Eiropas Tiesību akadēmijas fonda rīkotajos pasākumos, būtiski ietaupot valsts un piešķirtos Eiropas Sociālā fonda līdzekļus.

Darba organizatoriskās pārbaudes. Tieslietu ministrija 2016. gadā ir veikusi septiņas tiesu darba organizatoriskās pārbaudes – Bauskas rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļā, Jēkabpils rajona tiesā, Madonas rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļā, Jelgavas tiesā, Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu namā, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā un Tukuma rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļā.

Kopumā tiesu un zemesgrāmatu nodaļu darba organizācijā būtiski pārkāpumi nav konstatēti. Izvērtējot pārbaužu rezultātus, Tieslietu ministrija ir ieteikusi tiesām pievērst lielāku uzmanību lietvedības organizēšanas noteikumu ievērošanai, iestādes dokumentu izstrādei un noformēšanai, tiesu telpās izvietotās informācijas aktualitātei, rūpīgāk sekot līdzi lietas dalībnieku izteiktajiem un iesniegtajiem lūgumiem lietās, it sevišķi, kuri atbilstoši Civilprocesa likuma 140. pantam ir izskatāmi steidzamības kārtībā, kā arī pievērst uzmanību dokumentu nosūtīšanas procesuālajiem termiņiem, regulāri veikt pārbaudes, vai lietās, kurās ir apturēta tiesvedība, nav zudis tiesvedības apturēšanas pamats un apsvērt iespēju piemērot Kriminālprocesa likuma 480. panta trešo daļu un 465. panta pirmās daļas 1. punktu krimināllietās, kas ilgstoši nav izskatītas sakarā ar apsūdzētā izsludināšanu meklēšanā, lai izskatītu krimināllietu apsūdzētā prombūtnē.

Zemesgrāmatu nodaļām Tieslietu ministrija organizatoriskās vadības ietvaros ir devusi uzdevumus uzlabot darba organizāciju un nodrošināt prakses vienveidīgumu konkrētos jautājumos.

Tiesnešu disciplinārlietas. Tieslietu ministrs 2016. gadā ierosinājis piecas disciplinārlietas. Disciplinārlietu izskatīšanas rezultātā uzlikti šādi sodi:

> 1) divās lietās (disciplinārlietas ierosinātas par: a) tīšu Civilprocesa likuma 199. panta trešās daļas pārkāpumu; b) tīšu Civilprocesa likuma 140. panta pirmās daļas, 238.[1] panta septītās daļas, 244.[10] panta septītās daļas un Kriminālprocesa likuma 452. panta otrās daļas pārkāpumu un darba pienākumu nepildīšanu) uzlikts disciplinārsods – piezīme. No tām vienā gadījumā Tiesnešu disciplinārkolēģijas lēmums, ar kuru tiesnesim uzlikts disciplinārsods – piezīme, ir pārsūdzēts Disciplinārtiesā un lietas izskatīšana Disciplinārtiesā ir plānota 2017. gadā;
>
> 2) viena lieta (disciplinārlieta ierosināta par tīšu Civilprocesa likuma 131. panta pirmās daļas pārkāpumu) izbeigta.

Vienlaikus jānorāda, ka divu tieslietu ministra ierosināto disciplinārlietu (par: a) tīšu Civilprocesa likuma 341.[7] panta otrās daļas pārkāpumu; b) rupju nolaidību civillietas izskatīšanā) izskatīšana Tiesnešu disciplinārkolēģijā tika plānota līdz 2016. gada beigām.

Zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārlietas. Zvērinātu tiesu izpildītāju disciplinārlietu komisijā 2016. gadā izskatītas 20 disciplinārlietas, no kurām 15 ierosinājis tieslietu ministrs par būtiskiem normatīvo aktu pārkāpumiem (divas no tām ierosinātas 2015. gadā), bet piecas – Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome par padomes Ētikas kodeksa pārkāpumiem. Tāpat līdz 2016. gada beigām tika plānota vēl vienas tieslietu ministra ierosinātās disciplinārlietas izskatīšana.

Disciplinārlietu izskatīšanas rezultātā Disciplinārlietu komisija trijos gadījumos nolēma divas pret vienu zvērinātu tiesu izpildītāju ierosinātās disciplinārlietas apvienot un izskatīt kopā, jo tās ierosinājuši gan tieslietu ministrs, gan Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome par vieniem un tiem pašiem apstākļiem.

Disciplinārlietu komisija vienā lietā izteica zvērinātam tiesu izpildītājam rājienu par nepamatotu atteikumu atgriezt atpakaļ piedzinējam izpildu dokumentu, bet divās lietās piemēroja zvērinātiem tiesu izpildītājiem naudas sodus – 150 eiro apmērā par dažādiem pārkāpumiem nolēmumu izpildē un pavirši veiktiem amata pienākumiem, kā arī 715 eiro apmērā par ilgstošu piedziņas nevēršanu uz parādnieka nekustamajiem īpašumiem, lai gan piedzinējs bija izteicis šādu lūgumu.

Disciplinārlietu komisija četrās lietās izteica zvērinātiem tiesu izpildītājiem piezīmes – 1) par ilgstoši neveiktām darbībām izpildu lietā, savlaicīgi piedzinējam nepārskaitītiem piedzītajiem naudas līdzekļiem, atbilstoši nesakārtotu izpildu lietu, proti, visu dokumentu nepievienošanu izpildu lietai; 2) par ilgstoši neveiktām izpildu darbībām, pieprasot par to atlīdzību no parādnieka; 3) par darbību neveikšanu, lai noskaidrotu nepieciešamo informāciju izpildu lietā un nepamatoti ilgstoši neveicot piedzinējam piedzīto naudas līdzekļu pārskaitīšanu; 4) par darbību neveikšanu, lai nodrošinātu, ka no parādnieka konta kredītiestādē netiktu turpināta naudas līdzekļu ieturēšana, kamēr sprieduma izpilde ir atlikta.

Disciplinārlietu komisija divās lietās ierosināja tieslietu ministram atcelt no amata zvērinātus tiesu izpildītājus (abi zvērināti tiesu izpildītāji ar tieslietu ministra lēmumiem atcelti no amata) par rupjiem Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju Ētikas kodeksa un normatīvo aktu pārkāpumiem, veicot ievešanu nekustamā īpašuma valdījumā.

Sešās lietās disciplinārsods nav piemērots un disciplinārlietu komisijas lēmums ir nosūtīts Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomei, lai tā izskaidrotu zvērinātiem tiesu izpildītājiem viņu rīcības nepareizību par tādiem pārkāpumiem kā savlaicīga piedzīto naudas līdzekļu nepārskaitīšana piedzinējam, izpildu dokumenta atgriešana atpakaļ piedzinējam bez izpildes, pirms tam nevēršot piedziņu uz nekustamo īpašumu, piedziņas nevēršana uz nekustamo īpašumu pēc piedzinēja lūguma, pārkāpumi fakta fiksēšanā, lieta par personu izlikšanu no dzīvojamās telpas, sludinājuma par nekustamā īpašuma pārdošanu izolē sastādīšana.

Divos gadījumos disciplinārlietas tika izbeigtas, jo netika konstatēti pārkāpumi.

Tiesiskās sadarbības departamenta īstenotie pasākumi. Tiesiskās sadarbības departamenta Bērnu lietu sadarbības nodaļa šī gada ietvaros ir veikusi vairākus informatīvus pasākumus.

Kā viens no nozīmīgākajiem veikumiem minama infografiku par bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem izstrāde un publicēšana Latvijas iedzīvotājiem, kuri devušies dzīvot un strādāt uz ārvalstīm. Mērķis infografikas izstrādei – mazināt to lietu skaitu, kurās no ārvalstīs dzīvojošu Latvijas pilsoņu ģimeņu aprūpes tiek izņemti bērni dažādu bērnu tiesību pārkāpumu dēļ. Infografikas skaidro bērnu tiesību jautājumus

Apvienotajā Karalistē, Īrijā, Norvēģijā un Vācijā, un tās ir izplatītas gan ministrijas, gan bāriņtiesu, gan vēstniecību mājaslapās.

Tāpat tikusi nodrošināta sadarbības veicināšana ar bāriņtiesām, Bērnu lietu sadarbības nodaļai kopīgi ar Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas kolēģiem sagatavojot metodiskos norādījumus bāriņtiesām Latvijā par rīcību pārrobežu ģimenes lietās. Metodiskie ieteikumi "Bāriņtiesas rīcības aspekti pārrobežu ģimenes lietās, kas saistītas ar potenciālo bērnu aprūpētāju Latvijā izvērtēšanu" 2016. gada 3. jūnijā publicēti Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas interneta vietnē sadaļā: *Bāriņtiesas/Metodiskie ieteikumi*.

Bērnu lietu sadarbības nodaļas darbs ir bijis veltīts arī dalībai ES tiesību aktu izstrādē, proti, 2016. gada 30. jūnijā Eiropas Komisija nāca klajā ar pārskata priekšlikumu "Padomes regulai par jurisdikciju, lēmumu atzīšanu un pieņemšanu laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un bērnu starptautisko nolaupīšanu". Komisijas paredzētās izmaiņas nodrošinās efektīvākas procedūras, lai novērstu vecāku veiktu pārrobežu bērnu nolaupīšanu, bērna uzklausīšanas nodrošināšanu, ātru lēmumu izpildi citās dalībvalstīs; tā dēvētās *exequatur* atcelšanu un sadarbības uzlabošanu starp dalībvalstu centrālajām iestādēm. Tādēļ dalība Eiropas Padomes darba grupās par regulas pārskatīšanu ir svarīgs pienākums, lai veidotu efektīvu nākotnes sadarbību dalībvalstu starpā.

Turpinot jau iesāktas departamenta tradīcijas, arī 2016. gadā nodaļa rīkoja informatīvas sanāksmes gan ar atbildīgajām tiesām bērnu nolaupīšanas lietās, gan bāriņtiesām, lai apmainītos ar labās prakses piemēriem, diskutētu par aktualitātēm ES un citos starptautiskos forumos, kā arī risinātu problēmjautājumus. Tāpat nodaļas darbinieki turpina intensīvi apmācīt pārrobežu bērnu tiesību jautājumos gan tiesu varai piederošos speciālistus, gan bāriņtiesu pārstāvjus. Šāda prakse ievērojami atvieglo ikdienas sadarbību starp iestādēm, veicinot vienotu praksi.

Nodaļas kvantitatīvie rādītāji, kas attiecas uz lietvedību par bērnu nolaupīšanu un vecāku pienākumu un atbildības pār bērniem nodrošināšanu, 2016. gada ietvaros (līdz 30. novembrim) ir bijuši šādi: nodaļa ir koordinējusi 109 vecāku atbildības lietas par 150 bērniem, 20 lietas par bērnu nolaupīšanu no Latvijas uz ārvalstīm un 11 lietas par bērnu nolaupīšanu no ārvalstīm uz Latviju. Salīdzinot ar diviem iepriekšējiem gadiem, kad 2015. gadā bija 125 vecāku atbildības lietas par 187 bērniem, un kopā 42 bērnu nolaupīšanas lietas, bet 2014. gadā 122 vecāku atbildības lietas par 163 bērniem, un kopā 45 bērnu nolaupīšanas lietas, jānorāda, ka lietu skaits provizoriski mazinās.

Arī Tiesiskās sadarbības departamenta Tiesu sadarbības nodaļa 2016. gadā ir veikusi vairākus informatīvus pasākumus praktiķiem, lai veicinātu vienotu izpratni par dažādiem aspektiem tiesiskajā sadarbībā.

Kā viens no jauninājumiem ir pirmā Tiesiskās sadarbības tīkla krimināllietās (EJN) kontaktpunktu nacionālā sanāksme "Tiesiskā sadarbība – pretī samērīgumam un lietderībai", kas norisinājās 2016. gada 5. oktobrī, kopā aicinot 60 tiesnešus, prokurorus, policijas darbiniekus un EJN kontaktpunktus.

Sanāksmes laikā praktiķi tika iepazīstināti ar plašu krimināltiesisko sadarbības instrumentu klāstu, kas attiecināmi gan uz krimināltiesiskās sadarbības veicināšanu, gan dažām informācijas sistēmām, kas atvieglo pārrobežu jautājumu ātrāku risināšanu, piemēram, EJN, *Eurojust*, Šengenas informācijas sistēma (SIS), Eiropas sodāmības reģistrs (ECRIS), Zviedrijas programmas rīki, Eiropols, Interpols. Tāpat pasākuma dalībniekiem tika sniegta prezentācija par jaunā ES instrumenta Eiropas izmeklēšanas rīkojuma

piemērošanu, kas Latvijā tiks ieviests ar 2017. gada jūniju, un Eiropas apcietinājuma rīkojuma piemērošanu, izvērtējot proporcionalitātes un efektivitātes principus. Pasākuma dalībnieki iegūtās zināšanas par ES rīkiem un jaunajiem tiesiskās sadarbības instrumentiem varēja arī izmantot praktiskas situācijas risināšanā, darba grupu formātos diskutējot par kriminālpārkāpuma situāciju, izmantojot pārrobežu sadarbības instrumentus. Kā viens no centrālajiem sanāksmes secinājumiem tika izvirzīti proporcionalitātes un efektivitātes principi, kuru piemērošanas veicināšanai būtu nepieciešama vienota izpratne plašākā forumā.

2016. gada ietvaros Tiesu sadarbības nodaļa uzsāka jaunu Tiesiskās sadarbības apmācību formu – Tiesu sadarbības nodaļas izbraukuma apmācības tiesās, tādējādi laika posmā no 2016. gada 15. aprīļa līdz 4. novembrim 16 semināros aptverot visu Latvijas reģionu tiesas. Šāda pieeja veicināja tuvuma efektu – tiesām pieejamā laikā un vietā, gan arī vienotas prakses piemērošanu. Mācību programmā ietilpa jautājumi par krimināltiesisko sadarbību – starptautiskās tiesiskās palīdzības īstenošana ES un trešajās valstīs (dokumentu izsniegšana, pierādījumu iegūšana), savstarpējās atzīšanas instrumenti (sodi: brīvības atņemšana, mantiska rakstura piedziņa, konfiskācija, probācija), diskusija par konkrētiem kāzusiem, problēmjautājumiem, praktiskiem priekšlikumiem; par civiltiesisko sadarbību – tiesas dokumentu izsniegšana (ES, trešās valstis, abpusējības princips); pierādījumu iegūšana; un diskusija par dažādiem praktiskiem gadījumiem. Savukārt par novitātēm ES instrumentos pārrobežu sadarbībā tika sniegts īss ieskats gan civiltiesību jomā, gan arī krimināltiesību jomā.

Izvērtējot 2016. gadā paveikto, Tiesiskās sadarbības departaments turpinās nodrošināt informatīvos pasākumus gan tiesu sistēmai piederošajiem, gan bāriņtiesām un praktiķiem, lai veicinātu vienotu izpratni un praksi sadarbībā.

3.6.2. Padotības iestāžu īstenotās aktivitātes

Tiesu administrācija izstrādājusi un Tieslietu padome 2016. gada 17. oktobrī **apstiprinājusi tiesnešu specializācijas un slodzes rādītāju noteikšanas kārtību**, lai nodrošinātu nejaušības principu, izmantojot lietu automatizētās sadales funkcionalitāti lietu sadalē, un lietu sadales rezultātu caurskatāmību, kā arī tiesnešu vienmērīgu noslodzi rajonu (pilsētu) tiesās, apgabaltiesās.
Ieviesti vairāki e-pakalpojumi: "Manas izpildu lietas", pakalpojums "Informācijas monitorēšana Izpildu lietu reģistrā par fizisko un juridisko personu izpildu lietām un to parāda apmēru, nosūtot pieprasīto informāciju elektroniski", kā arī ieviesta automātiska maksājumu atmaksa. Pakalpojumi ieviesti, uzlabojot informācijas pieejamību, kā arī padarot ērtāku iemaksāto naudas līdzekļu atmaksas procesu.
Tiesu administrācija ar Centrālo un finanšu līgumu aģentūru 2016. gada 6. jūnijā **noslēdza līgumu par projekta "Justīcija attīstībai" aktivitāšu īstenošanas uzsākšanu** ar mērķi paaugstināt tiesu un tiesībsargājošo institūciju personāla kompetenci komercdarbības vides uzlabošanas sekmēšanai. Projekts rada iespēju vidējā termiņā (5 gadu laikā) intensīvi celt tiesu un tiesībaizsardzības iestāžu amatpersonu kompetenci, tajā skaitā nodrošinot starpdisciplināru visu procesa virzībā iesaistīto personu apmācību – sākot no izmeklētāja un prokurora un beidzot ar tiesnesi, nodrošinot gan procesa kvalitāti, gan procesa pabeigšanu saprātīgā termiņā. Projekta ietvaros rīkotas vairākas mācības-konferences.
Izstrādāta jauna *www.zemesgramata.lv* tīmekļa vietne, kas nodrošina ērtāku elektronisko nostiprinājuma lūgumu iesniegšanu, izvairoties no iesniedzamo dokumentu manuālas identificēšanas. Tāpat vietnē izvietoti vairāki jauni iedzīvotājiem pieejami e-pakalpojumi.
Lai attīstītu tiesas pieejamību elektroniskā formātā, **izstrādāta jauna *www.manas.tiesas.lv* tīmekļa vietne**, kas ir ērtāka tiesas sniegto e-pakalpojumu platforma. Minētajā tīmekļa vietnē izstrādāta elektroniska

iesniegumu/pieteikumu iesniegšanas forma tiesai, kas nodrošina ērtāku personas saziņu ar tiesu, izmantojot banku autentifikāciju, e-parakstu un eID karti.
Apmeklētāju apkalpošanas un apmierinātības līmeņa, kā arī darba organizācijas uzlabošanai **tiesas un zemesgrāmatu nodaļas aprīkotas ar rindu sistēmām**. Trīs Rīgas tiesās uzstādīti seši informācijas ekrāni, kuros pieejama apmeklētājiem aktuāla informācija, tiesas sēžu saraksti, tiesas sēžu zāļu atrašanās vieta un cita ar tiesas darbu aktuāla informācija. Lai uzlabotu tulkošanas kvalitāti tiesas procesos, ir iegādāta sinhronās tulkošanas iekārta, ar kuru tika aprīkota zāle arī Zolitūdes traģēdijas lietas izskatīšanas procesam, kas tiesas procesa tulkošanas gaitu padara ekonomiskāku.
Lai uzlabotu tiesu darba organizāciju un pastiprinātu drošību, **iegādāta bagāžas kontroles rentgena iekārta** tiesu namā Rīgā, Abrenes ielā, kas tiks izmantota, veicot apmeklētāju somu skenēšanu, lai būtu iespējams konstatēt neatļautu metālisku priekšmetu esamību apmeklētāju somās.
Valsts tiesu ekspertīžu birojs (VTEB) sadarbībā ar Igaunijas un Lietuvas tiesu ekspertīžu iestādēm 2016. gadā **uzsāka Eiropas Savienības Tiesiskuma programmas atbalstīta projekta "Atrodi tiesu ekspertu" īstenošanu**. Projekta mērķis ir izstrādāt vienotu Baltijas valstu tiesu ekspertu reģistru, kurā vienkopus būs atrodama informācija par Latvijas, Lietuvas un Igaunijas tiesu ekspertiem. Vienotais reģistrs radīs nepieciešamos priekšnosacījumus tiesu ekspertīzes pakalpojumu netraucētai pieejamībai visu Baltijas valstu teritorijā, tādējādi stiprinot tiesiskumu, tiesu ekspertīzes objektivitāti un veicinot taisnu tiesu.
VTEB šogad ir organizējis vairākas starptautiskas sanāksmes, apliecinot VTEB spēju uzņemties starptautiski nozīmīgu pasākumu organizēšanu. No 30. novembra līdz 2. decembrim rīkota Eiropas Tiesu ekspertīžu iestāžu asociācijas (ENFSI) gada kopējā sanāksme, pulcējot ENFSI padomi un ekspertu darba grupu vadītājus, pulcējot 63 tiesu ekspertus un speciālistus no 23 Eiropas valstīm. Tāpat VTEB rīkojusi ENFSI Krāsu un stiklu ekspertu darba grupas ikgadējo sanāksmi un organizējusi ceļu satiksmes negadījumu izpētes tiesu ekspertu sanāksmi, kas pulcēja tiesu ekspertus no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas.
Juridiskās palīdzības administrācija, ņemot vērā tai noteikto kompetenci nodrošināt tālruņa 116006 "Palīdzības dienests noziegumu upuriem" darbību, 2015. gada 30. septembrī **noslēdza deleģēšanas līgumu Nr. 2-18.15/10 "Par informatīva atbalsta noziedzīgos nodarījumos cietušajiem nodrošināšanu" ar biedrību "Skalbes"**. Saskaņā ar minēto līgumu biedrība "Skalbes" nodrošina emocionālā un psiholoģiskā atbalsta, kā arī informācijas par cietušo procesuālajām tiesībām sniegšanu noziedzīgos nodarījumos cietušajiem, kā arī veic citus līgumā deleģētus uzdevumus. 2016.gads bija pirmais gads, kad šāds pakalpojums tika nodrošināts tik plaši.

3.7. Uzturlīdzekļu saņemšanas procedūras pilnveidošana

Paplašināts valsts garantēto uzturlīdzekļu saņēmēju loks, efektivizēts uzturlīdzekļu saņemšanas process un pārskatīts regulējums par parādnieka datu publiskošanu. Saeima 2016. gada 1. decembrī pieņēma likumu "Uzturlīdzekļu garantiju fonda likums", kas paredz vairākas būtiskas izmaiņas:

1) izmaksāt uzturlīdzekļus personai arī pēc pilngadības sasniegšanai – līdz 21 gada vecuma sasniegšanai, ja tā turpina iegūt pamatizglītību, vidējo izglītību, arodizglītību vai speciālo izglītību Latvijas Republikā (spēkā no 2017. gada 1. septembra);

2) mazināt birokrātisko slogu uzturlīdzekļu pieprasītājiem un tiesas noslogojumu, samazinot laiku, kāds nepieciešams līdz uzturlīdzekļu izmaksas uzsākšanai no Uzturlīdzekļu garantiju fonda (Fonds), no deviņiem līdz trim mēnešiem. Ja starp vecākiem nepastāvēs strīds, uzturlīdzekļus varēs saņemt Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā administratīvā procesa ietvaros, uzreiz vēršoties Fonda administrācijā (spēkā no 2017. gada 1. aprīļa). Lietas par minimālo uzturlīdzekļu piedziņu,

kas saņemtas tiesā, bet nebūs izskatītas līdz 2017. gada 1. aprīlim, tiesa pabeigs skatīt kārtībā, kas bija spēkā līdz 2017. gada 1. aprīlim;

3) motivēt uzturlīdzekļu parādniekus veikt uzturlīdzekļu maksājumus vismaz savu iespēju robežās. Ja uzturlīdzekļi tiks izmaksāti administratīvā procesa ietvaros un parādnieks nespēs nodrošināt minimālos uzturlīdzekļus pilnā apmērā, parādnieks ar Fonda administrāciju varēs noslēgt vienošanos par maksājumu veikšanu (spēkā no 2017. gada 1. aprīļa);

4) piemērot uzturlīdzekļu parādniekiem transportlīdzekļa un kuģu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegumu, ja parādnieka vietā tiek izmaksāti valsts garantētie minimālie uzturlīdzekļi un viņš nav noslēdzis vienošanos par parāda atmaksu vai nepilda noslēgto vienošanos trīs secīgus mēnešus. Vienlaikus Fonda administrācija katrā gadījumā individuāli izvērtēs tiesību izmantošanas aizlieguma samērīgumu – vai tas nevarētu radīt būtisku kaitējumu parādnieka, no viņa atkarīgas personas vai cita viņa aprūpē esoša bērna interesēm. Tiesību izmantošanas aizliegums būs atceļams, ja tā piemērošanas laikā iestāsies kādi no apstākļiem, kas nav savienojami ar turpmāku aizlieguma piemērošanu (spēkā no 2017. gada 1. aprīļa);

5) nodrošināt informācijas publiskošanu par parādniekiem portālā: *www.latvija.lv.* Lai novērstu bērna pamattiesību nepamatotu aizskaršanu, turpmāk informāciju par parādnieku persona varēs iegūt tikai tādā gadījumā, ja būs zināms parādnieka vārds, uzvārds un personas kods. Fiziskajām personām informācija par parādniekiem būs pieejama, autentificējoties portālā ar elektronisko identifikācijas karti, elektronisko parakstu vai internetbankas palīdzību (spēkā no 2017. gada 1. februāra).

Papildus izstrādāti grozījumi Civilprocesa likumā, ar kuriem grozīta kārtībā, kādā zvērināts tiesu izpildītājs nodod ziņas Fonda administrācijai par tiesas nolēmuma nepildīšanu. Grozījumi paredz, ka tiesu izpildītājs, uzsākot izpildu lietvedību uzturlīdzekļu piedziņas lietā, nosūtīs parādniekam Civilprocesa likuma 555. panta pirmajā daļā norādīto paziņojumu par pienākumu izpildīt tiesas nolēmumu par uzturlīdzekļu piedziņu vai vienošanos par uzturlīdzekļiem, uzaicinot parādnieku segt uzturlīdzekļu parādu un nodrošināt kārtējos uzturlīdzekļu maksājumus paziņojumā norādītajā termiņā un paziņojumā norādītajā apmērā. Vienlaikus ar paziņojuma nosūtīšanu tiesu izpildītājs piemēros Civilprocesa likuma 555. panta septītajā daļā paredzētos izpildes nodrošināšanas līdzekļus, tāpat kā tas notiek pēc pašreiz spēkā esošās kārtības. Gadījumā, ja parādnieks paziņojumā noteiktajā termiņā tiesu izpildītāja depozīta kontā neieskaitīs paziņojumā norādīto summu, tiesu izpildītājs Fonda administrācijai sniegs ziņas, ka nolēmums par uzturlīdzekļu piedziņu vai vienošanās par uzturlīdzekļiem netiek pildīta, līdz ar to piedzinējs varēs saņemt uzturlīdzekļus no Fonda.

Ar minēto regulējumu būtiski tiks saīsināts termiņš, kādā piedzinējs varēs saņemt uzturlīdzekļus no Fonda, tas ir, piedzinējs uzturlīdzekļus no Fonda varēs saņemt jau tajā brīdī, kad parādnieks nebūs reaģējis uz tiesu izpildītāja paziņojumā norādīto pienākumu veikt uzturlīdzekļu parāda samaksu un nodrošināt kārtējo uzturlīdzekļu maksājumu.

3.8. Krimināltiesību un krimināsodu politika

Organizēti darbi jaunā cietuma būvniecības uzsākšanas nodrošināšanai.

2016. gadā tika pabeigts jaunā Liepājas cietuma projektēšanas posms, kura rezultātā gada nogalē ministrija saņēma jaunā cietuma būvprojektu. Lai nodrošinātu savlaicīgu sagatavošanos jaunā cietuma būvniecības posmam, Tieslietu ministrija sagatavoja nepieciešamo dokumentāciju un Ministru kabinets 2016. gada 14. jūnijā deva atļauju slēgt līgumu ar valsts akciju sabiedrību "Tiesu namu aģentūra" par jauna cietuma būvdarbu organizēšanu. Pēc attiecīgu sagatavošanas darbu veikšanas 2017. gada 17. februārī valsts akciju sabiedrība "Tiesu namu aģentūra" izsludināja jaunā Liepājas cietuma būvniecības iepirkuma konkursu, kas paredz būvniecības darbu uzsākšanu 2017. gada otrajā pusē, bet objekta nodošanu ekspluatācijā – ne ilgāk kā 30 mēnešu laikā no līguma ar būvnieku parakstīšanas brīža.

Turpināts darbs pie elektroniskās uzraudzības paplašināšanas iespēju izvērtēšanas.

2016. gadā ministrijā uzsāka un 2017. gadā turpina diskusijas par elektroniskās uzraudzības piemērošanas paplašināšanas iespējām. Sanāksmēs piedalījās Tieslietu ministrijas, Ieslodzījuma vietu pārvaldes un Valsts probācijas dienesta (turpmāk – VPD) pārstāvji. Diskusiju rezultātā tika nolemts, ka jāattīsta modelis, ka tiesas noteikto brīvības atņemšana var tikt izciesta elektroniskās uzraudzības formā. Proti, īslaicīga brīvības atņemšana un brīvības atņemšana līdz vienam gadam būs izciešama elektroniskās uzraudzības formā. Tādejādi notiesātā persona nenonāks brīvības atņemšanas iestādē un paliks sabiedrībā stingrā VPD uzraudzībā, kuras ietvaros tā varēs turpināt sociāli lietderīgās aktivitātes. Ņemot vērā minēto, šobrīd tiek izstrādāti atbilstoši likumprojekti "Grozījumi Krimināllikumā", "Grozījumi Kriminālprocesa likumā", "Grozījumi Latvijas Sodu izpildes kodeksā" un "Grozījumi Valsts probācijas dienesta likumā".

Īstenoti uz resocializāciju vērsti pasākumi ieslodzītajiem to integrācijai sabiedrībā un darba tirgū , t.sk. pilnveidojot brīvprātīgo iesaisti.

2016. gadā tika veikti priekšdarbi un 9. decembrī tika uzsākti divi Ieslodzījuma vietu pārvaldes Eiropas Sociālā fonda finansēti projekti, no kuriem viens ir vērsts uz ieslodzīto resocializācijas sistēmas attīstību, savukārt otrs – uz Ieslodzījuma vietu pārvaldes un VPD darbinieku profesionalitātes pilnveidošanu. Vienā no projektiem plānota brīvprātīgo darba plaša ieviešana ieslodzījuma vietās.

Nodrošināta Olaines atkarīgo centra darbība, t.sk. sagatavots ziņojums par Olaines atkarīgo centra ieviešanas praksi.

2016. gada oktobrī tika atvērts ar Norvēģijas valdības finanšu instrumentu palīdzību uzbūvētais Atkarīgo centrs Olaines cietumā 200 ieslodzītajiem. Centrā tiek īstenotas divas resocializācijas programmas, kuru mērķis ir atkarību mazināšana. Programmu pamatā ir Norvēģijas un Polijas cietumu sistēmā īstenotas programmas, kuras adaptētas Latvijas apstākļiem. Ieslodzītais centrā varēs atrasties līdz 12 mēnešiem, nokļūšana šajā centrā ir atkarīga no notiesātā vēlmes risināt savas atkarības problēmas

4. Tieslietu ministrijas padotībā esošās iestādes

Maksātnespējas administrācija

Maksātnespējas administrācijas darbības mērķis ir īstenot valsts politiku tiesiskās aizsardzības procesa un maksātnespējas procesa jautājumos, aizsargāt darbinieku intereses viņu darba devēja

maksātnespējas procesā un likumā noteiktajā kārtībā īstenot valsts un sabiedrības interešu aizsardzību tiesiskās aizsardzības procesa un maksātnespējas procesa jautājumos.

Papildu informācija par MNA – www.mna.gov.lv.

Uzņēmumu reģistrs

Uzņēmumu reģistrs ir valsts iestāde, kas Latvijas Republikas teritorijā reģistrē uzņēmumus (uzņēmējsabiedrības), komersantus, to filiāles un pārstāvniecības, kā arī visas izmaiņas to darbības pamatdokumentos un veic citas normatīvajos aktos paredzētās darbības. UR reģistrē arī masu informācijas līdzekļus, biedrības un nodibinājumus, komercķīlas, izšķirošās ietekmes, laulību un publiskās un privātās partnerības līgumus, politiskās partijas, šķīrējtiesas arodbiedrības, reliģiskās organizācijas un to iestādes, kā arī maksātnespējas procesus.

Papildu informācija par UR – www.ur.gov.lv.

Juridiskās palīdzības administrācija

Juridiskās palīdzības administrācija nodrošina valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanu. Likums "Par valsts kompensāciju cietušajiem" nosaka kārtību, kādā JPA izmaksā valsts kompensāciju cietušajiem. Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā noteiktajos gadījumos JPA nodrošina valsts budžeta līdzekļus, kas piešķirti juridiskās palīdzības nodrošināšanai, piedziņai. Savukārt cietušajiem izmaksātās valsts kompensācijas piedziņa no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja tiek nodrošināta Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā un administratīvā procesa ietvaros.

Papildu informācija par JPA – www.jpa.gov.lv.

Datu valsts inspekcija

Datu valsts inspekcija veic personas datu aizsardzības uzraudzību saskaņā ar fizisko personu datu aizsardzības likumu, kā arī veic uzticamu sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju akreditāciju un uzraudzību saskaņa ar Elektronisko dokumentu likumu, uzrauga datu aizsardzību elektronisko sakaru nozarē saskaņā ar Elektronisko sakaru likumu, kā arī uzrauga nevēlama komerciāla paziņojuma sūtīšanas aizlieguma ievērošanu.

Papildu informācija par DVI – www.dvi.gov.lv.

Valsts probācijas dienests

Valsts probācijas dienests ir krimināls odu un citu krimināltiesisko līdzekļu izpildes institūcija, kas organizē krimināls oda – piespiedu darba – izpildi, uzrauga nosacīti notiesātas, nosacīti no krimināl atbildības atbrīvotas personas un personas, kuras pirms termiņa atbrīvotas no brīvības atņemšanas iestādes, nodrošinot papildsoda – probācijas uzraudzības – izpildi, sniedz izvērtēšanas ziņojumus, izstrādā un īsteno probācijas programmas, organizē un vada izlīgumus kriminālprocesā, organizē audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskā darba – izpildi.

Papildu informācija par VPD – www.probacija.lv.

Tiesu administrācija

Tiesu administrācija organizē un nodrošina rajona (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un rajonu (pilsētu) tiesu zemesgrāmatu nodaļu administratīvo darbu, kā arī nodrošina informācijas sistēmu Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas, tiesu informatīvās sistēmas (turpmāk – TIS) un Izpildu lietu reģistra uzturēšanu un attīstību. Papildus minētajam TA nodrošina Tiesnešu ētikas komisijas un Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas

darbību, veido un uztur Tiesu ekspertu reģistru un nodrošina Tiesu ekspertu padomes darbu, kā arī īsteno projektus tiesu sistēmas attīstības jomā.

Papildu informācija par TA – www.ta.gov.lv.

Valsts tiesu ekspertīžu birojs

Valsts tiesu ekspertīžu biroja kompetencē ir dažāda veida tiesu ekspertīžu veikšana, pamatojoties uz izmeklētāju, prokuroru un tiesu lēmumiem, ka arī citu juridisku un fizisku personu iesniegumiem.

Papildu informācija par VTEB – www.vteb.gov.lv.

Patentu valde

Patentu valde normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros īsteno valsts politiku rūpnieciskā īpašuma jomā, nodrošinot rūpnieciskā īpašuma tiesību reģistrāciju un reģistru ziņu publikāciju savā oficiālajā izdevumā, kā arī veicinot izpratni par šo tiesību aizsardzību valstī un sabiedrībā. PV pieņem un izskata personu pieteikumus rūpnieciskā īpašuma objektu tiesiskajai aizsardzībai, veic pieteikumu ekspertīzi, piešķir patentus, reģistrē preču zīmes, dizainparaugus un pusvadītāju izstrādājumu tipogrāfijas un kārto attiecīgos valsts reģistrus, kā arī savas kompetences ietvaros izstrādā normatīvo aktu projektus, rīko profesionālo patentpilnvaroto kvalifikācijas eksāmenus, konsultē juridiskās un fiziskās personas rūpnieciskā īpašuma jautājumos.

Papildu informācija par PV – www.lrpv.gov.lv un www.patbib.gov.lv.

Valsts valodas centrs

Valsts valodas centrs, īstenojot politiku, kā arī uzraugot un kontrolējot normatīvo aktu ievērošanu valsts valodas jautājumos, nodrošina latviešu valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību.

Papildu informācija par VVC – www.vvc.gov.lv.

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija nodrošina bērniem uzturlīdzekļus tiesas noteiktajā apmērā, kas nav lielāks par Ministru kabineta noteiktajiem minimālajiem uzturlīdzekļiem, ja tiesu izpildītājs atzinis, ka uzturlīdzekļu piedziņa no bērna vecāka nav iespējama vai arī, ja bērna vecāks tiesas spriedumu maksāt uzturlīdzekļus pilda, bet nenodrošina to pilnā apmērā.

Papildu informācija par UGFA – www.ugfa.gov.lv.

Valsts zemes dienests

Valsts zemes dienests ir tiešās pārvaldes iestāde, kas savas kompetences ietvaros pārzina zemes kā nacionālās bagātības un ar to saistīto objektu valsts uzskaiti un pārraudzību, lai nodrošinātu tās sekmīgu izmantošanu un aizsardzību.

Papildu informācija par VZD – www.vzd.gov.lv.

Ieslodzījuma vietu pārvalde

Ieslodzījuma vietu pārvalde īsteno valsts politiku apcietinājuma kā drošības līdzekļa un brīvības atņemšanas kā krimināsoda izpildes jomā.

Papildu informācija par IeVP – www.ievp.gov.lv.

Satversmes aizsardzības birojs

Satversmes aizsardzības birojs ir viena no Latvijas valsts drošības iestādēm. Likumā noteiktā kārtībā SAB veic izlūkošanu un pretizlūkošanu, klasificētas informācijas aizsardzību, kā arī veic un kontrolē klasificētas informācijas apmaiņu ar starptautiskām organizācijām. Potenciālā valsts apdraudējuma apzināšana un novēršana tiek īstenota ciešā sadarbībā ar ES un NATO dalībvalstu partnerdienestiem.

Papildu informācija par SAB – www.sab.gov.lv.

Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vēstnesis"

Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vēstnesis" īsteno valsts politiku oficiālās publikācijas un tajā ietvertās informācijas sistematizācijas jomā, tajā skaitā veicina izpratni par normatīvajos aktos noteiktajām privātpersonu tiesībām un pienākumiem, kā arī nodrošina valsts oficiālās publikācijas un tajā ietvertās informācijas sistematizācijas procesu.

Papildu informācija par Latvijas Vēstnesis – www.lv.lv.

Valsts akciju sabiedrība "Tiesu namu aģentūra"

Valsts akciju sabiedrības "Tiesu namu aģentūra" statūtos noteiktie mērķi ir tieslietu nozares prasībām atbilstoša nekustamā īpašuma apsaimniekošana, ministrijas, tās padotībā esošo iestāžu un tiesu nodrošināšana ar to funkciju izpildei nepieciešamajām telpām, tiesu vienotās informācijas sistēmas izstrādes organizēšana un uzturēšana, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūras uzturēšanas pakalpojumu sniegšana, infrastruktūras attīstības projektu vadības un konsultācijas pakalpojumu sniegšana.

Papildu informācijas par TNA – www.tna.gov.lv.

5. Personāls

No 2016. gada 1. maija Tieslietu ministrijas darbiniekiem ir noteikts elastīgais darba laiks. Katram darbiniekam ir iespēja izvēlēties sev ērtāko laiku darba uzsākšanai un beigšanai. Turpmāk darbinieks varēs izvēlēties uzsākt darba dienu no plkst. 7.00 līdz 11.00 un beigt no plkst. 15.30 līdz 19.30, saglabājot darba dienas ilgumu – 8 stundas ar pusdienas pārtraukumu 30 minūtes.

2016. gadā Tieslietu ministrijā nav veiktas nozīmīgas strukturālās reformas. Vienīgās izmaiņas tika veiktas Projektu departamentā, izveidojot trīs struktūrvienības: Projektu plānošanas un īstenošanas nodaļu, Eiropas Savienības fondu nodaļu un Norvēģijas finanšu instrumenta nodaļu.

2016. gadā ministrijā personāla mainība, salīdzinot ar 2014. un 2015. gadu, ir pieaugusi, sasniedzot 16,2% (2015. gadā – 14,5%). 2016. gadā ministrijā darbu pārtraukuši 38 darbinieki, darbu uzsākuši 36 darbinieki.

6. Komunikācija ar sabiedrību

2016. gada ietvaros Tieslietu ministrija īstenoja dažādas komunikācijas aktivitātes, lai informētu sabiedrību par ministrijas aktualitātēm, izstrādātajiem politikas plānošanas dokumentiem un normatīvo aktu projektiem, kā arī, lai skaidrotu ministrijas pieņemtos lēmumus.

Informācijas aprites nodrošināšanai tika izmantoti šādi komunikācijas kanāli/instrumenti:

- preses relīzes;
- Tieslietu ministrijas mājaslapa;
- sociālā mikroblogošanas vietne *Twitter;*
- mediju brīfīngi;
- bilžu vietne *Flickr*;
- konferences, semināri;
- prezentāciju koplietošanas vietne *Slideshare.*

2016. gadā ministrijas pārstāvji regulāri snieguši intervijas gan drukātajiem medijiem, gan radio un televīzijai. Tāpat tika sniegtas rakstiskas un mutiskas atbildes uz iedzīvotāju un mediju uzdotajiem jautājumiem par ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem.

7. Sniegtie pakalpojumi

Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departaments sniedz maksas pakalpojumus, sniedzot ziņas no dzimtsarakstu arhīva saskaņā ar Ministru kabineta 2007. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 884 "Noteikumi par Tieslietu ministrijas sniegto maksas pakalpojumu cenrādi".

Tiesiskās attiecības civilstāvokļa aktu (laulības, dzimšanas un miršanas) reģistrācijā Latvijā reglamentē Civillikums un Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likums, kā arī Ministru kabineta 2013. gada 3. septembra noteikumi Nr. 761 "Noteikumi par civilstāvokļa aktu reģistriem".

Civilstāvokļa aktu reģistrāciju veic pašvaldību dzimtsarakstu nodaļas un Latvijas Republikas diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības ārvalstīs.

Saskaņā ar Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likumu dzimtsarakstu nodaļu uzraudzību veic tieslietu ministrs. Tieslietu ministrija uzrauga normatīvo aktu ievērošanu civilstāvokļa aktu reģistrācijā, kā arī metodiski vada dzimtsarakstu nodaļas.

8. Plānotie pasākumi 2017. gadā

Ministrijas galvenie pasākumi 2017. gadā:

1) īstenot Maksātnespējas politikas pamatnostādnēs 2016.-2020. gadam noteiktos rīcības virzienus, ieviešot maksātnespējas administratoru profesijas reformu un stiprinot Maksātnespējas administrācijas tiesības un kapacitāti uzraudzības funkcijas veikšanai. Maksātnespējas likuma grozījumu izstrāde, lai nostiprinātu kreditoru un tiesas kompetenci maksātnespējas procesa ietvaros un pārskatītu personu loku, kas var administrēt procesu kreditoru uzdevumā;
2) jaunas personas datu aizsardzības sistēmas izveide atbilstoši ES standartiem;

3) līdz 2017. gada beigām ieplānots noslēgt būvniecības līgumu Liepājas jaunā cietuma celtniecības uzsākšanai;
4) īstenot pāreju uz nozaru kodifikāciju administratīvo pārkāpumu jomā, ieviešot jauno Administratīvo pārkāpumu procesa likumu;
5) turpināt uz uzņēmējdarbības vides uzlabošanu vērstu pasākumu īstenošanu – reģistru attīstība, lai veicinātu e-pakalpojumu izstrādi un attīstītu, sadarbību starp reģistriem, Komerclikuma (akciju sabiedrību regulējuma modernizēšana) un Civilprocesa likuma pilnveidošana, kā arī jauna Kooperatīvo sabiedrību likuma izstrāde;
6) dalītā īpašuma tiesiskā regulējuma pilnveidošana;
7) turpināt Eiropas Sociālā fonda projekta aktivitāšu īstenošanu cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanai tiesu varā un soda izpildes iestādēs (ieslodzījuma vietu un probācijas dienesta darbinieku apmācību sistēmas un atlases kritēriju reformēšana);
8) turpināt normatīvā regulējuma izstrādi nepilngadīgo kriminālatbildības sistēmas reformēšanai (grozījumi Krimināllikumā un bērnu antisociālas uzvedības prevencijas likumprojekts) un cietušo un apdraudēto personu aizsardzības risinājumu ieviešanai (Preventīvo piespiedu līdzekļu likumprojekts). Ir paredzēts iesniegt Ministru kabinetā apstiprināšanai Vardarbības novēršanas likumprojektu un Bērnu antisociālās uzvedības novēršanas likumprojektu;
9) ieviest uzlabojumus uzturlīdzekļu valsts noteiktajā minimālajā apmērā saņemšanas procedūrā, samazinot vidējo dienu skaitu no pieteikuma par uzturlīdzekļu saņemšanu iesniegšanas līdz pirmās izmaksas saņemšanai;
10) turpināt iesāktās tiesu teritoriju reformas, izlīdzinot tiesu noslodzi un efektivizējot tiesu darba organizāciju;
11) izstrādāt normatīvo regulējumu advokatūras institūta kvalitātes stiprināšanas nolūkā un valsts vienotā jurista kvalifikācijas eksāmena ieviešanai, lai paaugstinātu un vienādotu prasības jurista kvalifikācijas iegūšanai;
12) ieviest plānotos grozījumus Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā, kas paredz finansiālu atbalstu Latvijas valstspiederīgajiem, kas ārvalstīs saskārušies ar aprūpes tiesību strīdiem;
13) izstrādāt grozījumus Advokatūras likumā, lai paaugstinātu advokatūras institūta darbības kvalitāti;
14) attīstīt Tiesu informatīvo sistēmu ar mērķi izveidot vienotu un efektīvu tiesvedības elektronisko procesu, samazinot tiesvedības termiņus un nodrošinot informācijas pieejamību un atklātību, samazināt administratīvo slogu iedzīvotājiem un komersantiem, efektivizēt tiesu darba procesu un samazināt informācijas sistēmas uzturēšanas izmaksas, kā arī veicināt Tiesu informatīvās sistēmas attīstību, sadarbspēju, integrāciju un attīstīt elektronisko pakalpojumu sniegšanas tehnisko bāzi;
15) pilnveidot vārda, uzvārda un tautības ieraksta maiņas tiesisko regulējumu, izstrādājot jaunu likumprojektu "Personvārdu un tautības ieraksta maiņas likums";
16) Valsts valodas centra sabiedrisko palīgu institūta attīstība;
17) Pabeigt darbu Saeimā pie noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanas normatīvā regulējuma un sagatavoties Moneyval novērtējumam 2017.gada rudenī
18) Iesniegt Ministru kabinetā likumprojektus Vispārējās datu regulas ieviešanai.

2017. gadā ministrija plāno veikt pētījumu par Civillikuma Mantojuma tiesību daļas tiesiskā regulējuma problēmjautājumiem un tā modernizācijas nepieciešamību, lai sagatavotu detalizētu izvērtējumu par spēkā esošā mantojuma tiesību regulējuma aktualitāti un nepieciešamajiem pilnveidojumiem.